

Täysistunto

Tiistai 11.3.2025 klo 14.00—17.59

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.59.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (14.00—15.58) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (15.58—17.59).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2024 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 15/2024 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 15/2024 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koskisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Tämän jälkeen ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavioille varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta pitää hyvänä, että Suomen kehityspoliittinen ohjelma annettiin selonteon muodossa. Kehitysyhteistyön tuloksia ja ajankohtaiskeskustelua tulee käydä eduskunnassa säännöllisesti joka kaudella. Valiokunta katsoo myös, että jatkossa kehityspolitiikkaa ja kauppaa koskevien selontekojen valmistelussa on syytä harkita kaikki eduskuntapuolueet kattavan parlamentaarisen seurannan järjestämistä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Taloussuhteiden ja kaupan osalta keskeistä on huomioida muuttunut toimintaympäristö, jonka seurauksena niin valtiot kuin yritykset joutuvat kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota poliittisiin ja geopoliittisiin riskeihin. Aiemmin myönteisinä koetut riippuvuudet nähdään nyt myös riskeinä. Tärkeä lähtökohta taloussuhteille ja kaupalle on edelleen se, että avoimesta taloudesta riippuvaiselle Suomelle monenkeskiseen yhteistyöhön perustuva sääntöpohjainen maailmanjärjestys ja sen kehittäminen ovat välttämättömiä.

EU:n rooli Suomen kauppapolitiikan merkittävimpanä viitekehyksenä on tärkeä. Suomen tulee olla aktiivinen EU:n kauppapolitiikassa ja edistää sen vahvistamista. Suomalaisyrietykset hyötyvät merkittävästi EU:n kauppasopimusverkostosta, joka on maailman laajin. Valiokunta korostaa sopimusten voimaansaattamisen nopeuttamista sekä uusien sopimusten tavoittelun tärkeyttä. Pitää varmistaa, että tietoa vapaakauppasopimusten luomista mahdollisuuksista on helposti yritysten saatavilla.

Transatlanttinen yhteistyö on sisällytetty selontekoon huomioiden Yhdysvaltojen merkittävyys Suomen kauppakumppanina. Tätä täytyy nyt tietysti katsoa myös tuoreimpien tulli- ja tariffipäätösten valossa. Valiokunta painottaa pyrkimyksiä indopasifisen alueen maiden kanssa neuvoteltaviin kauppasopimuksiin EU:n kahdensivälisinä tai alueellisina järjestelyinä.

Sääntöpohjaisuuden rinnalla on samanaikaisesti noteerattava maailmantalouden kasvaneet riskit ja vahvistettava Suomen kykyä vastata niihin. Suomen tulee hakea aktiivisesti monipuolisia taloudellisia kumppanuuksia ja hajautettuja toimintaketjuja viennin ja tuonnin edistämiseksi vaikeinakin aikoina. Tämä on keskeistä talouden lisäksi myös huoltovarmuuden, turvallisuuden ja kriisinkestävyyden näkökulmasta. Suomen ja suomalaisyritysten kannalta kriittiset toimintaketjut on pystyttävä säilyttämään katkeamattomina kaikissa olosuhteissa.

Kauppapolitiikassa on tärkeää huomioida myös ympäristövaikutukset. Valiokunta katsoo, että talous- ja luontoarvot eivät ole vastakkaisia vaan vastuullisuus voi olla yrityksille myyntivaltti ja jopa edellytys markkinoille pääsyyn. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuminen globaalisti luo suuret puhtaan siirtymän markkinat, joista myös suomalaisyritykset voivat hyötyä.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät Suomen viennin edistämisen tehostamista. Ulkoasiainvaliokunta painottaa, että uudistuksessa on keskeistä huomioida pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet ja varmistettava asiantunteva ja häiriötön tuki yrityksille kohdemaissa organisaatiomuutoksesta huolimatta.

Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön ulkoasiainvaliokunta painottaa olevan olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kestävän kehityksen edistäminen, köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä sääntöpohjaisen järjestelmän vahvistaminen kehityspolitiikan keinoin ovat tärkeä osa ulkopoliittikkaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Osallistuessaan globaalien ongelmien ratkaisuun Suomi samalla vahvistaa omaa ulkopoliittista ja taloudellista asemaansa ja kansainvälisiä vaikutusmahdollisuuksiaan.

EU ja sen jäsenmaat ovat yhdessä maailman suurin kehitysyhteistyön rahoittaja. Valiokunta toistaa pitkäaikaisen kantansa siitä, että Suomen on tärkeää tehostaa ja ajaa kehityspolitiikan tavoitteitaan vahvasti myös EU-tasolla tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Pohjoismailla on perinteisesti yhdessä ollut vahva rooli kehitysyhteistyössä esimerkiksi sukupuolten tasa-arvoa, naisten oikeuksia sekä vammaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia edistävässä yhteistyössä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Selonteossa todetaan Suomen kehitysyhteistyön painopisteen siirtyvän kahdenvälisistä, hallitusten välisistä maaohjelmista kotimaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön. Tämä tarkoittaa, että maaohjelmia on aiempaa vähemmän. Valiokunta huomauttaa, että kumppanuusajattelu on tärkeää ja siksi kahdenvälisen suhteiden syventäminen esimerkiksi globaalin etelän kanssa on keskeisessä roolissa kauppaa- ja kehityspolitiikan, samoin kuin ulkopolitiikan, tavoitteidemme näkökulmasta. Näin pystytään myös sitouttamaan globaalia etelää sääntöpohjaiseen järjestykseen, demokratiaan ja ihmisoikeuksien edistämiseen.

Valiokunnan mielestä on mahdollisuuksien mukaan vältettävä sitä, että äkillisillä muutoksilla kehitysyhteistyön määrässä tai kohdentumisessa heikennettäisiin esimerkiksi Suomen mahdollisuuksia tukea meneillään olevia, rauhaan ja vakauteen tähtäviä prosesseja taikka sorrettujen väestöryhmien vaikutusmahdollisuuksien puolesta tehtävää työtä. Kaikessa kehitysyhteistyössä tarvitaan läpinäkyvyyttä, jotta työn tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta voidaan arvioida.

Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen osalta selonteossa todettiin, että sitä tasoa sopeutetaan Suomen taloustilanteen mukaisesti. Suomi on historiallisesti ollut sitoutunut YK-suosituksen mukaiseen 0,7 prosentin bkt-tasoon, vaikka tavoitteeseen ei ole päästy. Pidemmällä tähtäimellä valiokunta painottaa pitävänsä tärkeänä, että suotuisamman talouskehityksen aikana Suomella on valmius kehitysrahoituksen tason tarkasteluun takaisinpäin pohjautuen edellä mainittuun YK-suositukseen. Valiokunta kiinnittää huomiota myös kansainvälisten suositusten mukaiseen tavoitehaarukkaan suunnata 0,15—0,2 prosenttia bkt:stä vähiten kehittyneille ja hauraille valtioille.

Yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta on mahdollista moninkertaistaa kestävä kehityksen kokonaisrahoitusta ja aikaansaada laajempia kehitysvaikutuksia. Valiokunta korostaa erityisesti kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tärkeyttä huomioiden niiden käytettävissä olevan rahoituksen volyymin ja mahdollisuudet sen kasvattamiseen. Säännöllinen vuorovaikutus järjestöjen ja instituutioiden kanssa on tärkeää, samoin kuin proaktiivinen vaikuttaminen niiden päätöksentekoon ja hallintoelimiin. Euroopan tasolla on tärkeää aktiivinen osallistuminen unionin rakenteiden lisäksi Euroopan investointipankin ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin työhön.

Käsiteltävänä olevassa selonteossa painopiste on kauppapolitiikassa ja tavoitteeksi on asetettu Suomen kaupallistaloudellisten intressien tukeminen kehittyvillä markkinoilla. Taloussuhteiden tiivistäminen ja kauppavaihdon lisääminen tukevat myös kokonaisvaltaista kehityspolitiikkaa, kun rakennetaan kehittyvien maiden kanssa molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen perustuvia kumppanuuksia. Suomalaisyritysten osallistumismahdollisuuksien kasvattamiseksi selonteossa listataan useampia rahoitusinstrumentteja. Valiokunta korostaa Finnfundin, Finnveran ja Finnpartnershipin merkitystä suomalaiselle kestäväälle kehitykselle tukevalle yritystoiminnalle ja pitää tärkeänä niihin liittyvien uudistusten nopeaa toteuttamista säädösmuutoksien kautta.

EU:n Global Gateway -strategia on yksi merkittävä väylä tarjota suomalaisillekin yrityksille uusia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta kehittyvien maiden kasvaville markkinoille. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa todettiin strategian vaativan yritysten näkökulmasta vielä huomattavaa konkretisointia ja työstämistä todellisten hyötyjen saamiseksi.

Erityisesti hauraissa maissa toimintaympäristöön liittyvät suuret riskit voivat käytännössä asettaa yritystoiminnan harjoittamiselle hyvin korkean kynnyksen. On

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

sektoreita, joilla yritys yhteistyön kautta ei juurikaan pystytä toteuttamaan kehitystä, esimerkiksi naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien vahvistaminen. Valiokunta korostaa lahjamuotoisen kehitysyhteistyörahoituksen tärkeyttä sektoreilla, joilla yksityisen sektorin kauppakumppanuuksiin perustuvat yhteistyömuodot eivät sitä voi korvata.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esitettiin huolta myös siitä, että ihmisarvoinen työ, Kansainvälisen työjärjestön sopimusten edistäminen sekä yritysten yhteiskuntavastuun edistäminen jäävät vähälle huomiolle. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että työelämään liittyvät näkökohdat olisivat voineet olla voimakkaammin esillä.

Valiokunta korostaa suomalaisten kansalaisjärjestöjen tekemän kehitysyhteistyön merkittävää roolia. Siinä tarvitaan myös yhteistyötä kansalaisjärjestöjen ja yritysten välillä, kun ne toimivat kehitysmaissa. On tärkeää, että valtioneuvosto etsii foorumeja ja tapoja tämän yhteistyön, samoin kuin Suomessa asuvien maahanmuuttajien kanssa tehtävän työn, tiivistämiseksi.

YK-järjestöjen tärkeyttä on korostettu selonteossa aivan oikein, ja sitä valiokunta pitää myönteisenä. Lopuksi valiokunta korostaa kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnin ja seurannan keskeisyyttä. Kaikkea kehitysrahoitusta ja sen onnistuneisuutta suhteessa kestäväen kehityksen tavoitteisiin tulee arvioida johdonmukaisin ja avoimin prosessein.

Valiokunta esittää, että valtioneuvosto ottaa huomioon tässä mietinnössä esitetyt havainnot ja antaa asiassa selvityksen ulkoasiainvaliokunnalle ennen kuluvan vaalikauden päättymistä. Yhdensuuntaisesta työstä huolimatta mietintöön jätettiin yksi vastalause. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle. — Sitten mennään ryhmäpuheenvuoroihin. Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenvuoron käyttää edustaja Kaunisto.

14.12 Ville Kaunisto kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on sitoutunut kansainväliseen yhteistyöhön, sääntöpohjaiseen maailmanjärjestykseen ja kestäväen kehitykseen. Näiden arvojen puolustaminen on yhä tärkeämpää kiristyneessä geopoliittisessa tilanteessa. Suomen turvallisuus ja hyvinvointi rakentuvat aktiivisen kansainvälisen yhteistyön varaan, ja meidän on huolehdittava, että kansainvälisiä sopimuksia, ihmisoikeuksia ja demokraattisia periaatteita kunnioitetaan johdonmukaisesti. Siksi seisomme vankkumattomana Ukrainan tukena maan taistellessa vapaan maailman ja vapaan maailman periaatteiden puolesta.

Tänä päivänä monelle näyttää siltä, että Yhdysvallat on päättänyt hylätä 80 vuotta heidän johdolla tehdyn työn kansainvälisen monenkeskisen yhteistyön suhteen, työn, jossa yhteisessä rintamassa olleet maat ovat voineet nauttia kasvavan talouden ja kaupan tuomasta hyvinvoinnista ja rauhasta. Maltillisesti sanottuna tilanne on äärimmäisen haastava etenkin Suomen kaltaiselle pienelle vientivetoiselle maalle, joka jakaa yli 1 300 kilometriä rajaa aggressiivisen Venäjän kanssa.

Meillä on kaksi vaihtoehtoa. Ensinnäkin meidän on tehtävä töitä transatlanttisen suhteen eteen ja osoitettava Yhdysvalloille tuomamme lisäarvo. Hyvässä kaupassa aina molemmat osapuolet hyötyvät. Toisaalta Suomen on oltava vahvempi myös ilman Yhdysvaltoja —

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

myytävä osaamistamme, rakennettava uusia kauppasuhteita, oltava ketterä ja ennakkoluuloton. Meidän on vaikutettava siihen, mihin voimme: Suomen ja Euroopan menestykseen. Nämä kaksi toimintamallia eivät sulje toisiaan pois vaan vahvistavat toisiaan ja rakentavat uutta. Tämä kriisi voi muodostua meille mahdollisuudeksi, niin vaikealta kuin se tänään tuntuukin.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän kaikkeen kytkeytyy myös hallituksen tavoite ja työ julkisen talouden vakaudesta. Ilman sitä me emme voi olla niin vaikuttava pelaaja kuin toivomme. Samalla myös mahdollistamme kasvutoimet, joilla voimme taata suomalaisten yritysten menestymisen ja viennin veturina olemisen. Jos me emme tarjoa yrityksillemme mahdollisuutta tavoitella suurempaa, mitä me sitten teemme täällä puhumassa kansainvälisestä kaupasta? Me haluamme olla pelaaja, emme pelikenttä.

Kansainväliset taloussuhteet ja kehitysyhteistyö ovat yhä tärkeämpiä muuttuvassa geopoliittisessa ja geotaloudellisessa ympäristössä. Maailmanpoliittiset jännitteet, talouden riskit ja nousevien talouksien vaikutus edellyttävät Suomelta ja EU:lta strategista vaikuttamista ja selkeitä tavoitteita. Kiina laajentaa vaikutusvaltaansa rahalla, Venäjä Wagnerilla ja aseilla. Jos meidän strategiamme on ylhäältä alas annettu almu, me emme ikinä tule saamaan uusia kumppaneita ja menestyviä ystäviä kehitysyhteistyön kautta, vaan tulemme kantamaan eurooppalaista kolonialismin viittaa hartioillamme almuja jaellen.

Arvoisa puhemies! Tässä ajassa Suomen toimijuudelle on tilausta. Kehityspolitiikan on edistettävä kestävää talouskasvua, vakautta, demokratiaa, tasa-arvoa ja ympäristön kestävyyttä. Kehitysyhteistyöllä voimme vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia, koulutusta ja ilmastonmuutoksen torjuntaa. Nämä kaikki ovat keskeisiä globaalille turvallisuudelle. Kauppa- ja kehityspolitiikan yhdistäminen luo innovaatioita ja vastuullisia investointeja, joista hyötyvät sekä ympäristö että paikalliset yhteisöt. Samalla Suomen on vahvistettava kauppasuhteita ja tuettava yritystemme kansainvälistymistä.

Suomi on pieni mutta vaikutusvaltainen toimija. Tiivistämällä yhteistyötä kumppanimaiden, järjestöjen ja yritysten kanssa voimme rakentaa vakaampaa, kestävämpää ja oikeudenmukaista maailmaa. Meidän on oltava ennakoivia ja rohkeita puolustaessamme sääntöpohjaista järjestelmää, demokratiaa ja ihmisoikeuksia. Tämä kaikki nivoutuu kykyymme ja sitoutumiseemme tukea Ukrainaa. Suomi ei vain sopeudu muutoksiin, me vaikutamme niihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Antikainen.

14.16 **Sanna Antikainen ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko tuo tervetulleen ja kauan kaivatun suunnanmuutoksen Suomen kehityspolitiikkaan. Vihdoin meillä on hallitus, joka ymmärtää, että kehitysapua ei voida jakaa vastikkeettomasti ilman velvoitteita. Aiemmin kehitysapua jaettiin ilman selkeitä ehtoja tai vastavuoroisuutta, mikä ei ollut kestävä. Nyt kehityspolitiikka on yhdistetty kiinteämmin kauppaan, mikä tuo mukanaan uuden, vastuullisemman lähestymistavan. Kehitysyhteistyön tulee ennen kaikkea tukea kehittyvien maiden omavastuullisuutta ja taloudellista riippumattomuutta. Tämä on paitsi Suomen myös avun kohteena olevien maiden etu.

Kuten ulkoasiainvaliokunta mietinnössään toteaa, hallitus tarkastelee ulkosuhteita aiempaa strategisemmin ja kokonaisvaltaisemmin ottaen huomioon kansainvälisen

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

toimintaympäristön nopeat muutokset. Maailmantalouden kasvavat riskit tuovat mukanaan sekä haasteita että mahdollisuuksia vahvistaa Suomen taloudellista kestävyyttä. Kansainvälisen sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän tukemisen ohella meidän on varmistettava, että Suomi kykenee vastaamaan muutoksiin ja turvaamaan elintärkeät toimintaketjunsä kaikissa tilanteissa. Perussuomalaisen mielestä on tärkeää, että Suomi etsii aktiivisesti monipuolisia taloudellisia kumppanuuksia ja hajautettuja toimitusketjuja, jotka edistävät vientiä, tuontia ja huoltovarmuutta. Tämä ei ole pelkästään taloudellinen kysymys, se on myös turvallisuutemme ja kriisikestävyysperusta.

Arvoisa rouva puhemies! Kehittyvät maat ovat yhä enenevässä määrin siirtymässä avun saajista tasavertaisiksi kauppakumppaneiksi, ja Suomi haluaa vastata tähän muutokseen. Investoimme aloille, joissa meillä on vahvaa erityisosaamista, jotta voimme tarjota kumppanimaille todellisia mahdollisuuksia kasvuun ja kehitykseen.

Suomen taloustilanne on haastava, ja hallitus on joutunut tekemään vaikeita mutta välttämättömiä sopeutustoimia. Yksi näistä on kehitysyhteistyövarojen uudelleenkohdentaminen, sillä resurssit on käytettävä mahdollisimman vaikuttavasti. Vaikka määrärahoja vähennetään asteittain, panostamme entistä enemmän strategiaan kumppanuuksiin ja kohdennettuun tukeen erityisesti kansalaisjärjestöjen kautta, joissa apu tavoittaa tehokkaasti niitä, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Erytinen painopiste on Ukrainan tukemisessa. Ukraina taistelee paitsi oman vapautensa myös koko Euroopan vakauden puolesta. Suomen tuki ulottuu laajasti taloudelliseen ja poliittiseen apuun, humanitaariseen tukeen sekä jälleenrakennukseen. Me autamme Ukrainaa pysymään pystyssä nyt ja rakentamaan vahvempaa tulevaisuutta. Suomi jatkaa aktiivista työtään terveydenhuollon ja koulutuksen kehittämiseksi kehittyvässä maissa edistäen hyvinvointia ja tasa-arvoa. Kehitysyhteistyövarojen tulee kohdistua hankkeisiin, jotka parantavat ihmisten elinolosuhteita konkreettisesti ja mitattavasti. Perussuomalaiset ovat johdonmukaisesti ajaneet vastuullista linjaa, jossa apu sidotaan vastavuoroisuuteen ja sen tehokkaaseen hyödyntämiseen. Kehitysyhteistyön tulee tuottaa mitattavia hyötyjä eikä olla pelkkää varojen jakamista.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen antama tuki kehittyville maille ei ole itsestäänselvyys, vaan se kytketään kansainvälisen sääntöperustaisen järjestyksen vahvistamiseen sekä esimerkiksi palautettavien kansalaisten vastaanottamiseen lähtömaissaan. Meidän tulee varmistaa, että yhteistyö hyödyttää aidosti molempia osapuolia ja tukee yhteisiä tavoitteita. Tulevaisuudessa Suomi keskittyy kehittämään kauppasuhteita, jotka tuovat vaurautta ja hyvinvointia sekä meille että kumppanimaille.

Nyt hallitus on tuonut pöytään järkevän ja vastuullisen linjan, jossa apu on sidottu vastavuoroisuuteen ja rehelliseen arviointiin siitä, miten kehitysmaat pystyvät hyödyntämään apua parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä suunta on kestävämpi, reilumpi ja ennen kaikkea vaikuttavampi tapa toteuttaa kehityspolitiikkaa. Me perussuomalaiset uskomme, että vahvalla osaamisellamme, kestäville investoinneille ja rehellisellä yhteistyöllä voimme rakentaa tasavertaisia ja hyödyllisiä suhteita, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Skinnari.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

14.22 **Ville Skinnari sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kansainväliset taloussuhteet ja kehitysyhteistyö ovat keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Ne ovat ulkopoliittisia vaikutuskanavia ja samanaikaisesti kytkeytyvät kansainväliseen vakauteen ja turvallisuuteen. Kansainväliset taloussuhteet ja kehitysyhteistyö luovat kahdenvälistä ja monenkeskistä yhteistyötä, vahvistavat Suomen ulkopoliittista pääomaa. Samalla se kytkee Suomen kansainväliseen vakauteen ja turvallisuuteen sekä mahdollistaa Suomen talouskasvun.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan sanaparista ulkopoliitiikan tekemisen tarve ei ole turvallisuustilanteen muuttuessa kadonnut minnekään vaan päinvastoin. Kansainväliset taloussuhteet ja kehitysyhteistyö ovat osoitus monenkeskisen järjestelmän kestävydestä ajassa, jossa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää, demokratiaa ja ihmisoikeuksia kyseenalaistetaan.

Kansainvälisissä taloussuhteissa ja kehitysyhteistyössä on pyrittävä pitkäaikaisiin linjauksiin ja etenkin ennustettavuuteen. Näin tehdään Suomen globaalia vaikuttavuutta ja kehitysapua tekevien järjestöjen toiminnan jatkuvuutta. Samalla voidaan luoda luottamusta Suomen sitoutumisesta kehitysyhteistyöhön.

Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan lisäksi maailma on täynnä sotia ja kriisejä, epävakautta, köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Kansakuntien perustavanlaatuisia, rajat ylittäviä uhkia ovat ilmastonmuutos ja luontokato. Samaan aikaan rahaa on maailmassa enemmän kuin koskaan, mutta miten se jakautuu?

Arvoisa puhemies! Kansainvälisiin taloussuhteisiin ja kehitysyhteistyöhön perustuvilla kumppanuuksilla vahvistetaan kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää. Sitä maailma tarvitsee juuri nyt. Suomen tulee olla kansainvälisissä taloussuhteissa ja kehitysyhteistyössä globaali toimija. Jotta voimme torjua ilmastonmuutoksen kaltaisia merkittäviä rajat ylittäviä uhkia tai oli kyse sitten kansainvälisestä rauhasta tai vakaudesta, tarvitsemme yhteistyötä ja vuoropuhelua muun muassa Kiinan ja muiden BRICS-maiden kanssa — Afrikan, Keski-Aasian, Etelä-Amerikan merkitys tulee kasvamaan.

Suomen kehityspolitiikan keskeisinä päämäärinä tulee edelleen olla köyhyiden poistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä YK:n Agenda 2030:n, kestävä kehityksen ohjelman, toteuttaminen ja ihmisoikeuksien tukeminen. Se edellyttää aitoa yhteistyötä yksityisen sektorin sitoutumisesta. Tämä ei sivuuta julkista kehitysapua vaan täydentää perinteistä lahjamuotoista kehitysapua. Suomalaiset yritykset tuleekin saattaa vahvemmin mukaan kehitysyhteistyösektorin hankkeisiin. Taloudellinen turvallisuus edellyttää monipuolisia kumppanuuksia haavoittuvuuksien vähentämiseksi. Miten, arvoisa hallitus, te tulette tätä tavoitetta edistämään? Tarvitaan konkreettisia ratkaisuja nopeasti. Meillä ei ole aikaa odottaa. Team Finland -uudistus on kestänyt liian kauan. EU:n Global Gateway ei saa jäädä suunnitteluksi. Tuloksia pitää saada aikaan.

De nordiska ländernas långsiktiga arbete för globala lösningar måste fortsätta. Vårt exempel behövs nu mer än någonsin.

On selvää, että kehitysyhteistyösektorilla toimivien yritysten tulee noudattaa ihmisoikeuksia ja huomioida ympäristövaikutukset. Tätä vastuuta ei poista se, että investoinnit toteutetaan kehittyvissä maissa. Työelämän perusoikeuksia ja ihmisarvoisen työn merkitystä osana kansainvälisiä taloussuhteita ja kehitysyhteistyötä on edistettävä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaisesti työelämä, parempi sellainen, ja riittävä toimeentulo vahvistavat ihmisten hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyöllä ja kaupallistaloudellisilla suhteilla luodaan ulkopoliittista pääomaa sekä Suomen talouden kansainvälistä kasvua. Molempia Suomi tarvitsee ollakseen globaalissa maailmassa kokoaan suurempi ja kasvattaakseen kansainvälisen kaupan kakkua ja menestyäkseen esimerkiksi YK:n turvallisuusneuvostokampanjassa. Miksi te, arvoisa hallitus, syötte tätä kakkua ettekä kasvata sitä? Lyhytnäköiset leikkaukset eivät tue Suomen kasvua vaan päinvastoin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Savola.

14.28 **Mikko Savola kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteosta laaditun mietinnön jälkeen maailmanpolitiikan ja -talouden mannerlaatat ovat olleet voimakkaassa muutoksessa. Tämä taitaa olla nyt liiankin totuttu asiointi. Toimintaympäristöä on nopeasti muuttanut Yhdysvaltojen Venäjän kanssa käynnistämä neuvottelu Ukrainan tulevaisuudesta, Yhdysvaltojen erkaantuminen monenkeskisestä sääntöpohjaisesta järjestelmästä sekä Trumpin tullit — tai maasta riippuen vähintään niillä uhkailu. Kaikki vaikuttaa kaikkeen. Kauppa- ja kehityspolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa.

Euroopan nojattessa valtioiden itsemääräämisoikeuden, alueellisen koskemattomuuden, kansainvälisen oikeuden ja vapaan kaupan varaan Trumpin hallintoa ohjaa suurvallan taloudellinen valtopolitiikka. Keskustelun kohteina ovat tähän mennessä olleet niin Ukrainan mineraalit, Grönlanti, Gazan tulevaisuus, Panaman kanava kuin tuontitullien asettaminen liittolaismaille. Pienten valtioiden kannalta voimakkaimpien valta ja suurvaltojen etupiirijattelu on vaarallista. Trumpin hallinnon toimilla on myös suora yhteys maailman kauppa- ja kehityspolitiikkaan. Yhdysvaltojen asettamat tuontitullit heikentävät maailmantaloutta ja vaikuttavat globaalien toimitusketjujen toimintaan.

Yhdysvaltojen väliaikainen kehitysavun keskeyttäminen ja eroaminen Maailman terveysjärjestö WHO:sta olivat kielteisiä uutisia kehityksen kannalta. Seurauksista kärsivät paitsi apua tarvitsevat ihmiset, pidemmässä liemessä myös siirtolaispaineen vastaanottavat maat, erityisesti me Euroopassa, joko suoraan tai välineellistetyn maahanmuuton kautta.

Arvoisa rouva puhemies! Toimiva transatlanttinen talous-, turvallisuus- ja kehityskumppanuus on tärkeässä roolissa maailman vakaan kehityksen kannalta. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välinen kauppa muodostaa lähes kolmanneksen globaalista bkt:stä ja työllistää miljoonia ihmisiä molemmin puolin Atlanttia. Talous, turvallisuus ja kehitys kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Mikäli Euroopan unioni ja Yhdysvallat eivät kykene rakentamaan yhteistyöhön, tyhjiön täyttävät muut, kuten Kiina ja Venäjä. Se ei ole Euroopan etu, eikä se ole Yhdysvaltojen etu, eikä se ole keskinäisen turvallisuuden etu, eikä myöskään kehitysmaiden etu. Railoa Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä on pyrittävä kuromaun umpeen kestäviin arvoihin luottaen.

Maailmanpolitiikan jännitteet, kauppapolitiikan kiistat ja toimintaympäristön epävakaus heijastuvat suoraan Suomeen. Suomi on turvallisuuspoliittisesti etulinjan maa ja vientivetoisena kansantaloutena vahvasti riippuvainen kansainvälisestä kaupasta. Esimerkiksi kemianteollisuus, joka on Suomen toiseksi suurin vientiala, on arvioinut, että Trumpin tullit leikkaisivat viennistä Yhdysvaltoihin yli 300 miljoonaa euroa vuositasolla.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Suomen on aktiivisesti ja ennakkoluulottomasti avattava Suomen vientiteollisuudelle mahdollisuuksia uusilla kasvavilla markkinoilla. Keskusta esittää, että Suomen vientimahdollisuuksiin ja uhkakuviin liittyen ulkomaankauppa- ja kehitysministeri toisi eduskuntaan päivitetyn katsauksen Suomen kansainvälisistä taloussuhteista muuttuneessa toimintaympäristössä.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikka on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kun edistämme koulutusta, ruokaturvaa, terveydenhuoltoa ja demokratiaa kehittyvissä maissa, vähennämme köyhyyttä ja epävakautta, jotka taas voivat johtaa konflikteihin, hallitsemattomaan muuttoliikkeeseen ja globaaleihin kriiseihin.

Toimimalla ennakoivasti, rakentavasti ja omiin vahvuuksiin nojautuen Suomi vahvistaa taloussuhteitaan ja rakentaa kestävämpää maailmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi vihreä eduskuntaryhmä ja edustaja Hyrkkö.

14.33 **Saara Hyrkkö vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskokaa tai älkää, maailmalta kuuluu hyviäkin uutisia. Viime vuosikymmenten aikana on saavutettu hienoja tuloksia inhimillisen kehityksen saralla. Absoluuttinen köyhyys ja lapsikuolleisuus ovat romahtaneet. Yhä useampi lapsi ja erityisesti tyttö on päässyt kouluun. Maailma ei ole valmis, mutta olemme tehneet jotain oikein.

Ikävä kyllä kaikki uutiset eivät ole hyviä. Vaarana on, että vuosikymmenten työn tulokset tuhotaan silmänräpäyksessä. Yhdysvalloissa uusi johto käynnistää kauppasotaa tärkeimpiä kumppaneitaan vastaan ja ampuu ammottavaa aukkoa maailman kehitysrahoitukseen. Vaikutukset ovat musertavia. Kamppailu hiv:tä, malariaa, tuberkuloosia, poliota ja ebolaa vastaan kompuroi tai loppuu. Miljoonat aliravitut lapset menettävät tarvitsemansa avun. Etelä-Afrikassa viedään rahoitus raiskauksen uhrien auttamiselta, Kongossa neljännesmiljoona pakolaista jää ilman vettä, Ugandassa ja Keniassa kouluja suljetaan ja kokonaisten sukupolvien tulevaisuus on vaakalaudalla. Samaan aikaan Yhdysvaltain pönkittävä Israel on katkaissut sähkön ja humanitäärisen avun Gazasta. Unicef raportoi, että vastasyntyneitä on alkanut kuolla kylmyyteen. Täytyy olla sydämetään kylmä, jos kykenee katsomaan tätä kaikkea läpi sormien.

Yhdysvaltain uusi linja tekee pahaa jälkeä myös YK-järjestelmän kulisseissa. Kun yksi suurimmista rahoittajista levittää surutta disinformaatiota ja painostaa järjestöjä, seuraukset ovat arvaamattomia. Mikäli meistä ei ole vastavoimaksi tälle kehitykselle, Trumpin holtittomat oligarkit kirjoittavat YK:n ja kansainvälisen järjestelmän pelisäännöt ja asialistat uuteen uskoon.

Arvoisa puhemies! Onko meistä vastavoimaksi? Syytä olisi. Jos ei muuten, niin oman turvallisuutemme tähden. Ei ole Euroopan etu, jos meitä ympäröi epävakaiden maiden ja konfliktien vyöhyke. Kun Yhdysvallat rymistelee ulos maailmanpolitiikan näyttämöltä, olennainen kysymys kuuluu: täytämmekö me jäljelle jäävän tyhjiön vai täyttääkö sen joku muu?

Arvoisa puhemies! Me seuraamme silmä kovana rintamalinjoja Ukrainassa ja toivomme Ukrainalle menestystä. Samaan aikaan meiltä jää huomaamatta monta muuta rintamaa, joissa häviämme koko ajan. Kutistamme läsnäoloamme ja vaikutusvaltaamme maailmalla aikana, jolloin sitä tarvittaisiin enemmän kuin koskaan. Suorastaan raivaamme tilaa voimapolitiikan pelureille. Kysyn teiltä, jotka tässäkin salissa olette kannattaneet

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

kehitysyhteistyöstä leikkaamista: sitäkö todella haluatte, että ajamme yhä useammat maailman maat Kiinan ja Venäjän syliin? Yhdysvallat kutistakoot itsensä suurvallasta pienvallaksi, mutta ei meidän Euroopassa kannata tehdä samaa virhettä.

Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus! Tarkastellaan hiukan teidän kehityspoliittista linjaanne tämän kaiken valossa. [Oikealta: Se on hyvä!] Jäätte historiaan massiivisista leikkauksista kehitysyhteistyöhön. Sen sijaan, että kasvattaisitte kädenjälkeämme vakaamman maailman puolesta, leikkaatte irti koko käden. Selonteossa maalaatte kuvan kehitysyhteistyöstä viennin pönkittäjänä. Se on kapea ja puutteellinen näkökulma. Ei kaupan ja kehityksen lähentymisen ideana ole alistaa kehityspoliittikkaa viennin välineeksi, vaan varmistaa politiikan johdonmukaisuus — että myös kauppapolitiikkamme toimii kehityksen ajurina.

Arvoisa puhemies! Kun maailma ympärillä synkistyy, Suomi ja Eurooppa voivat toimia majakkana. Ulkoasiainvaliokunnan mietintö on minusta hyvä alku. Ei ole mitenkään yhdentekevää, että tällaisena aikana — erimielisyyksistämme huolimatta — löydämme laajan yhteisymmärryksen sitoutumisesta 0,7:n tavoitteeseen, YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin ja köyhyyden poistamiseen. Vihreille on tärkeää myös se, että mietinnössä tunnustetaan ilmastokriisin ja luontokadon vaikutus konfliktien syntymiseen ja pitkittymiseen ja painotetaan ilmasto- ja ympäristörahoituksen merkitystä sekä tarvetta huolehtia lasten koulutuksesta kaikissa olosuhteissa.

Liksom utrikesutskottet anser vi att det är väldigt viktigt att Finland fortsätter sin långsiktiga mänskiorättspolitiska linje bland annat för att främja och försvara rättigheterna för kvinnor, flickor, personer med funktionsnedsättning, könsminoriteter och sexuella minoriteter samt andra personer i en särskilt utsatt ställning.

Sanat eivät kuitenkaan riitä, jos teot puhuvat niitä vastaan. Näiden linjausten tulee ohjata hallituksen tulevia kehityspoliittisia päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi. Kun joku elvytetään kuoleman porteilta takaisin elävien kirjoihin, on helppo hahmottaa elämää pelastavan avun välttämättömyys. Monimutkaisempaa, mutta inhimillisempää, kustannustehokkaampaa ja kestävämpää on estää luisuminen kuoleman porteille. Sitä on kehitysyhteistyö. Se on työtä köyhyyden ja lapsikuolleisuuden vähentämiseksi, työtä yhteiskuntien saamiseksi jaloilleen, työtä näköalojen luomiseksi nuorille, työtä tyttöjen ja naisten oikeuksien vahvistamiseksi, työtä puhtaan veden ja terveydenhuollon turvaamiseksi, työtä rauhan, vakauden ja vapauden puolesta. Kuten sosiaali- ja terveystalouksissa, [Puhemies koputtaa] myös ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ennaltaehkäisyllä rakennetaan kestävimät tulokset ja saavutetaan suurimmat säästöt. Joskus kannattaa panostaa satanen tänään, jotta voi säästää tonnin tai miljoonan ensi viikolla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi vasemmistoliiton puheenvuoron tulee pitämään edustaja Lohikoski.

14.38 **Pia Lohikoski vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ajassa, jossa maailman rikkain mies lopettaa äkkiväärillä toimilla USA:n merkittävän avun maailman köyhimmille lapsille ja jossa kansanmurha ja nälännytyt Gazassa yhä jatkuu, olisi edes Suomen tehtävä hyvää kehityspoliittikkaa. Vasemmistoliiton mielestä Orpon

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

hallitus on viemässä Suomen kehityspolitiikkaa väärään, vastuuttomaan ja lyhytnäköiseen suuntaan.

Ensimmäistä kertaa historiassa Suomen kehityspolitiikan päämääränä ei ole köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen, vaan kauppa on kiilannut kehitysyhteistyön edelle. Painotus on Suomen viennin ja suomalaisten yritysten mahdollisuuksien edistämisessä, ja kehitysyhteistyön rahoitusta on lähdetty ohjaamaan Suomen omaksi hyödyksi. Kansainvälisten velvoitteiden mukaiset kehityspolitiikan päämäärät ja tavoitteet puuttuvat kokonaan. Selonteon ohjaavuus ja sääntöperusteisuus on heikkoa. Tämä muutos on merkittävä.

Orpon hallitus leikkaa kehitysyhteistyön rahoitusta radikaalisti aikana, jossa pandemian jäljet, ilmastokriisin kiihtyminen ja geopoliittiset jännitteet lisäävät köyhyyttä ja epävakautta ympäri maailmaa. Nämä leikkaukset syövät myös Suomen arvostusta ja Suomen vaikutusmahdollisuuksia kansainvälisissä instituutioissa ja kansainvälisessä politiikassa. Jäämme muista Pohjoismaista jälkeen.

Suomi on aiemmin pitänyt vahvasti esillä demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota, mutta nyt ne ovat taka-alalla [Oikealta: Eikä ole!] eivätkä Suomen kehityspolitiikan varsinaisina tavoitteina. Inhimillisten työolojen ja riittävän toimeentulon takaamista ei myöskään huomioida.

Vaikka koulutus on yksi selonteon painopisteistä, tulee kehitysyhteistyömäärärahojen leikkaamisella olemaan valtava vaikutus myös koulutussektoriin. Suomen panostukset koulutuksen tukemiseen pienentyvät rajusti, sillä koulutukseen kohdistuvaa kehitysyhteistyötä leikataan peräti 30 prosenttia vuoden 2023 tasosta.

Lisäksi itse avun saaminen on ehdollistettu. Kehitysavun vastaanottajamaille esitetään ehtoja, kuten se, että valtioiden on vastaanotettava omia kansalaisiaan.

Suomen kehityspolitiikan tulevaisuuden kannalta pidän huolestuttavana sitä, että ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä ei kritisoida näitä selonteon merkittäviä puutteita. Vasemmistoliitto oli ainoa puolue — ainoa puolue — joka jätti vastalauseen selonteon mietintöön. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sen uskomme!]

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä hallituksen pitää perua massiiviset leikkaukset kehitysyhteistyöhön. [Sanna Antikainen: Ei peruunnu!] Mielestämme Suomen kehityspolitiikan päämäärinä pitäisi edelleen olla Suomen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä kestävä kehityksen ja ihmisoikeuksien vahvistaminen. Kauppapoliittisilla toimillakin on oltava kestävään kehitykseen pohjautuvia tavoitteita ja seurantaa, ja niissä on huomioitava kehittyvien maiden epätasa-arvoinen asema.

Suomen tavoitteena on edelleen oltava se, että 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kohdennetaan kehitysyhteistyöhön ja 0,2 prosenttia kohdennetaan vähiten kehittyneiden LDC-maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön ja apuun. Lisäksi 85 prosentin tuetuista toimista tulee edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Myös humanitaarisen avun osuus kehitysyhteistyöstä on turvattava jatkossa. Suomen on kannettava reilusti oma osansa globaalista kestävästä kehityksestä.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä Suomen pitää liittyä Ukrainan jälleenrakentamisen tasa-arvo- ja inklusiivisuusliittoumaan, joka perustettiin Ukrainan jälleenrakennuskonferenssissa kesäkuussa 24. Suomen on noudatettava ehdottoman palautuskiellon periaatetta kaikissa tilanteissa: ketään ei saa palauttaa alueelle, jossa häntä

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Suomen kaltaisen hyvinvoivan ja vahvan maan tulee auttaa kehittyviä maita ilmastokriisiin sopeutumisessa. Kehittyvät maat elävät jo nyt ilmastokriisin keskellä.

Lopuksi: Ilmaston kuumenemisen hillintä on tärkeää, mutta ilmastoon sopeutuminen on monilla alueilla aivan elinehto. Globaali ympäristökriisi on polttavin kestävä kehityksen este, ja sen eteneminen täytyy pysäyttää, jos halutaan tehdä vaikuttavaa kehityspolitiikkaa. On lisäksi tärkeää, että Suomi osallistuu pitkäjänteisesti globaalin oppimisen kriisin ratkaisemiseen.

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että eduskunta hyväksyy vastalauseeseen sisältyvän kannanoton.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi ruotsalainen eduskuntaryhmä, edustaja Ollikainen.

14.44 **Mikko Ollikainen r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi pyrkii jatkossa tarkastelemaan kansainvälisiä suhteitaan entistä strategisemmin ja kokonaisvaltaisemmin, kohdentamaan toimenpiteitä selkeämmin ja huomioimaan entistä paremmin nopeatkin muutokset toimintaympäristössämme. Tämä on tarkoitus tehdä perusarvoihimme perustuvista pitkän aikavälin tavoitteistamme tinkimättä.

Kestävä kehityksen edistäminen, köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä sääntöpohjaisen monenkeskisen järjestelmän vahvistaminen kehityspolitiikan avulla ovat tärkeässä roolissa maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Ruotsalainen eduskuntaryhmä yhtyy ajatukseen siitä, että painopisteenä tulee olla naisten ja tyttöjen aseman vahvistaminen, koulutus ja ympäristötyö.

Finland har under årtionden haft en trovärdig roll som försvarare av jämställdhet och i enlighet med EU ska 85 procent av nya utvecklingsprojekt främja jämställdhet. Likaså är vi trovärdiga i utbildningsfrågor. Finländska företag har för sin del kompetens särskilt inom hållbart skogsbruk, vattenförvaltning och livsmedelssäkerhet, vilket också skapar en god grund för internationell handel inom dessa branscher. För SFP är det klart att vi ska hålla fast vid våra klimatmål. Det här är viktigt för många företag som ser att det just här finns en tillväxtpotential.

Medborgarsamhällets roll kan inte betonas nog. Organisationerna och utvecklingspolitiken behöver kontinuitet och målsättningen ska vara att utrota fattigdom, minska på ojämlikhet, en hållbar utveckling och att stärka mänskliga rättigheter. Det humanitära biståndet ska vara opartiskt och självständigt. Humanitär rätt ska skyddas och hjälp måste ges vid rätt tidpunkt och vara tillgänglig.

Emme myöskään voi sulkea silmiämme siltä, että kun monet länsimaat kehitysyhteistyömäärärahojaan pienentämällä vähentävät läsnäoloaan esimerkiksi Afrikassa, Venäjän ja Kiinan kaltaiset maat täyttävät länsimaiden jättämän tyhjiön. Siksi pitkän aikavälin — pitkän aikavälin — tavoitteemme tulee olla se, että kehitysyhteistyömäärärahojemme osuuden tulisi olla 0,7 prosenttia bkt:stä. Meidän on kannettava globaali vastuamme, ja myös meitä siihen tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Ukrainan tuleva jälleenrakennus näkyy maamme kehitysyhteistyömäärärahoissa vielä pitkään. Suomen on oltava niiden maiden joukossa, jotka tukevat Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista. Suomen tulee humanitäärisen avun lisäksi tukea Ukrainaa myös sotilaallisesti ja siviilikriisinhallinnan keinoin. Tuen tarve on pitkäaikainen, ja Suomen tuen on oltava järkkymätöntä.

Ärade fru talman! I handelspolitiken måste vi stå upp för ett regelbaserat frihandelssystem. Genom handel kan vi skapa utveckling som i sin tur kan bygga grunden för välfärd. Nära handelsrelationer stöder också utvecklingspolitiken med en målsättning att bygga partnerskap som baserar sig på respekt för varandra och nytta för båda parterna.

Svenska riksdagsgruppen vill att Finland har mångsidiga ekonomiska relationer för att främja import och export av olika slag, och vi oroar oss för utvecklingen av nya handelstullar. Våra företag måste ges verktyg och förutsättningar att idka internationell handel även då det finns farhågor i den internationella omgivningen. Stödjtjänsterna för främjande av export som vi erbjuder våra företag måste kunna reagera på störningar i omvärlden, så att våra företag ska kunna verka oavbrutet oberoende om de är små, medelstora eller stora företag.

EU on maailman avoimin markkina-alue kehittyville maille. Tämä on myönteistä, ja Suomen on jatkossakin oltava aktiivinen toimija EU:n kauppapolitiikassa. Myös YK:n puitteissa tehtävää yhteistyötä ja YK:n alaiden järjestöjen pitkäaikaista rahoitusta on vaalittava. Se on ratkaisevan tärkeää eri puolilla maailmaa, mutta se lisää myös Suomen vaikutusvaltaa. Ruotsalainen eduskuntaryhmä haluaa myös korostaa vahvan pohjoismaisen yhteistyön merkitystä. Pohjoismailla on yhteiset arvot, jotka tukevat muun muassa demokratiaa, läpinäkyvyyttä, sääntöpohjaisia järjestelmiä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa.

Ja vielä lopuksi, arvoisa rouva puhemies! Meillä on monia hyviä tavoitteita Suomen kansainvälisessä talouspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Erityisesti tässä nopeasti muuttuvassa maailmassa on tärkeää, [Puhemies koputtaa] että pidämme kiinni tavoitteista, koska pitkällä aikavälillä sillä on merkitystä Suomen asemalle kansainvälisillä areenoilla, suomalaisille yrityksille, meidän yhteistyökumppaneillemme ja aivan erityisesti maailman heikoimmassa asemassa oleville ihmisille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Räsänen, Päivi.

14.50 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyisessä maailmantilanteessa niin kauppasuhteet kuin kehitysyhteistyökkin ovat ulko- ja turvallisuuspolitiikan luonnollista jatkumoa.

Suomen kehityspolitiikassa korostetaan ihmisoikeuksien edistämistä. Lähivuosina sanan- ja uskonnonvapauden tilanne monissa maissa on heikentynyt. Ja muistutan, että kristityt ovat maailman vainotuin uskonnollinen ryhmä, mikä on huomioitava niin kehitysyhteistyössä kuin kauppapolitiikassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Näin juuri!] Kristittyjä vastaan kohdistuvat väkivaltaisuuudet ovat lisääntyneet esimerkiksi Intiassa, Nigeriassa, Kongossa tai nyt Syyriassa, [Kimmo Kiljunen: Ja Israelissa!] jossa erityisesti alaviittiväestöä nyt joukkosurmataan. [Juho Eerola: Pohjois-Korea, Kiina!] — Näitä on

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

paljon lisää. — Suomen on omalta osaltaan edistettävä vähemmistöjen, myös kristittyjen, vapautta harjoittaa uskoaan kaikissa maissa.

Kehitysyhteistyössä toimitaan konkreettisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan osana. Venäjän hyökkäyssotaa tukevat hallinnot ja toimijat on rajattu kehitysyhteistyön tuen ulkopuolelle. Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppanimaa. Painopisteet on valittu oikein Suomen omia osaamisvahvuuksia painottaen: koulutuksen ja oikeusvaltion kehittyminen sekä energia- ja ympäristöturvallisuuden vahvistaminen. Samalla kun Suomi osallistuu Ukrainan puolustuksen ja sen yhteiskunnan eri osa-alueiden tukemiseen, on varmistettava, että suomalaisilla yrityksillä on pääsy myös tuleviin Ukrainan jälleenrakennushankkeisiin.

Samoin kuin Ukrainaan annettavassa tuessa huomioidaan korruptiontorjunta, on muuallakin tärkeää varmistaa kehitysyhteistyöhön käytettävien varojen päätyminen todellisille avuntarvitsijoille. Tuki ei saa päätyä välikäsille tai pahimmassa tapauksessa terroristijärjestöille tai muille pahantahtoisille toimijoille, kuten Gazassa valitettavasti on tapahtunut YK:n alaisen UNRWA-avustusten kanssa. UNRWasta on erotettu työntekijöitä, joilla todettiin olleen osaa lokakuun 7. päivän hyökkäyksiin Israeliin. Sen kouluissa on käytetty juutalaisvastaisia, [Sanna Antikainen: Niinpä!] väkivaltaan kannustavia oppimateriaaleja, ja sen jakamia avustusmateriaaleja on päätynyt Hamasin haltuun.

Kehitysyhteistyön kivijalka ovat kansalaisjärjestöt. Ne pääsevät ruohonjuuritasolle toimimaan myös tilanteissa, joissa kohdemaan hallinnon tilanne on epävakaa. Kristilliset järjestöt ovat olleet aktiivisia kehitysyhteistyön toimijoita kaikkialla maailmassa, ja monen kehitysyhteistyöhankkeen taustalla onkin alkujaan ollut kristillinen lähetystyö, jonka osaksi muu avustus on sittemmin syntynyt. Kannustamme hallitusta selvittämään mahdollisimman pian verovähennysoikeuden luomista kehitysyhteistyöhön tehtäviin lahjoituksiin.

Arvoisa puhemies! Hyvät kauppasuhteet ovat osa turvallisuuspolitiikkaa ja huoltovarmuutta. Koronapandemian aikana näimme, miten monimutkaiset ja pitkät toimitusketjut olivat alttiita häiriöille, ja jopa luotettavien liittolaismaiden välillä syntyi kovaa kilpailua rajallisista resursseista. Sama havainto toistui, kun talouspakotteita alettiin kiristää Venäjän aloittaman hyökkäyssodan seurauksena. Suomessa on ruokaomavaraisuuden osalta verrattain hyvä tilanne, mutta monet muut kriittiset tarvikkeet, kuten lääkkeet, ovat pitkien toimitusketjujen päässä tai olemme riippuvaisia niiden osalta myös muista kuin lähimmistä kumppanimaistamme.

Vienti luo hyvinvointia, työtä ja vaurautta Suomeen. Pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia kansainvälistymiseen sekä viennin edellytyksiä tulee parantaa. Kotimainen tuotanto tuo turvaa mahdollisissa poikkeustilanteissa, joissa tavaran liikkuminen maiden välillä on estynyt.

Lähi vuosien globaalit kriisit ja poikkeustilanteet ovat näyttäneet, ettei vakautta tule pitää itsestäänselvyytenä. On osattava varautua ja pidettävä myös omavaraisuudesta huolta. Kauppasuhteet ja kehitysyhteistyöhankkeet ovat osa myös Suomen turvallisuuspolitiikkaa, ja siksi niiden suunnittelu strategisesti ja pidemmällä tähtäimellä on oikea suunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Tavio, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

14.55 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio: Arvoisa puhemies! Kiitos eduskuntaryhmille kantaa ottavista puheenvuoroista ja kiitos ulkoasiainvaliokunnalle ansiokkaasta mietinnöstä ja lausuntovaliokunnille perehtyneisyydestänne.

Selonteon voi mieltää kahden pilarin kautta. Ensimmäinen pilari koostuu Suomen pitkäjänteisestä työstä. Suomi on sitoutunut kestävän kehityksen toimintaohjelmaan. Suomi tukee demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja kansalaisyhteiskuntaa, ja maamme työn vahvuusalueina korostuvat naisten ja tyttöjen oikeudet, koulutus ja ilmastotoimet sekä alueellisena painopisteenä Ukraina. Toisena pilarina on kehityspolitiikan uusi punainen lanka, jossa yhdistyvät kauppaa edistävä kehitysyhteistyö, markkinoiden avaaminen suomalaisille yrityksille sekä kehitysmaiden taloudellisen toimeliaisuuden vahvistaminen.

Suomen kauppapolitiikan tärkein tavoite on edistää suomalaisten yritysten vientiä ja investointeja. Samalla on huomioitava huoltovarmuus ja turvallisuus. Geopoliittisten ja geotaloudellisten jännitteiden kasvu, nousevien ja kehittyvien maiden asema ja talouden riskit edellyttävät muutoksia kauppa- ja kehityspolitiikaltamme. Suomen ja myös EU:n on kohdennettava vaikuttamistaan entistä strategisemmin ja määriteltävä tavoitteet ja keinot selkeästi. Tuemme Suomen kaupallistaloudellisia intressejä kehittyvillä markkinoilla ja lisäämme kehittyvien maiden taloudellista riippumattomuutta vahvistamalla niiden omaa vastuuta kehityksestään. Me edesautamme kehittyvien maiden teollistumista.

Vienninedistämistoiminnan tehostamisessa me kiinnitämme erityistä huomiota kansainvälistymiseen valmiiden pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin. Team Finland -uudistuksen toimeenpano on tässä keskeisessä roolissa. Uudistuksessa integroidaan Business Finlandin ulkomaantoiminnot ulkoasiainhallintoon ja uudistetaan Team Finland -verkoston johtamisrakenne kotimaassa. Samalla ulkoministeriö kehittää yrityspalveluaan.

Avoin ja monenkeskinen sääntöpohjainen järjestelmä on edelleen kauppapolitiikan perusta. Se luo ennustettavuutta ja vakautta, joka hyödyttää suhteellisesti eniten pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja Suomen kaltaisia pieniä maita. Maailmantalouden kasvaneisiin riskeihin on vastattava, ja se on tehtävä siten, että ei tarpeettomasti rajoiteta kauppaa eikä vääristetä markkinoita.

Monenkeskisen järjestelmän rinnalla vapaakauppasopimukset ja muut rajatunnat yhteistyömallit, kuten raaka-ainekumppanuudet ja digitaaliset kumppanuudet, avaavat uusia markkinoita ja helpottavat yritysten kaupankäyntiä. Monipuoliset kauppasuhteet lisäävät myös talouden kriisinkestävyyttä.

Viimeaikaiset toimintaympäristön muutokset ovat osoittaneet, että kauppapolitiikka on yhä kiinteämmin osa ulko- ja turvallisuuspolitiikan keinovalikoimaa. Yhdysvallat on Suomelle tärkeä strateginen kumppani, läheinen liittolainen ja merkittävä kauppakumppani. Suomi kannattaa avointa kauppaa ja painottaa, että Yhdysvallat ja Eurooppa tarvitsevat toisiaan menestyäkseen globaalissa, taloudellisessa ja teknologisessa kilpailussa. EU—Yhdysvallat-kauppa vastaa noin 30:tä prosenttia koko maailman-kaupasta.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikka on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kehitysyhteistyön muodoissa ja keinoissa keskitytään yhä enemmän kauppaa tukevaan kehitysyhteistyörahoitukseen ja molemminpuoliseen hyötyyn. Tasavertaiseen kumppanuuteen kuuluu kiinteästi kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän kunnioittaminen. Sen osana kehitysyhteistyö on ehdollistettu siten, että

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

maiden tulee vastaanottaa omia palautettavia kansalaisiaan. Lisäksi emme tee kahdenvälistä kehitysyhteistyötä maiden kanssa, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa.

Kehitysyhteistyöhön budjetoidut julkiset varat eivät riitä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, vaan tarvitaan uusia avunantajia aiempien rinnalle, kehittyvien maiden omien resurssien parempaa hyödyntämistä sekä yksityisiä rahoitusvirtoja. Tätä tukevat myös omat yksityisen sektorin kehitysrahoitus-instrumenttimme, kuten julkisen sektorin investointituki PIF. Yritysten osallistumiseen liittyy sekin, että Suomi julkisti viime marraskuussa Ukrainaa varten suunnitellun FUIF-rahoitusvälineen, jonka kautta voidaan rahoittaa suomalaisyritysten toteuttamia julkisia investointeja Ukrainaan 50 miljoonan euron arvosta. Tuemme lisäksi jatkossakin toimivaa demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa, jotka ovat kestäväen yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä. Nämä ovat keskeisiä elementtejä myös Suomen omassa kehityshistoriassa.

Ukrainalle tukemme on vankkumaton, ja se heijastuu tietysti myös siten, että tällä vaalikaudella Ukraina on ylivoimaisesti suurin kumppanimaamme kehitysyhteistyössä ja jatkamme kestäväen rauhan edistämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia ministerille. — Koska meillä on täällä tosiaan ministeri nyt paikalla, niin otetaan jonkin verran sitten debattia, ja sieltä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Koskinen aloittaa. — Olkaa hyvä.

15.00 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä mietintö kirjoitettiin ennen joulua, ja nyt käydystä keskustelustakin käy ilmi, että selvästi kaivattaisiin lisäosaa.

Yhdysvaltain uuden presidentin hallinnon toimet ovat olleet järkyttäviä, siis siinä mielessä, että ne liikuttavat massoja ja toimia sekä täällä kauppapolitiikan puolella että kehityspolitiikassa. Useassa puheenvuorossa kiinnitettiin näihin ongelmiin huomiota, mutta meidän täytyy jo ennen tämän vaalikauden loppua tehdä varmaankin uusia linjauksia siitä, mitä kaikkia korjaustoimia tarvitaan niin meidän kuin EU:n puolella.

Olisin ministeriltä kysynyt nyt heti tässä ensi vaiheessa näistä USAIDin jäädytyksistä ja tulevista supistuksista johtuvista ongelmista. Oikeastaan näitä maailman tärkeimpiä kehitysprojekteja joudutaan laittamaan jäähyllä, ja nyt kaivattaisiin toimia, joilla ensiapuna, esimerkiksi EU:n ja miksei meidänkin humanitaarisen avun tai katastrofiluonteisen avun toimin, pystyttäisiin pelastamaan niitä kaikkein tärkeimpiä projekteja, jotka tällä hetkellä uhkaavat tyrehtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Painotan nyt tässä alkuvaiheessa ryhmäpuheenvuorojen pitäjiä, eli seuraavaksi edustaja Kaunisto.

15.02 **Ville Kaunisto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tässä keskustelussa on ollut erinomaisia ja perusteltuja mielipiteitä ja näkökulmia ympäri salia, ja niillä on valtava arvo. Me ymmärrämme laajasti kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön roolin yhä haastavammassa maailmassa. Ihmisoikeuksien ja demokratian turvaaminen on suomalaisen poliittisen ajattelun kivijalka.

Kauppa- ja kehityspolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa, aivan niin kuin täällä useammassa ryhmäpuheenvuorossa todettiin. Tämä on hyvä. Geopolitiikka ja geotalous ja

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

niiden haasteiden taklaaminen ei kyllä Suomessa saisi olla ainakaan liian riitaisan ja voimakkaan kielikuvilla varustettua politiikanteon välinettä, vaan pitäisi pystyä rakentamaan Suomessa pitkäjänteiseen keskusteluun perustuvaa yhteistyötä hallituksen ja opposition välillä, ja mielestäni sitä tänään keskustelu on ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Antikainen.

15.03 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyöhön budjetoidut varat eivät yksinään riitä kestävän kehityksen tavoitteitten saavuttamiseen, ja siksi tätä avunantajien pohjaa on laajennettava, kehittyvien maiden omia resursseja hyödynnettävä paremmin ja yksityisiä rahoitusvirtoja otettava vielä tehokkaammin mukaan. Tämä ei ole ainoastaan Suomen linja vaan ihan kansainvälinen ilmiö.

Tämä hallitus painottaa kehitysyhteistyössä tuloksellisuutta ja strategista resurssien käyttöä. Kun määrärahoja sopeutetaan, on entistä tärkeämpää varmistaa, että jokainen euro käytetään vaikuttavasti. Tämä sitten tarkoittaa esimerkiksi riskien tunnistamista ja niitten hallintaa, jotta ne varat, mitä on käytettävissä, päätyvät sinne, missä niillä on todellista vaikutusta.

Suomessa moni mittaa tätä kehitysyhteistyötä pelkästään sillä, miten paljon rahaa kulutetaan, mutta olisin halunnut kysyä: eikö ole selvää, että kehitysyhteistyön on [Puhemies koputtaa] keskityttävä mitattaviin tuloksiin eikä pelkästään varojen jakamiseen? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

15.04 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka monenkeskinen maailma on kriisissä ja ehkä kuilun partaalla ja sitä ovat myös ehkä kehitysyhteistyö- ja humanitäärinen rahoitus, niin ei Suomen eikä EU:n missään nimessä pidä luovuttaa vaan hakea niitä ratkaisuja. Kysyin teiltä, arvoisa ministeri, sitä, miten te aiotte tätä pääomaa nyt kasvattaa taloudellisesti mutta samalla myös vaikutusvallan näkökulmasta, ja miten te suhtaudutte tulevaan YK:n turvaneuvostokampanjaan, koska siinä jos missä mitataan Suomen globaali — huom. globaali — kannatus. Mielestäni sitä on nyt jo pohdittava, vaikka siihen on aikaa.

Toinen kysymykseni liittyy Suomen talouteen. Tulostaulu näyttää nyt miinus 0,2:ta viime vuodelta. Tämäkään vuosi ei kovin hyvältä näytä. Mistä päin maailmaa te haette sen kasvun? Kun Eurooppa on kriisissä, Yhdysvallat on monella tavalla erilainen kuin ennen, niin kehitysyhteistyö luo sen kahdenvälisen suhteen, [Puhemies koputtaa] jonne te tuotte sen kaupan. Mitkä maat te nyt aiotte hoitaa, arvoisa ministeri?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savola.

15.06 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin ministeriltä toivonut hieman näkemyksiä tähän vallitsevaan tilanteeseen, onhan tuon selonteon mietinnön valmistumisen jälkeen niin paljon maailmalla tapahtunut. Kehitys ja turvallisuus, kauppa- ja kehityspolitiikka, ne ovat kaikki osa turvallisuuspolitiikkaa.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Yhdysvallat on ollut monen YK-järjestön keskeinen rahoittaja, esimerkiksi kansainvälisen ruokaohjelman rahoituksesta puolet on tullut Yhdysvalloilta. No mitä tällä ruokaohjelmalla on pyritty tekemään? Poistamaan nälkää, lisäämään ruokaturvaa, edistämään kestävästä maataloutta. Jos Yhdysvallat vetäytyy, niin jokuhan tuon paikan ottaa, ja se on luultavasti Kiina ja Venäjä. Ruualla on muuten paljon valtaa tässä maassa — nälkä on kova konsultti. Venäjä on käyttänyt turvapaikanhakijoita, mekin olemme sen nähneet, välineellistettyyn maahanmuuttoon eli turvallisuuspolitiikan välineenä. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Tavio: Kuinka maailman ruokaohjelmaa voidaan jatkaa, jos Yhdysvallat siitä vetäytyy? Mitä te aiotte tehdä kansainvälisissä pöydissä sen ohjelman jatkamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

15.07 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi tämän mietinnön tärkeä huomio liittyy siihen riskiin, että nämä maaohjelmien lakkautukset voivat kamppaita jo käynnissä olevia rauhanprosesseja. Samalla ne tietysti myös katkovat meidän kahdenvälisiä suhteita. Luottamuksen rakentaminen ottaa aikaa, mutta sen voi kuitenkin tarvella hyvin nopeasti. Ajattelen itse, että kehitysyhteistyöstä leikkaaminen on paitsi moraalisesti arveluttavaa myöskin strategisesti lyhytnäköistä. Haluan kuitenkin alleviivata, miten arvokasta on se, että valiokunnan mietinnön takana on laaja yhteisymmärrys, se kun mielestäni jatkaa tavallaan hallituksen linjauksista ja niihin liittyvistä erimielisyyksistä huolimatta sitä Suomen pitkää linjaa. Siitä valiokunnalle kiitos.

Ministeriltä kuulisin mielelläni minäkin, millaisia keskusteluja parhaillaan käydään samanmielisten maiden kesken siitä, miten Yhdysvaltain vetäytymisen myötä voidaan ikään kuin minimoida vahinkoja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, koska Lohikoski puuttuu.

15.08 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy sanoa, että vaikka allekirjoitan monet hyvät asiat, joita edustaja Hyrkkö äsken sanoi, niin olen kyllä eri mieltä tästä pitkästä linjasta. Minun nähdäkseni tässä selonteossa on merkittävä paradigman muutos. Ensimmäistä kertaa historiassa Suomen kehityspolitiikan päämääränä ei ole köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen, vaan tämä keskittyy nyt kaupan ja kehityksen entistä tiiviimpään yhteyteen. Eli fokus on siirtynyt [Välihuutoja oikealta] kehittyvien maiden kansalaisten elinolojen parantamisesta siihen, että kehitysyhteistyön rahoitusta ohjataan Suomen hyödyksi. [Johannes Koskisen välihuuto — Perussuomalaisten ryhmästä: Eihän ne nyt sulje toisiaan pois!]

Sitten kun tässä keskustellaan näistä leikkauksista kehitysyhteistyöhön, jotka ovat massiivisia, niin joku tuolta perussuomalaisten päädyistä huusi perussuomalaisten ryhmäpuheen aikana ylpeällä äänellä, että suunta muuttuu. Tämä herättää kysymyksen siitä, että on toki yksi asia perustella näitä leikkauksia julkisen talouden huonolla tilanteella, sitten on toinen asia perustella niitä itseisarvona. Nämä ovat niitä syitä, miksi vasemmistoliitto on jättänyt tähän mietintöön vastalauseen, jossa edellytetään muun muassa sitä, että jatkossakin tavoiteltaisiin sitä, että kohdennetaan 0,7 prosenttia

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön, sekä sitä, että hallitus peruisi nämä massiiviset leikkaukset kehitysyhteistyöhön. [Saara Hyrkkö: Vastauspuheenvuoro, saanko oikaista?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Hyrkkö.

15.09 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy edustaja Koskelaa nyt oikaista tämän verran: Olen ollut neljä vuotta ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä viime kaudella ja pidän ihan valtavan suuressa arvossa sitä, että olemme tosi isoistakin erimielisyyksistä huolimatta pyrkineet siellä usein löytämään yhteistä linjaa, tiettyjä yhteisiä pitkiä kaaria. Oma kommenttini koski nimenomaan valiokunnan mietintöä. Jos luette sen, niin siinä itse asiassa tämä Suomen pitkä linja näkyy varsin hyvin. Siinä on varsin kriittisiäkin huomioita tätä hallituksen selontekoa kohtaan, jota puolestanne te kritisoitte mielestäni aivan ansiokkaasti. Minäkin olen kriittinen hallituksen selontekoa ja hallituksen kehityspolitiikkaa kohtaan, kuten puheenvuoroistani on varmasti käynyt ilmi, mutta ei ole yhdentekevää, että tällaisena aikana esimerkiksi tälle 0,7:n tavoitteelle, jonka itsekkin mainitsitte, löytyi laaja yhteisymmärrys valiokunnasta. Sehän löytyi myöskin sieltä valiokunnan mietinnöstä. Minä annan arvoa sille, koska uskon, että se antaa paremman pohjan myös tulevilla hallituskausilla hakea sitä yhteisymmärrystä näiden tärkeiden tavoitteiden puolesta. [Eduskunnasta: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Ollikainen.

15.11 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Kvinnors och flickors rättigheter är otroligt viktiga i den här helheten, till exempel just för att minska fattigdomen i framtiden. Att utbildningen fungerar är otroligt viktigt för att höja kunskapsnivån hos kvinnor, också då det gäller sexualrådgivning och att motverka olika sjukdomar.

Kuten täällä on mainittu monestikin, mannerlaatat liikkuvat monellakin eri tavoin, ja tämä mietintö on tosiaan kirjoitettu tässä ennen joulua, ja nyt sitten keskustellaan tästä.

Kuitenkin meillä on osaamista Suomessa oikein paljon kestävänsä metsätalouden ja puhtaan energian suhteen, ja sitten myös vesihuollon, ruokaturvan ja niin edelleen. Se voi luoda kasvua kehitysmaissa.

Tässä sanoi valiokunnan puheenjohtaja, että vastuullisuus on myyntivaltti. Arvoisa ministeri, miten näette, kuinka suomalaiset yritykset ajattelevat tästä? Onko tämä vastuullisuus myyntivaltti? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Päivi.

15.12 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin Afganistanin, joka oli ennen Talibanin valtausta pitkäaikainen kehitysyhteistyökohteemme. Tällä hetkellä Suomi antaa enää pienimuotoista humanitääristä tukea YK:n kautta. Afganistanista on tullut naisten suuri vankila ja rangaistuslaitos. Naiset on eristetty koteihin. Naisten pahoinpitely, ja jopa surmaaminen, on varsin yleistä ja laillista. Heiltä on rajoitettu työ, opiskelu, jopa laulaminen, kovaääninen puhuminen ja puistoissa ja

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

kampaamoissa käynti. Keittiönikkunatkin on nyt pimennetty, jottei kukaan heitä siellä näkisi. Tämä kaikki on sydäntä särkevää, ja ajattelen, että emme saisi heitä unohtaa. Mitä voisimme heidän hyväkseen tehdä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Tuppurainen.

15.13 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on pienelle maalle erittäin tärkeä taitolaji, ja tässä on haettava suurta kansallista yksimielisyyttä. Me osaamme tämän turvallisuuspuolen aivan erinomaisesti, mutta meidän täytyy hakea huolellisesti sitä linjaa ja kysyä, mitä se ulkopoliittikka nyt ulko- ja turvallisuuspolitiikassa näinä aikoina on.

Me emme aivan hahmota sitä, mihin hallitus tällä kaupp- ja kehityspoliittikallaan tähtää ja millä tavalla se edistää parhaimmalla tavalla Suomen etuja tässä maailmantilanteessa, joka on kurimuksessa. Kun Yhdysvallat jättää merkittävän aukon jälkeensä USAIDin lakkauttamisen myötä, mitä Suomi tarjoaa tilalle? Mitä Suomi EU:n jäsenenä tarjoaa tilalle? Vai onko vastassa maailma, jossa itse asiassa ne voimat ja tahot, jotka edustavat toisenlaisia arvoja kuin me, kuten Venäjä jo tällä hetkellä esimerkiksi Afrikassa, valtaavat alaa, koska meillä ei ole tarjota ulkopoliittikkaa, joka puhuttelisi näitä kyseisiä maita. Kaupp- ja kehitysministeri, voitteko sanoa, mihin Suomi tähtää tällä ulkopoliittikalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Haavisto.

15.14 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hyrkkö omassa puheenvuorossaan hyvin toi esiin sitä valiokunnan mietinnön linjausta, johon oli helppo yhtyä ja jossa myöskin kritisoitiin osittain tätä selontekoa ja tuotiin täydennyksiä näihin ajatuksiin.

Tänä päivänä maailmassa tarvitaan enemmän kuin koskaan demokratian tukea, ihmisoikeuksien tukea, ilmastonmuutoksen tukea, ja on todella tärkeää, että kehityspoliittikka on myöskin osa meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikkaamme. Kun katsoo näitä USAIDin dramaattisia leikkauksia, niin leikkauksethan ulottuvat myöskin suomalaisiin kansalaisjärjestöihin. Kun täällä puhuttiin kansalaisjärjestöjen puolesta, niin esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun kaltaiset järjestöt omassa ohjelmassaan kärsivät näistä USAIDin leikkauksista, ja tähän on jollain tavalla meidänkin vastattava. Samaan aikaan saadaan uutisia esimerkiksi Isosta-Britanniasta, että siellä käytetään nyt lisää varoja puolustukseen ja leikataan kehitysyhteistyötä — DFID on ollut erittäin tärkeä kansainvälinen toimija.

Olisin halunnut ministeri Taviolta juuri kysyä: miten tätä aukkoa nyt täytetään? Jos me emme sitä korvaa jollakin tavalla Eurooppana, niin on ihan selvää, että Kiina ja Venäjä kyllä löytävät nämä aukot, jotka Eurooppa ja Yhdysvallat jättävät.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

15.15 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä reagoisin edustaja Antikaisen erittäin arvokkaaseen puheenvuoroon. Hän sanoi siinä hyvin selkeästi, että aikaisemmin aikaisempien hallitusten toimesta Suomen apua ja kehitysyhteistyötä on

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

annettu ilman ehtoja ja vastikkeetta on jaettu varoja. Onko, ministeri, teidän kantanne sama, että me olemme antaneet rahaa vastikkeetta ilman ehtoja?

Toiseksi te painavasti sanoitte omassa puheenvuorossanne, että kauppapolitiikan tehtävänä on edistää Suomen taloudellista vuorovaikutusta talousyhteyksissä maailmalla. Juuri näin on. Onko teidän kantanne, että kehitysyhteistyön tehtävänä on myöskin edistää primäärisesti Suomen talousintressejä ja kauppasuhteita ulospäin, kuten edustaja Antikainen kertoi näiden ehdollistamisen edellytysten nyt jatkossa olevan?

Ja kolmanneksi kysyisin myöskin näinpäin: kun aikaisemmin tätä apua on ehdollistettu nimenomaan siitä kulmasta, että me suuntaamme sen globaalin köyhyyden ongelmien ja eriarvoisuuden poistamiseen, ja edustaja Antikainen totesi, että näitä ehtoja ja kulmaa ei enää ollut, niin onko näillä ehdoilla, niitten ehdollistamisella, mitään merkitystä enää teidän linjauksissanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Niemi.

15.16 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä joudun toteamaan, että tänään on tämä tilanne, huomenna voi olla kaikki aivan toisin, mitä lie ensi viikolla. Ymmärrän hyvin ne rajoitukset, jotka, arvoisa ministeri, mainitsitte hetki sitten puheessanne, mutta kun päivänselvä asia on, että me kaikin tavoin tuemme ystävällismielistä Ukrainaa, niin onko mitään mahdollisuutta, että voitte millään tavalla vaikuttaa presidentti Trumpin hallintoon? Myös heidät mainitaan edelleen meidän ystävinä, mutta jos hänen hallintonsa sen tekee, että he lopettavat kaiken avun Ukrainalle, häätävät maastansa pois noin 244 000 ukrainalaista, tilannehan on sen jälkeen katastrofaalinen. Onko teillä tähän mitään lääkkeitä olemassa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

15.17 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensiksi haluan antaa arvoa tälle parlamentaarille työlle. Selonteko on ollut meille ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, puolustuspolitiikassa, sisäisessä turvallisuudessa ja nyt myös kauppapolitiikassa ja kehitysyhteistyössä hyvä alusta käydä parlamentaarisesti keskustelua, osallistua tähän työhön ja varmistaa yli vaalikausien menevä yhteistyö myös isoissa asioissa.

Tämä Yhdysvaltain USAID-päätös herätti koko läntisen maailman siihen todellisuuteen, kuinka riippuvaisia olemme olleet Yhdysvalloista näissäkin asioissa. Kehitysyhteistyökeskustelu on usein ollut täällä parlamentissa tämmöistä kansallista miekkailua kehitysyhteistyön tasosta, mutta nyt olemme havahtuneet myös siihen, kuinka keskeinen asia kehitysyhteistyö on myös turvallisuuspolitiikan näkökulmasta. Samaan aikaan, kun Venäjä ja Kiina lisäävät läsnäoloaan Afrikassa, meidän on varmistettava myös omin kehitysyhteistyökeinoin se, että Venäjän ja Kiinan vaikutus ei kasva meille turvallisuuspoliittiseksi haasteeksi Afrikan kautta. Tämä riski on luonnollisesti tunnistettu jo pidemmän aikaa sitten. Mitä mieltä, ministeri, olette? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

15.19 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten näissä monissa puheenvuoroissa on jo todettu, niin Suomi on pitkäjänteisen politiikan kannattaja, olkoon kauppapolitiikka tai kehityspolitiikka. Erittäin viisasta ajattelutapaa. Ja on hyvä, että moni on arvostanut ja omassa puheenvuorossaan nostanut esille tämän parlamentaarisen katteen, että tämä on hyvä asia, koska silloin yhteisymmärrys on helppo saavuttaa ja se antaa voimaa Suomen lausunnoille.

Kannattaa kuitenkin muistaa, kun tämäkin selonteko on jo syntyessään vanhentunut, että maailmanpolitiikka menee semmoisia kiskoja pitkin nyt, että ei tiedä, mitä huomenna tapahtuu, ja sen takia se pitkäjänteisyys ja rauhallisuus ja asianmukaisuus on ehdottomasti valttia tässä tilanteessa. Urho Kaleva Kekkonen opetti aikoinaan meille semmoisen suuren kultaisen viisauden, että maailmanpolitiikassa ei kannata olla tuomari eikä syyttäjä, vaan lääkärin ja auttajan ominaisuus on meille semmoinen mieluummin sopiva ominaisuus: sopii kauppapolitiikkaankin, sopii ulkopolitiikkaan, kaikkeen. Sellaisesta riehumisesta ja räähkimisestä yleensä seuraa vain ikäviä asioita, ja Suomi on osoittanut historiallaan, että on pärjätty aika hyvin, ja saman linjan pitää jatkua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoroja on vielä kymmenen kappaletta, ja myönnän ne kaikki ja sen jälkeen sitten ministerille, ja sitten mennään tuohon puhujalistalle. — Seuraavaksi edustaja Eerola.

15.20 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaan ministerille ja kiitokset myös ulkoasiainvaliokunnalle tästä mietinnöstä, joka ehkä joiltain osin on hieman nyt vanhentunut, vaikka vasta joulukuussa tuli julki.

Mutta erityiset kiitokset haluan tässä minuutin puheenvuorossani antaa kristillisdemokraattien ryhmäpuhujalle, edustaja Räsäselle. Nostitte esiin kristityt, ja usein tosiaan unohtuu se, että kristityt on maailman vainotuin vähemmistö siellä, missä he tosiaan vähemmistö ovat, eli lähinnä Lähi-idän islaminuskoiset muslimimaat ja sitten myöskin toisaalta Kaukoidän tällaiset ääriivasemmistolaiset valtiot kuten Pohjois-Korea, Kiina. Näissä maissa kristityt kokevat aivan todellista vainoa, ja se usein täällä Suomessa meillä keskustelussa valitettavalla tavalla unohtuu.

Kahdenvälisyydelle, kauppasuhteille, vastikkeettoman avun loppumiselle ja sille, että kehitysapu kytkeytyy sopimusten noudattamiseen, tälle kaikelle vahva tuki. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Östman.

15.21 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Eerolalle hyvistä huomautuksista.

Tässä on käyty keskustelua ja ollaan huolestuneita Gazan siviileistä ja erityisesti lasten hyvinvoinnista, ja tämä asiahan on tietenkin meille kaikille yhteinen. Mutta mitä tulee Gazan tilanteeseen, niin on syytä huomioida myös se tosiasia, että terroristijärjestö Hamas, joka on hallinnut Gazaa kohta 20 vuotta, on varastanut tai hyötynyt ainakin 500 miljoonaa dollaria humanitäärisistä toimituksista, myynyt apua mustassa pörssissä ja käyttänyt saadut tuotot tunneleiden rakentamiseen ja uusien terroristien aseistamiseen ja värväämiseen. Länsimaiden mediassa on luotu pitkään sellainen kuva, että aina kun jotain tapahtuu Lähi-idässä, niin Israel on se pahantekijä. Tämä hyvin yksipuolinen narratiivi on luotu vaikuttamaan ihmisten ja poliitikkojen tunteisiin ja heijastuu myöskin YK:n

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

toiminnassa ja valitettavan usein myös täällä Suomessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

15.22 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on ollut keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen on yksi pitkäaikaisimpia tavoitteita. Sitten kun tähän liitetään kauppapolitiikka- ja kehityspolitiikkaolottuvuus, niin tulee heti väistämättä mieleen se, mitä tässä mietinnössä myöskin arvioitiin, eli minkälaisilla työehdoilla tehdään sitä työtä niissä maissa, joissa me kauppapolitiikkaa tehdään. Tuossa kritisoiitiin sitä, että kansalaisjärjestöille, jotka tekevät tätä työtä niissä maissa, ei anneta sitä arvoa, mikä tässä yhteydessä pitäisi antaa. Kysynkin ministeri Taviolta: miten te suhtaudutte tähän kolmannen sektorin ja näitten kansalaisjärjestöjen työhön?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

15.23 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Ensimmäiseksi haluan kiittää tästä erinomaisesta ja hyvin tarpeellisesta selonteosta. Suomen elinvoiman nostamiseksi tarvitaan vakaita taloussuhteita ja vielä vakaampia ulkomaankauppoja. Maailmalla vallitseva epävakaa tilanne heijastuu Suomeen. Meidän on pystyttävä luottamaan meidän kauppakumppaneihimme. Venäjän hyökättyä Ukrainaan olemme saaneet nähdä, kuinka arvaamaton meidän isoin naapurimaamme on.

Aivan kuten selonteossa todetaan, poliittiset jännitteet ovat kasvaneet ja maailmanpolitiikan voimasuhteet muuttuneet ja aiemmin myönteisinä koetut taloudelliset riippuvuudet nähdään nyt myös riskeinä. Tämän seurauksena niin valtiot kuin yritykset joutuvat kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota poliittisiin ja geopoliittisiin riskeihin.

Arvoisa puhemies! Koko Suomen on pysyttävä elinvoimaisena, erityisesti Itä-Suomen, missä monen ihmisen elinkeino on uhattuna Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Itä-Suomeen on saatava uusia työpaikkoja ja uusia investointeja. Meidän pitää houkutella myös isompia yrityksiä investoimaan Suomeen.

Olemme sitoutuneet hallitusohjelmassa tukemaan Ukrainaa, ja niin meidän on tehtävä entistä vahvemmin. [Puhemies koputtaa] Suomen kansallisessa Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelmassa linjataan tarkemmin tuesta Ukrainalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

15.25 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun USA on ottamassa hyvin rajusti irtiotta kansainvälisestä maailmanjärjestyksestä ja hyvin rujolla tavalla on leikkaamassa esimerkiksi kehitysyhteistyöstä, niin meidän, niin Suomen kuin Euroopan, pitää kantaa suurempi vastuu.

Kyse ei ole vain siitä, että kun tuo tyhjiö syntyy, niin sen varmasti täyttävät Kiina ja Venäjä, ja sitä kautta puhumme myös omasta turvallisuudestamme, vaan kyse on ennen kaikkea siitä, mitä kehitysyhteistyöllä saadaan aikaan. On kyse esimerkiksi köyhyyden ja lapsikuolleisuuden vähentämisestä, on kyse tyttöjen oikeudesta käydä koulua, on kyse

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

monien tappavien tautien kitkemisestä. On kyse sopeutumisesta ilmastokriisiin, on kyse mahdollisuudesta hillitä ilmaston kuumenemistä, ja on kyse luontokadon torjumisesta.

Tämä kaikki vaatii pitkäjänteistä työtä, ja siksi pidän vastuuttomana sitä, että hallitus on niin rajusti leikannut kehitysyhteistyöstä, mutta olen iloinen siitä, että ulkoasiainvaliokunta mietinnössään edelleen pitää kiinni tuosta 0,7:n tavoitteesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä seuraavat henkilöt: Hänninen, Aittakumpu, Furuholm, Joonas Räsänen ja Lehtinen. — Edustaja Hänninen.

15.26 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvokas puhemies! Yksi keskeisistä huomioista selonteossa on kehityspolitiikan uudistaminen. Suomi keskittyy jatkossa entistä vahvemmin kauppaa tukevaan kehitysyhteistyöhön ja kehittyvien maiden taloudellisen omavaraisuuden lisäämiseen. Tämä tarkoittaa, että kehitysyhteistyö tukee samalla suomalaisia yrityksiä ja niiden vientiä sekä edistää globaalisti kestävästä kehityksestä. Kehityspolitiikka ei ole vain avustamista, se on myös vastuullista kumppanuutta, jossa kaikilla osapuolilla on mahdollisuus hyötyä. Erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen sekä koulutuksen ja ilmastotoimien tukeminen ovat keskeisiä painopisteitä.

Suomen kehitysyhteistyö kohdistuu yhä enemmän myös Ukrainaan, mikä on tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa välttämätöntä.

Kysynkin, en Ukrainasta vaan kristityistä: miten kristityt tullaan tulevaisuudessa huomioimaan tässä tuessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

15.27 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itsekin pidän hyvin tärkeänä tätä edustaja Räsänen esiin nostamaa ja hyvin ajankohtaista kristittyjen tilannetta. Tosiasiaan on tosiaan se, että kristityt ovat maailman vainoituin uskonnollinen ryhmä, ja mielestäni olisi outoa, jos tämä ei näkyisi Suomen politiikassa.

Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyöstä nytkin kun puhutaan, puhutaan aivan oikein työistä ja naisista. Se on todella tärkeää, heidän asemassaan on paljon parannettavaa. Mutta lienee hyvä todeta myös, että ei se poikien tilannekaan järin ruusuinen ole alueilla, joilla on hirmuvaltaa, nälänhätää, vainoa, lapsityöläisiä tai lapsisotilaita. Myöskin pojat tarvitsevat tukea ja huomiota.

Arvoisa rouva puhemies! Ylipäänsä on hyvä, että Suomi nyt painottaa kehitysyhteistyön tuloksellisuutta. Viisasta nimenomaan on auttaa ihmisiä auttamaan itseään, auttaa valtioita jaloilleen. Suomen tulee tietysti huolehtia ennen kaikkea omasta pärjäämisestään, koska jos viemme oman maamme rappioon ja tuhoon, niin miten sitten autamme muita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Furuholm.

15.28 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Enemmän kauppaa ja enemmän ehtoja, vähemmän demokratiaa, vähemmän ihmisoikeuksia ja vähemmän kestävästä kehityksestä — se on hallituksen kehityspolitiikan suunta. Suomen kehityspolitiikan painopisteitä on myös kavennettu ja vähennetty. Aiemman selonteon

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

painopiste, kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, on poistettu. Vaikuttaa siis vahvasti siltä, että Suomi ei halua kehittyvissä maissa sitoutua inhimillisten työolojen ja riittävän toimeentulon takaamiseen. Myös yritysten yhteiskuntavastuun edistäminen puuttuu. Ihmisarvoinen työ sekä riittävä toimeentulo vahvistavat kehittyvien maiden ihmisten hyvinvointia ja taloutta. Samalla se edistää myös yhteiskunnallista vakautta. Työelämän perusoikeuksien edistäminen maailmalla on siis kaikkien etu. Ihmisarvoinen työ on saatava takaisin Suomen tavoitelistalle. Eikö näin, ministeri Tavio?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joonas.

15.29 **Joonas Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelun loppupuolella ajattelin itse mennä vielä näihin taloussuhteiden ja kauppapolitiikan ajankohtaisiin asioihin, koska viime kädessä sitten niissä suoriutuminen määrittää pitkälti meille myös sen, kuinka paljon meillä on mahdollisuuksia resursoida myös varsinaiseen kehitysyhteistyöhön.

Nyt kun meillä on mahdollisuus kuulla ulkomaankauppaministerin analyysiä tästä vallitsevasta tilanteesta, niin varmaan me kaikki olemme herkkänä korvana, sillä kyllähän tässä meillekin keskeinen kauppakumppani Yhdysvallat on lähtenyt etenemään todella aggressiivisella politiikalla, jolla on koko globaaliin kauppaan aivan varmasti vaikutuksia, ja viimeksi tänään olemme saaneet kuulla sen epävarmuuden, jonka tämä aiheuttaa, eli vaikutukset myös Suomen talouteen. Arvoisa ministeri, mikä on Suomen ja Euroopan vastaus tähän Yhdysvaltojen aiheuttamaan epävarmuuteen kaupan suhteissa ja kaupan pelisäännöissä? Jos ja kun nämä kaikki realisoituvat, niin sillä tulee olemaan valtavat negatiiviset vaikutukset myös Suomen talouteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Lehtinen ja sen jälkeen ministeri.

15.31 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyö on tärkeää, mutta sen pitää olla myös vaikuttavaa, ja siitä näkökulmasta katsoen meillä on ollut ongelma, koska kehitysyhteistyö on ollut kovin yksipuolista. Suomi on lappanut rahaa yli rajojen mutta ei ole vaatinut vastaanottavilta mailta juuri mitään. Mitä yhteistyötä se sellainen on, missä toinen osapuoli vastaanottaa rahat ja tekee mitä huvittaa? Avun saaja ei voi pelkästään vaatia, vaan sillä on oltava myös velvollisuuksia. Siksi hallitus on puuttunut asiaan, ja esimerkiksi Suomen ja Somalian välinen kehitysyhteistyö jäädytettiin, koska Somalia ei suostunut ottamaan vastaan omia kansalaisiaan. Kiitos tästä ministeri Taviolle.

Tavio on muutenkin tehnyt hyvää työtä, ja osoituksena tästä on myös se, että apua jaetaan enemmän sitä oikeasti tarvitseville, akuutissa hengenvaarassa oleville, sen sijaan, että sitä jaettaisiin sellaisille, jotka kokevat epävarmuutta esimerkiksi omasta identiteetistään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Tavio, enintään viisi minuuttia, jos riittää.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

15.32 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio: Kiitos, arvoisa puhemies! Viisi minuuttia ei varmastikaan riittäisi näihin kaikkiin kysymyksiin vastaamiseksi, mutta vastaan nyt pääteemoihin.

Ensinnäkin tässä keskustelussa isona muutoksena sitten selonteon laatimisen jälkeen näkyy tietysti Yhdysvaltain presidentinvaali ja uuden hallinnon toiminta, ja Yhdysvallat onkin nyt aika monen muutoksen keskiössä.

Jos aloitetaan siitä, että Yhdysvallat näyttää vähentävän kehitysyhteistyön rahoitustaan merkittävästi: Tilanne toki elää jatkuvasti, ja joudumme sitä seuraamaan. On tärkeää tietysti, että reagoimme oikea-aikaisesti sen suhteen, kun tiedämme varmoja päätöksiä. USAIDin rahoitus on vuositasolla noin 50 miljardia euroa, ja Suomen rahoitus on nyt pikemminkin noin 0,5 miljardia euroa. Sen takia joutuu ensinnäkin toteamaan, että Suomi ei voi omalla rahoituksellaan mitenkään kompensoida Yhdysvaltain leikkauksia. Sitten taas, jos katsotaan Euroopan unionia, Euroopan unioni on jo maailman suurin kehitysyhteistyörahoittaja eli OECD-DACin mukaisen ODA-rahoituksen antaja, puhutaan noin 100 miljardista eurosta. Eli siinäkin nähdään, että me ollaan jo hirveästi isompi kuin Yhdysvallat. Eli tässä suhteessa tilanne on toinen kuin esimerkiksi se, kun täällä käydään läpi jatkuvasti Nato-rahoitusta, missä Yhdysvallat on monin kerroin isompi, sitten taas tässä kehitysyhteistyörahoituksessa Eurooppa on jo nyt Yhdysvaltoja isompi. Mutta tämä ei tietenkään muuta sitä tilannetta miksiäkään, että joudutaan varmasti katsomaan hyvin tarkkaan maatasolla ja hankkeissa ja kaikessa sitä, onko siellä jotain, mitä EU:n on nyt tarvetta ottaa. Näin voidaan varmasti tehdä, koska kehitysyhteistyörahoituksella on aina tiettyä joustavuutta.

Kuitenkin tämmöisenä keskustelunarratiivina en ihan suoraan ehkä myöskään päästä sitä narratiivia läpi, että Kiina esimerkiksi tulee tilalle siihen täyttämään sen aukon, koska jos Kiina alkaisikin tekemään virallista kehitysyhteistyötä ja täyttäisi sen aukon, niin mehän oltaisiin kaikki tyytyväisiä tässä salissa — eikös totta? — jos Kiina vaan maksaisi sen suurin piirtein. Mutta tästähän ei ole kyse, vaan, kuten täälläkin on sanottu, Kiinahan nimenomaan ei tee perinteistä kehitysyhteistyötä, vaan he tekevät nimenomaan näitä yritysinvestointeja, ja niillä investoinneilla he saavat ikään kuin valtaa näissä maissa. No nyt me tietysti yritetään olla myös siinä sektorilla vähän tiiviimmin mukana, ja koko tämä Global Gateway -strategiahan, mikä EU:lla on, on luotu tämän Belt and Roadin vastapainoksi sinänsä.

Yhdysvalloista vielä kauppapolitiikkaa: Eli Euroopan unionihan ei voi mitenkään hyväksyä näitä Yhdysvaltojen uusia tulleja ja uhkauksia, vaan niihin tietysti varaudutaan vastatoimin ja neuvottelemalla. Tullien asettaminen — kun katsottiin, miten se toimii esimerkiksi Kanadan ja Latinalaisen Amerikan maiden kanssa — on ollut Trumpin keskustelunavaus, jolla on sitten neuvottelupöytään pakotettu, ja sitten on neuvoteltu. Meidän tavoitteena on, minkä tuossa aiemminkin puheessani mainitsin, pikemminkin kaupan kasvattaminen Yhdysvaltain kanssa. Yhdysvalloistakin me ollaan saatu kovasti talouden ja viennin kasvua — onhan se kuitenkin meidän kolmen suurimman kauppakumppanimme joukossa.

Me pyritään tasavertaisiin kumppanuuksiin — kun tätä kysyttiin, mihin me tässä pyritään. Pyritään tasavertaisiin kumppanuuksiin. Me pyritään köyhyyden vähentämiseen. Se käy ihan selvästi ilmi tästä meidän kestävän kehityksen ohjelmasta, joka on yhä meidän johtavana tähtenä tietysti tässä tekemisessä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

On tärkeää kysyä, mistä se talouskasvu syntyy. Minun mielestäni siinä pystytään tekemään asioita eri tavalla ja paremmin eli lisäämällä yritysten investointeja — ja yksityisen rahan osuus tulee siinä mukaan — ja auttamalla maita itse teollistumaan, auttamalla niitä nousemaan omille jaloilleen. Jos katsotaan nyt kuitenkin kehitysyhteistyötä sieltä 60-luvulta, jopa 50-luvulta, asti, niin itse asiassa ne parhaat menestystarinat ovat kuitenkin sellaisia, joissa se kansa on itse ryhtynyt töihin ja yhteisen päämäärän edessä on saanut markkinoita toimimaan. Se edellyttää tietysti paljon aina johdolta, ja me tuetaan sitä parhain mahdollisin tavoin. Hyviä esimerkkejä ovat Aasiasta vaikkapa Thaimaa, Vietnam tuoreimpana, Afrikassa Kenia, toisaalta Pohjois-Afrikan maat ja Etelä-Afrikka tietysti myös. Eli me tiedetään minun mielestäni jo, millaiset asiat tukevat sitä maan talouskasvua. Se ei poistaisi niitä peruspilareita, joissa me tehdään sellaista, jossa me tuetaan enemmän ruohonjuuritason peruspalveluja ja koulua ja tällaisia suurempia tavoitteita.

Mainittakoon tosiaan vielä se, mikä tuli tässä useassa puheenvuorossa, että meidän tuki Ukrainalle on tietysti entistä tärkeämpää, ja kehitysyhteistyöllä me olemme mukana myös jälleenrakentamisessa eli me tuemme Ukrainan resilienssiä. Tietysti sekkin on vastavuoroinen asia, koska on kyseessä satojen miljardien rakennusurakka. Siinä tietysti maiden yritykset pyrkivät myös osallistumaan kilpailutuksiin ja pääsemään hankintoihin, mutta kehitysyhteistyörahalla me kykenemme yhdellä osalla auttamaan. Sitten se toinen osa meidän Ukrainan jälleenrakentamista kansallisesta näkökulmasta on se, että me tuemme yrityksiä niin että ikään kuin markkinaehtoisesti myös autamme ja tuemme heitä markkinoille ja tietysti myös autamme rahoituksessa sen, mitä tarvitaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistalle. — Edustaja Garedeu.

15.39 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Suomen tekemä kehitysyhteistyö on suhteutettava oman maamme talouden tilanteeseen. Tällä kaudella tämä on otettu aiempaa paremmin huomioon. Kehitysavusta leikataan yli 1,2 miljardia. Siinä kehitysavussa, mitä kuitenkin vielä annetaan, painotetaan vastavuoroista kaupankäyntiä, parannetaan rahojen käytön valvontaa ja asetetaan todella tärkeitä ehtoja.

EU ja sen jäsenmaat ovat yhdessä maailman suurin kehitysyhteistyön rahoittaja. Periaatteessa siis murto-osa, noin 14 prosenttia, kaikista maailman valtioista kantaa suurinta maksutaakkaa kehittyvien maiden hyvinvoinnista. Ja rahoituksen määrää pyydetään koko ajan kasvattamaan. Onko tämä nyt ihan kohtuullista?

Nyt meillä onneksi on hallitus, joka ymmärtää, ettei loputon suomalaisten veronmaksajien rahojen lapioiminen ulkomaille korruption nakerrettavaksi ole hyväksyttävää. Siksi tavoitteena on nyt lisätä kehittyvien maiden omaa vastuuta kehityksestään sekä niiden taloudellista riippumattomuutta. Samoin tarkkailemme nyt entistä tarkemmin kehitysyhteistyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Seurannan on oltava avointa, ja rahankäytön epäkohtiin on puututtava. Rajoja on asetettava. Esimerkiksi Somalian maaohjelma keskeytettiin, koska maa ei ole suostunut ottamaan palautettavia kansalaisiaan vastaan. Olen vahvasti sitä mieltä, että myös YK:n palestiinalaispakolaisten apujärjestö UNRWA:n rahoitus tulee lakkauttaa kokonaan. Sen todennäköiset kytkökset Hamasin terroristeihin ovat aivan liian vahvoja, että sitä voitaisiin pitää millään tavalla puolueettomana toimijana.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Tässä ulkoasiainvaliokunnan antamassa kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mietinnössä mainitaan Suomen erityistaitoina muun muassa kestävä metsätalous, vesitalous ja ruokaturva. Näihin liittyvä yritysyhteistyö hyödyttää niin Suomea kuin kehittyviä maitakin. Painotukset naisten aseman parantamiseen ja lasten koulutukseen ovat erittäin oikeita. Yksityisen sektorin lisäksi järjestöjen osuutta kasvatetaan. Mietinnön mukaan kansalaisjärjestöjen työ auttaa vahvistamaan kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntia ja tukee demokratiakehitystä. Järjestöt tuntevat paikalliset olosuhteet ja osaavat tehdä vaikuttavaa työtä tehokkaasti.

Kiitos hallitukselle myös siitä, että perussuomalaisten pitkäaikaisten tavoitteiden mukaisesti auttamista painotetaan lähialueille. Tässä tapauksessa se tarkoittaa sitä, että Ukraina on rahallisesti Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppanimaa. Apu kattaa niin puolustuksen tukemisen, siviilikriisinhallinnan, kehitysyhteistyön kuin humanitaarisen avun. Lisäksi siinä huomioidaan oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen ja korruption torjuminen. Erittäin tärkeitä linjauksia nämäkin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi en voi olla mainitsematta mietinnön viittausta Agenda 2030 -ohjelmaan. Ulkoasianvaliokunnan mielestä olisi tärkeää, että Agenda 2030 säilyisi kehityspolitiikan keskeisenä tausta-asiakirjana. Tähän en valitettavasti henkilökohtaisesti voi yhtyä. Agenda 2030 on täysin epärealistinen ja ongelmallinen ohjelma, joka ilmastotavoitteineen olisi parempi unohtaa aivan kokonaan. Monilta muilta osin Suomen kehityspolitiikkaa viedään nyt kyllä paljon järkevämpään suuntaan.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointi vaatii menestyviä yrityksiä, työpaikkoja, joissa on inhimilliset olosuhteet ja riittävä palkka, verotuloja, rehellistä rahankäyttöä sekä demokratiaa. Jos kohdamaa ei ole halukas vahvistamaan näitä osa-alueita, ulkopuolinen apu on turhaa. Ei kannettu vesi kaivossa pysy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hänninen.

15.44 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko osoittaa, että Suomi toimii aktiivisesti maailmanlaajuisten muutosten keskellä. Talouden ja kansainvälisten kysymysten kytkeytyessä yhä tiiviimmin toisiinsa on tärkeää, että Suomi vahvistaa omaa asemaansa sekä Euroopan unionin kautta että kansainvälisissä kauppasuhteissaan. Selonteko tuo esiin keskeiset tavoitteet: strategisesti vahvempi kauppapolitiikka, taloudellisen turvallisuuden parantaminen ja kehitysyhteistyön tehokkuuden lisääminen. Selonteko painottaa erityisesti vientimahdollisuuksien parantamista suomalaisille yrityksille.

Hallitus on sitoutunut tukemaan pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä, mikä luo työpaikkoja ja vahvistaa talouttamme. Vientimarkkinoiden laajentaminen ja uusien kauppasopimusten edistäminen ovat keskeisiä keinoja Suomen kilpailukyyn varmistamiseksi. Talouskasvu ja kauppapolitiikka eivät kuitenkaan ole vain elinkeinopolitiikkaa, ne ovat myös turvallisuuspolitiikkaa. Suomi tarvitsee vakaita kauppasuhteita ja strategisia kumppanuuksia, jotka takaavat taloudellisen kestävytemme myös kriisin aikoina.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi keskeisistä huomioista selonteossa on kehityspolitiikan uudistaminen. Suomi keskittyy jatkossa entistä vahvemmin kauppaa tukevaan kehitysyhteistyöhön ja kehittyvien maiden taloudellisen omavaraisuuden lisäämiseen.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Tämä tarkoittaa, että kehitysyhteistyö tukee samalla suomalaisia yrityksiä ja niiden vientiä sekä edistää globaalisti kestävästä kehityksestä. Kehityspolitiikka ei ole vain avustamista, se on myös vastuullista kumppanuutta, jossa kaikilla osapuolilla on mahdollisuus hyötyä. Erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksia edistetään, sekä koulutuksen ja ilmastotoimien tukeminen ovat keskeisiä painopisteitä tässä. Suomen kehitysyhteistyö kohdistuu yhä enemmän Ukrainaan, mikä on tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa välttämätöntä. Ukrainalla on oltava vahvat mahdollisuudet jälleenrakentaa yhteiskuntaansa, ja Suomi on mukana tukemassa sitä taloudellisesti ja poliittisesti. Olemme sitoutuneet auttamaan Ukrainaa, ja tämä tuki heijastuu myös selonteossa.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei toimi kansainvälisessä ympäristössä yksin. Yhtenäinen Eurooppa ja vahvat kansainväliset taloussuhteet ovat Suomen turva. EU on yksi maailman suurimpia talousalueita, ja sen jäsenenä meillä on merkittävä rooli sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen puolustamisessa. Suomen kauppa- ja kehityspolitiikka ei ole vain taloudellinen kysymys, se on myös turvallisuuskysymys. Kun talous on vakaa ja Suomi on aktiivinen kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa, voimme taata suomalaisille turvallisen ja hyvinvoivan tulevaisuuden. Kannatan selonteon linjauksia ja pidän tärkeänä, että Suomi jatkaa aktiivista työtä kansainvälisillä areenoilla. Yhdessä voimme rakentaa kestävämpää ja turvallisempaa tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

15.48 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että meidän kaikkien tunteissa liikahtaa jotain, kun näemme tai kuulemme lasten, tyttöjen ja poikien, ja muiden siviilien kärsimyksistä maailmalla. Haluaisimme auttaa.

Elämme kuitenkin tosiasioiden maailmassa ja tosiasioiden asettamissa rajoissa, ja on selvää, että Suomen rahat eivät kaikkeen riitä. Kehitysyhteistyössä käytetään suomalaisten rahoja, veronmaksajien rahoja ja niitä pitää käyttää vastuullisesti. Hallituksen linja on aivan oikea, että kehitysyhteistyössä painotetaan tuloksellisuutta, että joka ikinen sentti, jonka siihen laitamme, olisi vaikuttava. Emme halua laittaa rahaa turhuuteen.

Aivan oikea linja on myöskin se, että haluamme auttaa näitä tuen saajia siinä, että he pystyisivät itse auttamaan itseään ja saamaan asiansa kuntoon niin, että kehitysyhteistyötä heidän kanssaan ei sitten tarvitsisi enää tehdä. Tavoitteenahan pitää olla se, että kehitysyhteistyötä ei tarvittaisi, että maailmassa asiat olisivat niin hyvin, mutta toki tähän on vielä pitkä matka ja aina tulee uusia konflikteja, sotia ja nälänhätiiä ja muita ja me joudumme tekemään kehitysyhteistyötä. Mutta kyse on nimenomaan yhteistyöstä, siitä, että se ei ole yksipuolista vaan että nämä avunsaajat ja tuensaajat ovat valmiita ottamaan itse vastuuta ja toimimaan sen eteen, että siellä alueilla asiat kohentuisivat. Ja tämä on aivan oikea ja viisas linja nimenomaan, että pyritään tällaiseen tuloksellisuuteen kaikessa toiminnassa.

Nythan on tietysti muistettava myös se, että kyllä meillä täällä kotimaassakin rahalle on käyttöä. Tukea ja apua tarvitaan, ja ihmisillä on monenlaista kärsimystä ja niukkuutta. Jos meillä valtiontalous ei pysy kunnossa, niin meidän on hankala auttaa edes itseämme ja omia kansalaisiamme, ja sen takiahan näitä valtiontalouden sopeuttamistoimia nyt sitten on tehty ja tehdään, jotta meillä hyvinvointivaltio ylipäätäänkin pysyisi ja pystyisimme

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

takaamaan hyvinvoinnin ihmisille ja sitten olemaan mukana myöskin tämän maailman kärsimysten ja hädän poistamisessa ja lievittämisessä.

Nyhdän tosiaan valtiontalouden tasapainottamisen toimina, osana niitä, on tehty kehitysyhteistyövaroihin vuosille 24—27 yhteensä 1,03 miljardin euron säästöt ja kevään 24 kehysriihessä sovittiin vielä 100 miljoonan euron lisäsäästöistä vuodelle 25, ja nyt näitä varoja kohdennetaan uudelleen sillä tavalla, että ne tuottavat mahdollisimman suuren vaikuttavuuden.

Perussuomalaiset ylipäättäänkin ajavat sellaista linjaa, jossa apu ei luo riippuvuutta vaan se tukee näiden maiden kehittymistä itsenäisiksi toimijoiksi, ja hallitus on tuonutkin tervetulleeseen muutoksen kehityspolitiikkaan. Tämä kehitysapu ei ole enää vastikkeetonta, vaan se on sidottu selkeisiin ehtoihin ja vastavuoroisuuteen. Aiempi käytäntö, jossa apu on jaettu ilman velvoitteita, ei sellainen ole kestävä. Nyt kehityspolitiikka tukee aidosti näiden maiden omavastuullisuutta ja taloudellista riippumattomuutta. Uusi linja auttaa näitä maita nousemaan jaloilleen sen sijaan, että ne jäisivät pysyvästi avun varaan.

Suomen tuki ei ole itsestäänselvyys, vaan se sidotaan kansainvälisen sääntöperustaisen järjestyksen vahvistamiseen, ja edelleenkin humanitaarinen apu on merkittävä osa Suomen kehityspolitiikkaa ja avun kanavointi jatkuu YK:n toimijoiden, Punaisen Ristin ja suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta. Tuloksellisuus tietysti edellyttää erilaisten riskien tunnistamista ja niiden vaikutusten lieventämistä ja on hyvä, että hallitus entistä paremmin huomioi myöskin nämä seikat. Ja aivan oikein, Suomi ei tee kahdenvälistä kehitysyhteistyötä niiden maiden kanssa, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa.

Arvoisa rouva puhemies! Kauppapolitiikasta puhuttaessa tärkein tavoite on edistää suomalaisten yritysten vientiä ja investointeja. Samalla aivan oikein painotetaan sitä, että on huomioitava huoltovarmuus ja turvallisuus, ja tietysti on huomattava se, että kun pidämme taloudellisen yhteistyön ja kauppapolitiikan vahvana, niin se on myöskin osa huoltovarmuutta ja osa turvallisuutta. Nyt kun maailmantalouden riskit ovat kasvaneet, niin on aivan oikea linja, että Suomi vahvistaa kykyään vastata näihin erilaisiin muutoksiin ja varmistaa tärkeät toimintaketjut kaikissa tilanteissa ja tekee monipuolisesti kansainvälistä yhteistyötä kauppapolitiikassa. Mitä enemmän meillä on toimivia ja hyviä suhteita muihin maihin, sitä laajemmalla pohjalla meidän kaupparamekin ja myöskin sitä kautta meidän valtiontalous on.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän oikeana tätä hallituksen linjaa, että pyritään tukemaan kansainvälistymistä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kohdalla. Kun saamme lisää vientiä, niin se hyödyttää yrityksiä ja täällä kotimaassa se lisää toimeliaisuutta ja työpaikkoja ja verotuloja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Furuholm.

15.54 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Aikana, jona maailmassa on enemmän hätää ja tarvetta avulle kuin vuosikymmeniin, Suomi muuttaa kehityspolitiikkansa suuntaa ja keskittyy köyhyyden vähentämisen sijaan kauppapoliittisten intressiensä vaalimiseen. [Oikealta: Olette ymmärtäneet väärin!] Huolestuttavaa on myös se, että kun hallitus laatii selonteon, jossa kehitysyhteistyön rahoitusta on lähdetty ohjaamaan Suomen hyödyksi; josta kansainvälisten velvoitteiden mukaiset kehityspolitiikan päämäärät ja tavoitteet puuttuvat kokonaan ja selonteon ohjaavuus ja

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

sääntöperusteisuus on heikkoa; jossa Suomen kehityspolitiikan painopisteitä on myös kavennettu ja vähennetty; ja jossa itse avun saaminen on ehdollistettu, on vasemmistoliitto ainoa puolue, joka tätä vastustaa. Tämän lisäksi Petteri Orpon hallitus vielä leikkaa kehitysyhteistyöstä radikaalisti. Sen lisäksi, että kehityspolitiikan massiiviset leikkaukset ovat eettisesti täysin vastuuttomia, ovat ne myös leikkauksia Suomen ulkopoliittiseen liikkumatilaan ja uskottavuuteen maailmalla. Suomen kehityspolitiikka todella on tämän hallituksen johdolla menossa aivan väärään suuntaan, ja tätä me täällä vastustamme, emme parlamentaarista yhteistyötä tai konsensusta sen suurenmoisena tavoitteena.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka ilmastotoimet ovat selonteon painopisteenä, on selonteon näkökulma ilmastokriisin osalta suppea ja ohi varsinaisen asian. Ilmastokriisin vaikutus kehittyvissä maissa nähdään lähinnä mahdollisuutena suomalaiselle osaamiselle, viennille ja kaupalle. Ilmastorahoituksen osalta selonteossa todetaan vain nykytilan säilyttäminen eli se, että Suomi osallistuu ilmasto- ja ympäristörahoitukseen kansainvälisten velvoitteidemme mukaisesti. Selonteosta piirtyy siis kuva, että teemme ilmastotoimia vain silloin, kun voimme itse hyötyä niistä kaupallisesti, emmekä sen mukaan, mikä helpottaisi ilmastokriisistä pahiten kärsivien ihmisten tilannetta. Tämä ei ole oikein eikä vastuullista. Puuttuvia tavoitteita ovat konkreettiset kansainväliseen luonnonsuojeluun ja metsäkadon ehkäisemiseen tähtäävät toimet. Planetaarisen kolmoiskriisin — ilmastomuutoksen, luontokadon ja saastumisen — tulisi näkyä selonteossa läpileikkaavana painopisteenä. Nyt näin ei ole.

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliiton mielestä Suomen on kannettava globaali vastuunsa. Kehityspolitiikkamme kaipaa jatkuvuutta ja johdonmukaisuutta. Siksi kannatan edustaja Lohikosken tekemää kannanottoehdotusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaapa hyvä.

15.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä selonteko tuli käsittelyyn juuri tänä päivänä. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko on nyt oikealla paikallaan. Vuonna 2016 oli sitä edellinen, ja viimeksi oli muutamia vuosia sitten. Kymmenessä vuodessa maailma on muuttunut aivan valtavan paljon. Sen me kaikki tiedämme. Tämä selonteko ottaa ihan terveellä pohjalla kantaa siihen, että meidän on nämä erilaiset kauppapoliittiset ja ulkopoliittiset muutokset otettava huomioon tarkasti. Kuten Johannes Koskinen, valiokunnan puheenjohtaja, aivan oikein mainitsi, kun tämä mietintö oli kirjoitettu, niin se oli jo syntyessään vanhanaikainen, koska maailma meni sellaista vauhtia eteenpäin, että nykyaikaisessakaan paperissa ei kunnolla välttämättä muste ollut vielä kuivunut, kun asia oli muuttunut aivan radikaalisti. Mutta sillehän emme voi mitään.

Pääasia on se, arvoisa rouva puhemies, että Suomi pitää oman linjansa rauhallisena, vakaana ja harkitsee tekojaan. Emme voi tempoilla emmekä riehua tuolla markkinoilla, vaan olemme luotettavia kauppakumppaneita. Teemme oman osamme kaupassa, kunnioitamme asiakkaitamme, siis toisia valtioita, ja toimimme kansainvälisten sopimusten mukaan. Siinähan se hyvä pohja on.

Ja mitä tulee kehitysyhteistyöpolitiikkaan, niin se on tärkeää, että autamme niitä maita, jotka pystyvät itse itseään auttamaan, emmekä toimi niiden maiden kanssa, jotka tekevät isoja, isoja liikkeitä, jotka loukkaavat muun muassa ihmisoikeuksia. Viittaan esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Ukrainan sodassa oleviin tapahtumiin, mitä viime aikoina olemme havainneet — aivan järkyttäviä tapahtumia. Sellaisia maita, jotka tämmöistä toimintaa tukevat, alkäämme tukeko, ja siinäkin asiassa, siinäkin kohdassa, tämä mietintö on erinomaisella pohjalla ja täysin, erittäin hyvin tuettava mietintö.

Mutta yksi politiikka minua hieman jää harmittamaan näissä puheenvuoroissa — ilmastopolitiikka, kun se tuntuu tunkevan joka paikkaan. Suomihan on tässä ilmastopolitiikassa toiminut aivan harkitsemattomasti ja todella kelvottomasti. Olemme ajaneet oman kansantaloutemme lähes konkurssitilan partaalle nimenomaan päästökaupan isoilla virheillä, jotka maksavat Suomelle valtavan paljon. Jos jatkamme tätä linjaa, mikä nyt on valittu ja mitä nyt hellitään — tuntuu kaikissa puolueissa olevan iso into toteuttaa näitä vääriä lukuja — se johtaa siihen, että Suomi menettää koko ajan markkinoita, ihan koko ajan.

Ei liene tarkoitus, että me ajamme oman kansantaloutemme siihen kuntoon, että olemme itse joskus, jonain päivänä, kehitysapurahastojen varassa elävä maa. Tällä menolla kyllä siihen pääsemme. Nimittäin kun katsoo noita lukuja, miten Suomen talous tällä hetkellä kehittyi, niin kukaan ei viitsi edes tutkia — en ole huomannut ainakaan tässä salissa, että monikaan olisi kiinnittänyt huomiota siihen — missä on se juurisyy, mihin Suomi on menossa, miksi olemme tässä tilanteessa. Kun päästökaupan luvut ovat aivan virheellisillä perusteilla, maksamme aivan vääristä luvuista turhia rahoja maailmalle, nostamme omia kustannuksiamme sekä kaukolämmössä että sähkössä. Lakkautamme omia energialähteitä, kuten turve on heitetty mäkeen kokonaan, ja sitten sen jälkeen poltetaan arvokasta tukkipuuta lämpökattiloissa. Menetämme rahaa, ja ulkomaankauppa kärsii. Pitäisi ne puut ulkomaankaupan tuotteina viedä muihin maihin ja tehdä hyvää ilmastopolitiikkaa, hyvää kauppapolitiikkaa — ja jos kehitysmaihin näitä suomalaisia hienoja puutuotteita menee, se on myös kehityspolitiikkaa — ja opettaa niitä maita toimimaan omien metsien kanssa järkevästi. Se olisi semmoinen skaala, jota minä haluaisin tukea, mutta ei sellaista ole nyt näköpiirissä.

Ja katsokaapa vaikka tämän maan ilmastopolitiikkaa, mihin se on johtanut. Me ajamme tänne Italiasta jätettä — valtiosta, jonka taustoja en lähde tässä erittelemään. Totean vain, että kannattaisi helsinkiläistenkin tutkia vähän, millaista kauppaa he käyvät, kun Italiasta jätettä ostavat. Minne se raha menee? No, se on kehityspolitiikkaa sekin, kun mennään tämmöisen harmaan talouden alueilla liikkumaan. Mutta jos me tällaisella kauppapolitiikalla jatkamme, mitä nyt teemme, olemme kohta siinä tilanteessa, että emme pysty kehityspolitiikkaakaan tukemaan, varsinkaan ilmastopolitiikkaa, koska sellainen valtio, joka on 12, 13, jopa 15 miljardia vuodessa velkaantunut — se on ihan varmaa — seuraavan kahden vuoden aikana poistuu markkinoilta. Se ei ole enää auttaja vaan autettu, jos joku sattuu meitä auttamaan.

Kuten olemme huomanneet, maailmanpoliittinen tilanne on tänä päivänä erittäin levoton. Ei ole päivää vanhempaa totuutta olemassa. Huomisaamuna, kun luemme lehtiä tai netistä katsomme aamulla uutisia, tilanne voi olla ihan eri. Tässä tilanteessa pitäisi meidän suomalaisten suojautua, turvautua omiin energialähteisiin ja tehdä viisasta politiikkaa ja tukea omaa vientiämme, jotta pystymme nämä sitoumuksemme toteuttamaan muun muassa puolustuspolitiikan puolella. Meillä on isot investoinnit edessä Euroopan unionin alueella kaikkienensa Yhdysvaltain poukkoilevan politiikan takia. [Puhemies koputtaa] Tämän takia sen linjan pitää nyt löytyä. Tällä linjalla [Puhemies koputtaa] emme voi jatkaa, koska siinä kaikki politiikat kärsivät, kun rahat loppuvat.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

16.02 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskosen viisaisiin sanoihin on kyllä helppo yhtyä erityisesti talouspolitiikan osalta ja sen suhteen, miten todella Suomen talous makaa, mistä se kasvu on saatavissa.

Kehitysyhteistyö on tällä hallituskaudella mennyt selvästi eteenpäin. Me olemme panostaneet siihen, että apu ei ole enää vastikkeetonta, mutta samalla olemme pyrkineet vahvistamaan maiden välisiä kauppasuhteita. Kehitysyhteistyö ja kauppa eivät ole toisiaan poissulkevia asioita. Meidän on pyrittävä siihen, että kehitysyhteistyö johtaa tasavertaiseen kauppakumppanuuteen. On yleisesti arvioitu, että merkittävä osuus maailman tulevasta talouskasvusta syntyy kehittyvissä maissa, kuten täälläkin on tänään monta kertaa sanottu. Sinne myös meidän on pyrittävä, jos aiomme saada talouskasvua, jota tässä maassa ei ole 15 vuoteen näkynyt. Samalla on muistettava, että muita kauppamaita ei pidä unohtaa. Myös Nato-jäsenyys avaa uusia kauppamahdollisuuksia esimerkiksi puolustusteollisuuden osalta, johon meillä on erityistä osaamista erityisesti Maavoimissa. Talouskasvua pitää osata ja uskaltaa hakea kaikkialta. On nimittäin niin, että ilman talouskasvua meillä ei ole jatkossa enää mahdollisuutta antaa kehitysapua. Siksi kaupalla on kehitysavussa niin suuri merkitys.

On todettava, että kun maailma muuttuu, niin myös kehitysavun pitää samassa suhteessa muuttua, ja niitä muutoksia ollaan tekemässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.04 **Joakim Vigelius ps:** Arvoisa puhemies! Kehitysmaiden kehitysavustamisesta puhuttaessa on perusteltua muistuttaa myös, että myös oma kotimaamme on kehityksen tarpeessa. Maamme taloudellinen kehitys on junnannut paikoillaan yli 15 vuotta. Puhutaan menetetyistä puolestatoista vuosikymmenestä, pian jo kahdesta menetetyistä vuosikymmenestä. Ei reaalista talouskasvua mutta reaalista hyvinvointitappiota Suomelle ja suomalaisille.

Tämä menetetty reilu vuosikymmen, puolitoista, pian jo pari, on heijastunut suomalaisten elämään veronkorotuksina, säästöinä, leikkauksina, tehostamisvaatimuksina, tinkimisinä ihmisten, suomalaisten, hyvinvoinnista. Nyt viime vuosina tämä meidän taloudellinen tilanne Suomessa on tukaloitunut ensin pandemian ja heti sen jälkeen Ukrainan sodan, puolustusmenojen tarpeen lisääntymisen, korkomenojen kasvun sekä soten tarpeiden paisumisen seurauksena — useiden miljardien lisätarpeita jo entisestään velkaantuvalla ja paikallaan jonnaavalla maalle. Kehityksen ja avun tarpeessa on siis Suomemmekin. Kaikkeen ei ole varaa, ja siksi on priorisoitava, asetettava asioita siis tärkeysjärjestykseen.

Samana aikana, kun Suomen talous ja hyvinvointi ovat junnanneet paikallaan, on Suomessa kehitysavun rahoitus ollut kasvamaan päin trendinomaisesti. Keskimäärin viimeisen reilun 15 kasvuttoman vuoden aikana Suomi on kasvattanut kehitysapuaan reilusti yli miljardiin euroon joka vuosi — joka vuosi tuhat miljoonaa euroa maailmalle velkaisesta Suomesta ja suomalaisten pussista. Kuulostaako se kohtuulliselta? Useimmat suomalaisista puolueista ovat jopa sitoutuneet kasvattamaan Suomen vuotuista kehitysapua 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Se tarkoittaa puoltatoista miljardia, lähes kahta miljardia, joka vuosi, siis huomattavasti paljon enemmän kuin tällä hetkellä.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Kehitysapua rahoitetaan suomalaisten verovaroista, mutta useimmiten kunnian siitä ottavat poliitikot ja järjestöt, jotka esittelevät itsensä auttajina. Kyseessä on siis eräänlainen hyväntekeväisyys, jota tehdään suomalaisten rahoilla, yleensä poliitikoiden sillä moraaliposeeraten, ja veronmaksajien rooliksi jää maksaa se lysti. Vain välillinen mahdollisuus näillä veronmaksajilla on vaikuttaa heidän omien rahojensa käyttöön meidän rajojemme ulkopuolella. Siis kehitysapua tehdään veronmaksajien rahoilla, heidän kustannuksellaan, heiltä juuri kysymättä ja heidän mielipiteestään juuri piittaamatta. Nimittäin jos äänestäjiltä, siis suomalaisilta, kysytään, enemmistö suomalaisista katsoo Suomen elävän liikaa velaksi ja Suomen myös joutuvan sen seurauksena vielä merkittävien ongelmien eteen. Kyselyissä yllä puolet suomalaisista on toistuvasti valmiita leikkaamaan, siis säästämään, julkisen talouden menoja paljon tai jonkin verran, mikäli julkista taloutta joudutaan lähitulevaisuudessa edelleen tasapainottamaan, ja kehitysapu ja kehitysyhteistyö ovat keskeisimpiä, suosituimpia kohteita, joista suomalaiset olisivat valmiita tinkimään. Näin toteaa muun muassa Elinkeinoelämän valtuuskunnan tuorehko raportti.

Sen sijaan monet päättäjät haluavat näyttää mieluummin hyvältä kansainvälisissä yhteisöissä ja tiedotusvälineiden edessä. Puhuminen globaalista vastuusta ja kehitysavun lisäämisestä antaa kuvan moraalisesti ylevästä ja vastuullisesta johtajasta, vaikka todellisuudessa kyse on suomalaisten veronmaksajien rahojen jakamisesta ulkomaille ja monesti vielä kyseenalaisin tuloksin — monesti avuttomaksi auttamista ja korruptiivisten rakenteiden ylläpitoa, puuhastelua omantunnon puhdistamiseksi ja oman kilven kiillottamiseksi. Todellisuudessa puheet globaalista vastuusta ovat enemmän fantasiaa kuin kansalaisten kannalta vastuullista politiikkaa.

Todellinen vastuu edustajilla, päättäjillä ja meidän valtiollamme on — tai vähintäänkin pitäisi olla — omille kansalaisilleen, niille veronmaksajille ja äänestäjille, joiden rahoilla ja mandaatilla me täällä työskentelemme. Kehitysmaiden auttamisessa paras ratkaisu on siis vastikkeettoman rahan sijaan kauppa, taloudellinen yhteistyö, ei vastikkeeton rahanjako ja avuttomaksi auttaminen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.09 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Todellakin edustaja Vigelius puhui hyviä sanoja todeten kauppapolitiikan olevan tärkeää. Meidän pitää järkevästi hoitaa omaa talouttamme, että pystyisimme toisia auttamaan. Sehän on ihan ensiapuohjeessakin, että jos menee hädässä olevaa ihmistä auttamaan, niin on pidettävä itsensä ensin kunnossa, että pystyy auttamaan sitä hädässä olevaa. Elikkä kauppapolitiikkaan sopii tämäkin.

Olen edelleen hyvin surullinen siitä, että tämä suomalainen kauppapolitiikka on mennyt aivan kummalliseksi. Tämän ilmastopolitiikan myötä olemme romuttamassa metsäteollisuuden ja koko metsätalouden tuotantoalaa. Kun puuta poltetaan kiihtyvällä vauhdilla, niin se loppuu kohta meillä ja emme pysty viemään arvokkaita puutuotteita, puutaloja ja korkean jalostusasteen muita tuotteita niihin maihin, jotka niitä tarvitsevat.

Kannattaa muistaa, että metsäteollisuus tänäpäinä kehittää muun muassa biodieseliä ja montaa muuta aihetta, jotka vastaavat parasta ilmastopolitiikkaa ja ovat kehitysyhteistyöpolitiikkaa. Sitten kun saadaan tämä tekniikka syntymään täällä, sitä voidaan sitten monistaa ja myydä muihin valtioihin muualla maailmassa. Kaikki me tiedämme, että fossiilienergiaa me tarvitsemme vielä vähintään 50 vuotta ennen kuin

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

semmoisia keksintöjä syntyy, että energia on niin taloudellista, että pystymme sitä tuottamaan ja myymään sitä jollekin asiakkaalle. Ei se riitä, että tuottaa jonkun uuden energian. Se ei auta vielä yhtään mitään. Sitten se auttaa vasta, kun sillä on asiallinen hinta, että sitä tavallinen ihminen voi käyttää ja unohtaa ehkä sen fossiilisen polttoaineen, jättää sen käyttämättä. Näinhän se kauppa toimii.

Ja nyt kun kauppaa käydään ulkomaille, niin minua harmittaa tavattomasti tämä ilmastopolitiikan tilanne Suomessa, että se otetaan jokaiseen asiaan, niin kuin tähän kauppapolitiikkaan ja kehityspolitiikkaan, mukaan. Meidän pitää pitää huoli, että omat systeemimme ovat kunnossa. Tämän ilmastopolitiikan vääryyksistä olen yrittänyt viimeiset kolme vuotta puhua, että yritettäisiin oikaista edes ne virheet, jotta voisimme toimia itse hyvin. Mutta kun ei tunnu edes ministereitä kiinnostavan pätkeäkään nämä väärät luvut, miljoonien, miljoonien tonniin turhat maksut, joita maksamme maailmanmarkkinoille päästökaupan muodossa ja menetämme omaa markkina-asemaa markkinoilla. Pidän sitä erittäin ajattelemattomana. Toivon, että ministeri tässä herää. Suuri into, että oikaistaan nämä väärät päästökauppaluvut ja alamme käydä kauppaa oikeilla, rehellisillä luvuilla. Jos me maailmalle menemme väärillä luvuilla ja väärillä tiedoilla, häviämme maailmanmarkkinoilta pois, ja siitä kärsivät vain suomalaiset. Ei yksikään kehitysmaa, ei yksikään kauppakumppanimme siitä kärsi, vain me kärsimme. Tämä kannattaisi muistaa.

Ja kun katsoo tämänkin päivän talouslukuja, mitä tuli aamulla — luin uutistiedoista, miten Suomen talouden ennustetaan kehittyvän ja mitä kuntavaalien jälkeen tapahtuu, koska kuntavaalien jälkeenhän tulee kovia poliittisia päätöksiä, koska kuntavaaleja ennen niitä ei voi julkistaa — niin toivon hartaasti, että olisin väärässä, mutta pahoin pelkään, että olen oikeassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.12 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tänä hallituskaudenahan kehitysapua ei tarkastella pelkästään määrällisenä, siis rahoituksellisenä kysymyksenä, vaan pyritään tarkastelemaan sitä myös laadulliselta puolelta. Määrällistä puolta käsittelinkin tuossa aiemmassa puheessani, siis yli miljardia euroa, jota kehitysapuun on suunnattu kasvavissa määrin, viime hallitus trendinomaisesti. Nyt tämä hallitus tekee yli miljardin säästöä kehitysavusta hallituskauden mittaan — perustellusta syystä: taloudellisista ongelmista, joita Suomessa on, mutta myös, jotta käytämme vastuullisemmin suomalaisten veronmaksajien euroja.

Tämän määrällisen puolen lisäksi kehitysavussa on huomioitava myös se laadullinen puoli, ja senkin hallitus on nyt huomionut omassa kehitysapu-, kehitysyhteistyöpolitiikassaan, eli sen, millä perusteella me myönnämme varoja, millä perusteella me jätämme myöntämättä varoja tietyille maille. Tällaisia keskeisiä perusteita, joita hallitus on edistämässä, on esimerkiksi se, että valtio ei sitoudu yhteistyöhön Suomen kanssa esimerkiksi vastaanottamaan oman maansa kansalaisia, joita Suomi on palauttamassa esimerkiksi heidän Suomessa tehtailemiensa rikosten seurauksena. Jos maa ei suostu vastaanottamaan kansalaisiaan, herää kysymys, tuleeko meidän tällaista maata auttaakaan kehitysavun ja kehitysyhteistyön muodossa. Tämä hallitus on tuomassa tällaisen kriteerin osaksi meidän kehitysyhteistyöpolitiikkaa, samoin kuin kriteerin, jolla rajoitetaan

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

kehitysavun antamista samaan tapaan myös maille, jotka osallistuvat esimerkiksi hyökkäyssotimaan esimerkiksi Venäjän puolella Ukrainaa vastaan.

Eli emme tarkastele kehitysapua pelkästään määrällisenä, rahoituksellisenä kysymyksenä, taloudellisena, isona satsauksena, vaan myös sen kautta, kuka ansaitsee rajallisten resurssien maailmassa Suomen apua. Suomen apua eivät todella ansaitse maat, jotka eivät vastaanota omia kansalaisiaan, jotka ovat meitä vastaan täällä Suomessa rikkoneet, mutta eivät myöskään maat, jotka hyökkäyssotivat Venäjän riveissä vapaata maailmaa vastaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle mikromuuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 12/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.15 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä hallituksen esitys mikromuuttamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Vuonna 2023 loukkaantui 1 600 henkilöä sähköpotkulautonnettomuuksissa. Päihtyneitä oli hoitoa tarvinneista noin 50 prosenttia. Sähköpotkulautojen onnettomuusriskit ovat 5—7 kertaa suuremmat kuin pyöräilyssä suhteessa matkojen määriin. Päihdeonnettomuuksien aiheuttamat kustannukset ovat 160 miljoonaa vuosittain. Hallitus ratkaisee nyt näitä ongelmia. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta. Tälle on myös hyvin laaja tuki yli hallinnonrajojen — sisäministeriö, oikeusministeriö ja liikenneministeriö, muista puhumattakaan.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia, tieliikennelakia, ajoneuvolakia ja ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia. Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin säännökset mikromuuttamislupasta ja siihen liitettävistä lupaehdoista. Tavoitteena on antaa kunnille aikaisempaa paremmat työkalut mikromuuttamisen hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Yhteiskäyttöisten kevyiden sähköajoneuvojen tai polkupyörien vuokralle tarjoaminen kunnan hallinnoimalla alueella edellyttäisi jatkossa, että palveluntarjoajalla on voimassa oleva mikromuuttamislupa.

Ehdotus antaisi kunnille työkalut mikroliikennepalveluiden ohjaamiseen mikromuuttamislupaehdojen avulla. Kunta voisi liittää lupaan lupaehdoja, joiden asettamisen edellytyksistä säädettäisiin laissa. Ehdot voisivat koskea muun muassa vuokrattavien ajoneuvojen ajonopeuksia, pysäköintiä, käyttöalueita, ajoneuvojen lukumääriä,

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

käyttöaikoja sekä kuljettajien ikävaatimuksia. Lupaehtojen tulisi olla lupaehdosta riippuen liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden taikka kadun tai muun yleisen alueen kunnossa- ja puhtaanapidon kannalta tarpeellisia tai välttämättömiä. Mikroliikenneluvan lupaehtojen vastaisesti tai ilman voimassa olevaa mikroliikennelupaa kunnan hallinnoimalle alueelle pysäköity ajoneuvo voitaisiin siirtää välittömästi.

Tieliikennelakiin lisättäisiin säännös liikennejuopumuksesta moottorilla varustetulla polkupyörällä tai kevyellä sähköajoneuvolla. Alkoholin suhteen säädettäisiin 0,5 promillen rajasta ja huumausaineiden suhteen nollarajasta. Jatkossa kiellettyä olisi kuljettaa moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa siten, että kuljettajan veren alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään puoli promillea. Kiellettyä olisi myös moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettaminen niin, että kuljettajan veressä on ajon aikana tai sen jälkeen käytetyn huumausaineen vaikuttavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta. Kiellon rikkominen olisi sanktioitu liikennevirhemaksulla.

Ehdotettava yksiselitteiseen rajaan perustuva sääntely parantaisi liikenneturvallisuutta ja vähentäisi kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien päihtymisonnettomuuksista aiheutuvia kuolemia ja loukkaantumisia sekä terveydenhuollon kuormitusta ja yhteiskunnan kustannuksia. Uusi sääntely helpottaisi myös liikennejuopumusten valvontaa, mikä lisää valvonnan tehokkuutta ja ennalta estävyyttä. Tieliikennelakiin lisättäisiin säännös nautitun alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi tehtävästä kokeesta, jolla voidaan selvittää mikroliikennevälineen kuljettajan ajokuntoa liikenteessä. Tarkoituksena on mahdollistaa kuljettajan ajokunnon selvittäminen luotettavasti myös mikroliikenteessä.

Lisäksi esityksellä korotettaisiin muun muassa mikroliikenteen liikennevirhemaksuja sekä tehtäisiin tieliikennelakiin ja ajoneuvolakiin liikenneturvallisuutta parantavia tarkennuksia. Tällainen muutos on esimerkiksi kypäräsuosituksen laajentaminen kevyisiin sähköajoneuvoihin.

Tästä voidaan vielä todeta loppuun, että lainsäädännön arviointineuvoston mukaan lakiesitys on tehty hyvin. Tähän olemme hyvin tyytyväisiä. Yhteisenä tavoitteena on tietenkin, että saamme holtittoman ajelun humalassa kuriin myös sähköpotkulaudoilla. Tavoitteena on saada muutokset voimaan jo vapuksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sinuhe Wallinheimo, vastauspuheenvuoro.

16.20 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mielestäni joskus normien kiristäminen on oikein, ja tässä sähköpotkulautakysymyksessä se on juuri näin, kiitos siitä ministerille.

Kysymykseni liittyy nyt siihen, että jos joku ajaa vaikka sähköpolkupyörällä kaupunkiin, ottaa muutaman oluen, laittaa sen jälkeen sähköt kiinni tai ottaa jopa akun pois ja lähtee sillä ajamaan, ihan normaalilla pyörällä — itse asiassa se on vaikeampi ajettava tai raskaampi ajettava kuin normaali pyörä — niin syyllistyykö hän silloin mahdollisesti rattijuopumukseen. Tämä on mielestäni semmoinen kysymys, johon en tiedä vastausta, mutta jos te tiedätte tai jos tässä on jotain vielä selvittämistä, niin sen voisi kyllä katsoa sitten valiokunnassa uudelleen.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä useampi edustaja pyysi vastauspuheenvuoroa, ja täällä on nyt pyydettyä seitsemän. Jos ette painaneet nappia, niin painakaa sitä, niin näen kaikki, ketkä halusivat lyhyen puheenvuoron käyttä. — Edustaja Eskelinen.

16.21 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esitetty lainsäädäntö ja muutokset ovat kannatettavia ja viime kaudella valmistuneen liikenneturvallisuusstrategian mukaisia toimenpiteitä, ehdotuksia, kuten promillerajat ja toimilupamalli.

Hyvä, että lainsäädäntö on valmisteltu aika pitkän prosessin jälkeen, mutta itselläni on huolenaihe, että todennäköisesti tätä kunnat eivät nyt kyllä kesällä 25 pysty tällä aikataululla ottamaan käytäntöön. Tämä vaatii niin paljon toimenpiteitä kuntien osalta, lupamenettelyn osalta, operaattorien osalta, ja sitten tietysti mustia pilviä aiheuttaa myös tuo oikeusministeriön lausunto, että onko tämä sitten vielä perustuslakivaliokunnassa käytettävä Harmillista, jos tämä menee ensi kesän yli, kun se kausi kumminkin alkaa jo siellä toukokuun alussa kaupungeissa ja kunnissa, ja tässä tulee tavallaan sitten yksi vuosi vielä odotusaikaa. Käytännössä tämä on kuitenkin mahdoton ensi kesänä ottaa käyttöön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

16.22 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän tosiaan ministeriä tästä hallituksen esityksestä. Tämä on ollut sellainen, mistä on tullut hirmuisen paljon kansalaispalautetta viime aikoina. Itse en ole näitten vehkeitten kyytiin juuri uskaltanut, sen verran on hirvittänyt katsoa sitä meininkiä.

Maailma muuttuu, niin kuin edellisessä keskustelussa käytiin, uusia liikennevälineitä tulee. Sinällään en niitä halua vastustaa, ne saattavat monessa tapauksessa olla oikeinkin toimivia pelejä, mutta se, miten niiden kanssa sitten toimitaan, on ollut aivan sitten lähestulkoon villi länsi. Luvut sairaaloista ovat huolestuttavia: lapset, etenkin alaikäiset, päihtyneiden osuus korostuu näissä. Sitten vielä ne paikat, mihin näitä yleensä sitten jätetään. Olen muutamankin kerran itse meinannut kompastua näihin.

Ainoa duubio ja epävarmuus itselläni liittyy tähän, minkä edustaja Eskelinen nosti, miten sitten kunnat kykenevät näin lyhyellä aikataululla toteuttamaan tätä uutta, sinänsä hyvää lainsäädäntöä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

16.23 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edellisen puhujan näkemykseen siitä, että nämä skuutithan toimivat hyvin eri tavalla eri kaupungeissa ja niiden funktio muuttuu vaikka sitä myöten, minkälainen joukkoliikenne kaupungissa on.

Tässä esityksessä käsitellään paljon elinkeinovapauden suhdetta tähän tulevaan sääntelyyn, koska siinä on tietynlaisia kysymyksiä, mitä on pitänyt ratkoa. Oma näkemykseni on, että ei ole elinkeinovapautta luoda tällaisia dystooppisia skuuttikasoja keskelle kaupunkia ja vaikuttaa silleen vaikka esteettömyyteen, tai on huonoa elinkeinovapautta se, että veronmaksajat sitten maksavat nämä kustannukset, mitä näistä skuuttiongelmista tulee.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Tällä puheella kannatan näitä tulevia sääntelyitä ja varsinkin tätä toimilupajärjestelmää, jonka avulla juuri kaupungit pystyvät asettamaan tämän toiminnan niihin omiin raameihinsa mahdollisimman hyvin, mutta on myös tärkeätä, että sitten valiokunnassa käydään tämä läpi tarkkaan, yksityiskohtaisemmin. Esimerkiksi tämä operaattoreiden määrän rajaaminen on yksi kysymys, mihin pitää paneutua tarkemmin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

16.24 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarve tällaiselle lakiuudistuksellehan on ollut tilastojenkin mukaan jo valtavan pitkän aikaa, ja pakko on sanoa, että jopa omien kavereittenkin loukkaantumisten kautta olen nähnyt sen, mitä näistä aiheutuu — suhteellisen vakavaakin.

Tässä on näitä huolia otettu esiin, ja tietysti valiokunnissa pitää käsitelläkin näitä asioita. Tietysti varmasti tullaan aika paljon keskustelemaan erinäisistä asioista, mitkä esimerkiksi edustaja Wallinheimo otti puheeksi. Sehän koskee tietysti ihan samalla lailla potkulautoja tai kaikkia, mitkä liikkuvat sähköllä, sen jälkeen, kun tämä lainsäädäntö tulee voimaan, ja tietysti jollain tavalla pitää olla ymmärrys siitä, että se ratkaisu on toimiva.

Mitä tulee tähän, minkä edustaja Eskelinen otti puheeksi, että kunnille tulee kiire, niin toivoisin, että meillä olisi kuntapäätäjänä edes sellaisia, jotka tämän ymmärtäisivät. Tämä ongelma on jo niin pitkän aikaa ollut, että tähän olisi pitänyt reagoida, ja nyt ainakin viimeistään voisi jokainen edustaja, joka kuntapolitiikassa on mukana, [Puhemies koputtaa] kertoa, että tällaisia lainsäädäntöjä tullaan varmasti tekemään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.26 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvokas puhemies! Kiitän ministeriä tästä tärkeästä esityksestä.

Sähköpotkulautojen ja muiden mikroliikennevälineiden väärinkäyttö on aiheuttanut vakavia liikenneturvallisuusriskejä. Tilastot osoittavat, että sähköpotkulautaoonnettomuudet ovat yleisempiä kuin pyöräilyonnettomuudet. Valitettavan suuri osa niistä tapahtuu päihtyneenä. Hallituksen esitys tuo tähän muutoksen, ja se asettaa promillerajan mikroliikennevälineiden kuljettajille sekä antaa poliisille valtuuden myös puhalluttaa kuljettajia ja estää näin päihtyneenä ajamisen. Tämä on konkreettinen keino vähentää vakavia loukkaantumisia ja terveydenhuollon kuormitusta, ja on erityisen tärkeää, että tämä laki saadaan valmiiksi jo ensi kesäksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

16.27 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme tässäkin salissa puhuneet, voisi sanoa, vuosikaupalla erityisesti näistä sähköpotkulautojen aiheuttamista ongelmista liikenteessä, näistä potkulautakasoista, jotka on tässä mainittu, mutta sitten myöskin siitä, että päihtyneenä ajaminen on aiheuttanut vakavia onnettomuuksia ja myöskin pelkoa tuolla liikenteessä. Meinasinpa itse asiassa kerran tuossa eduskunnan kulmalla jäädä sähköpotkulaudan alle. En tiedä, oliko kuski humalassa, mutta aika holtitonta meno oli.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Kiitän ministeriä tästä asian esittelystä ja siitä, että nyt tänne eduskuntaan saatiin vihdoinkin tämä esitys, jossa annetaan kunnille paremmat mahdollisuudet pitää järjestystä yllä näitten sähköpotkulautojen ja myöskin muitten uusien liikuntavälineitten osalta, ja ennen kaikkea siitä, että nyt tämä juovuksissa ajaminen esimerkiksi sähköpyörällä ja sähköpotkulaudalla tulee rangaistavaksi.

Todella hyvä kokonaisuus ja hyvä tavoite parantaa liikenneturvallisuutta. Se ilman muuta hyödyttää ihan kaikkia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.28 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä mikroliikennelupa on hyvä työkalu antaa kunnille mahdollisuus puuttua näihin ongelmiin, ja muutenkin tämä lainsäädäntö pohjaltaan on hyvä olla olemassa.

Tämä lainsäädäntö ei tietenkään yksin tätä tilannetta ja turvallisuutta paranna. Siinä ovat myöskin nämä infraratkaisut, esimerkiksi kunnissa pyöräilytiet, jalankulun ja pyöräilyn erottaminen toisistaan — ne liittyvät tähän samaan asiaan. Tietyllä tavalla täytyy panostaa myöskin siihen infraan, ja se vaatii euroja.

Kunnat ovat kyllä jo reagoineet nopeusrajoituksilla ja paikoituksella, mutta nyt me saadaan tästä yksi hyvä työkalu. Siinä mielessä tuen tätä lakiesitystä. Minulla on sitten, kun puheenvuoro on, muutamia kysymyksiä. Tässä kysyisin nyt, onko pyöräilyn ja jalankulun erottamisiin jalankulun ja pyörän osalta tulossa jotain uusia panostuksia hallituksen taholta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

16.29 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! On todella hyvä, että tämä sähköpotkulautailu saadaan viimeinkin kuriin ja että tulee tämmöisiä uusia esityksiä. Isossa kaupungissahan tämä on ollut ongelma jo pitkään. Se on tiedostettu ja nähty, että siellä niitä pyöriä lojuu vaikka missä ja ajellaan hirveällä vauhdilla edestakaisin, livahdetaan ja mennään edestakaisin. Tosi hyvä, että tähän puututaan.

Ja Helsingissä varsinkin huomaa, että... No, viime talvenakin oli sitten mielenkiintoista huomata, että kun lunta tuli, niin olivat ne sähköpotkulaudat sinne lumikasaan jääneet lumen alle, ja näyttihän se aika melkoiselle sekin. Ja sitten tosiaan näitä pyöräilijöitä täällä mennä livahtelee. On mielenkiintoista kyllä nähdä, mitenkä poliisi käytännöllisesti pysyy näiden perässä, kun nehän mennä livahtelevat. Ne eivät mene missään autotiellä eivätkä muuten, vaan ne mennä livahtelevat hyvin äkkiä ohi jonnekin ja vaikka missä päin liikkuvat. Liikkuuko poliisi myös sähköpotkulaudoilla näiden perässä, vai mitenkä heidät otetaan kiinni? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida tässä vaiheessa? Sen jälkeen menemme puhujalistaan.

16.30 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne:** Kiitoksia! Erinomaisia kysymyksiä ja huolenaiheita. Ensin totean lyhyesti tämän, että tämän sähkön pois laittamisen, mitä edustaja Wallinheimo kysyi, tulkinta täytyy tietenkin katsoa erikseen. Varmasti tähän vielä palataan ja valiokunnassa sitten yksityiskohtiin enemmänkin. Mutta niin kuin totesin

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

tuossa, niin valmistelu on todettu hyväksi, mutta kyllä siellä tausta-aineistoista ja sitten lausunnoista ja joka puolelta löytyy varmasti siellä korjattavaa, mutta luotan siihen, että valiokunta sitten vielä viimeisiä kauneusvirheitä täältä korjaa, jos ja kun niitä varmaan vähän löytyy.

Kunnat ovat olleet hyvin tiiviisti tässä mukana. Meillä on ollut sidosryhmäyhteistyötä kuntien kanssa, ja vaikka tässä on kiire, niin kyllä minä väitän, että kunnillakin on varmasti halu ja kykykin nopeastikin lähteä eteenpäin mikroliikennelupien osalta. Tässä on ollut varsin hyvä yhteistyö myöskin.

Sitten itse asiassa tästä, että miksi ei kokonaan kielletä. Tätä elinkeinovapauttahan pohdittiin hyvin laajastikin tuolla valmistelun aikana, ja nyt tämä lupa antaa kuitenkin kunnille mahdollisuuden siis todellakin niitä käyttöalueita ja sähköpotkulautojen määriä, ikärajoja ja nopeuksia todellakin laajasti rajoittaa. Jos halutaan rauhoittaa joku alue mikrosähköpotkulautoilta, niin sehän tulee tässä mahdolliseksi, ja se ei sitten ole myöskään perustuslain elinkeinovapauden vastaista.

Kysyttiin sitä, miten poliisi pystyy tätä valvomaan. Tästä voi todeta myöskin, että poliisi on ollut hyvin tiiviisti meidän kanssa tässä valmistelussa mukana ja siellä on otettu tämä ilolla vastaan, ja nyt kun hallitus lisää poliisien määrää, niin varmasti tähänkin valvontaan riittää sitten riittävästi resursseja.

Aikaisemman hallituksen aikana kyllä meillä oli tämä yhteinen liikenneturvallisuusstrategia, johon kaikki ovat sitoutuneet, mutta silloin ei ollut yhtenäistä näkemystä ja halua esimerkiksi sille, että promilleraja säädettäisiin. Siellä oikeusministeriö ja sisäministeriö olivat erittäin eivät niin kovin kannustavia tämän suhteen, eli silloin tätä ei kyetty edistämään, mutta nyt olemme saaneet tämän esityksen tänne, ja tietenkin toivomme, että tämä saadaan mahdollisimman nopeasti maaliin, ja varmasti valiokunnan kanssa tehdään hyvää yhteistyötä.

Keveyen liikenteen satsauksista vielä: Nämähän ovat tietenkin kuntien vastuulla pääosin. Meillä ei ole tulossa uusia säädöksiä, eikä meillä ole tulossa uusia rahapotteja. Meillä on valtava satsaus infraan, kolmen miljardin potti, ja tästä pääosa koskee tietenkin meidän maantieliikennettä ja nykyistä päärataa. Tämä täytyy muistuttaa tässäkin. Aikaisempi hallitus pisti päärataan 300 miljoonaa, ja nyt me laitamme yli puoli miljardia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Ja sitten puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

16.33 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Terveiset pyöräilyn pääkaupungista Oulusta. — Mikroliikkumisen suosio on kasvanut merkittävästi kaupungeissamme, mutta sen mukanaan tuomat haasteet ja ongelmat ovat jääneet vaille riittäviä ratkaisuja. Hallituksen esitys mikroliikkumista ohjaavaksi lainsäädännöksi on tervetullut ja tarpeellinen askel kohti turvallisempaa ja selkeämmin säänneltyä kaupunkiliikennettä. Mikroliikenteen luvan käyttöönotto antaa kunnille mahdollisuuden hallita sähköpotkulautojen määrää, käyttöaikoja ja pysäköintiä, mikä parantaa merkittävästi liikenneturvallisuutta ja vähentää kaupunkien katuverkkoon ja rakenteisiin kohdistuvaa painetta.

Arvoisa rouva puhemies! Sähköpotkulautojen ja muiden mikroliikennevälineiden väärinkäyttö on aiheuttanut vakavia liikenneturvallisuusriskejä. Tilastot osoittavat, että sähköpotkulautauonnettomuudet ovat yleisempiä kuin pyörällä tapahtuvat onnettomuudet,

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

ja valitettavan suuri osa niistä tapahtuu päihtyneenä. Hallituksen esitys tuo tähän muutoksen asettamalla promillerajan mikromuoviliikennevälineiden kuljettajille sekä antamalla poliisille valtuudet puhalluttaa kuljettajia ja näin estää päihtyneenä ajamisen. Tämä on konkreettinen keino vähentää vakavia loukkaantumisia ja terveydenhuollon kuormitusta.

Arvoisa rouva puhemies! Mikromuoviliikenteen sujuvuus ja turvallisuus ovat kaikkien tielläliikkujien etu. Uudet liikennemerkit ja pysäköintialueet selkeyttävät mikromuoviliikenteen sääntöjä ja tekevät kaupunkitilasta turvallisemman niin jalankulkijoille, pyöräilijöille kuin sähköpotkulautailijoille. Samalla kuntien valtuudet puuttua väärin pysäköityihin ajoneuvoihin helpottavat esteettömyyden turvaamista erityisesti liikkumisrajoitteisille henkilöille. Nyt esitetyillä muutoksilla luomme liikenneympäristön, jossa kaikki voivat liikkua turvallisesti ja vastuullisesti.

Kannatan hallituksen esitystä ja pidän tärkeänä, että liikenneturvallisuuteen ja mikromuoviliikenteen hallintaan saadaan vihdoin tarvittavat työkalut. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen. — Mikrofonin, edustaja Reijonen.

16.36 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Sähköskruutin tullessa katukuvaan onnettomuudet ovat lisääntyneet, päivystysjonot kasvaneet. Pelkästään sähköpotkulautauksen onnettomuuksissa loukkaantuu Suomessa vuosittain arviolta 1 600 henkilöä osastotai erikoissairaanhoidon vaativasti. Onnettomuuksissa loukkaantuneista arviolta 5—15 prosenttia on sivullisia tienkäyttäjiä. Vuonna 24 pääkaupunkiseudulla on kuollut kolme ihmistä onnettomuudessa, mihin liittyy sähköpotkulautauksia. Kaikki kolme ovat alaikäisiä. Ihmisten henkiä ei tietenkään voi mitata rahassa, mutta jo ainoastaan sähköpotkulautauksen vuoksi hoitoon hakeutuvien ihmisten aiheuttamat kustannukset ovat suuret.

Sähköpotkulautauksella kulkeminen tietysti nopeuttaa arkea, etenkin kaupunkimiljöössä. Asiat toimivat, mikäli kaikki noudattaisivat ohjeita. Tämä olisikin ihanteellinen tilanne, mutta valitettavasti se ei ole totta. Kesällä näkee sähköpotkulautauksia hylättyinä, niitä lojuu myös rikkinäisinä, ne tukkivat joskus ajoväyliä, kävelykaduista puhumattakaan. Sähköpotkulautauksia ovat erittäin vaarallisia, mikäli henkilö on päihtynyt. Hän on vaaraksi itselleen mutta myös jalankulkijoille ja autoliikenteelle.

Hallitusohjelman mukaan luodaan mikromuoviliikenteestä, muun muassa sähköpotkulautauksia, ohjaavaa lainsäädäntöä sekä annetaan kaupungeille ja kunnille työkalut mikromuoviliikenteen hallintaan. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus asettaa liikenneturvallisuuden parantamisen tavoitteeksi, ettei Suomessa tapahdu liikennekuolemia vuonna 2050.

Iso kiitos ministerille ja hallitukselle näistä hyvistä esityksistä. Nämä ovat todella tärkeitä ja tervetulleita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.38 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on todella mielenkiintoinen asia käsillä. Vuonna 2019 näitä ei vielä ollut, ja sen jälkeen mikromuoviliikenne ja sähköpotkulautauksia ovat aika nopeasti tulleet Suomeen.

Tämä on sinänsä se, mihin meidän sääntöjä ja ohjauksia pitää tehdä. Sitten totta kai meidän pitää yrittää vastata niihin keskeisiin ongelmiin, jotka tässä ovat olleet taustalla: onnettomuudet, käytön rajoitukset, liikenneturvallisuus, pysäköinti, päihtyneenä ajot ja

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

16.43 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys tosiaan koskee mikroliikennettä, jolla tarkoitetaan tässä yhteydessä liikkumista polkupyörällä, kevyellä sähköajoneuvolla tai moottorilla varustetulla polkupyörällä. Suomessa ei aiemmin lainsäädännössä ole määritelty mikroliikkumista. Nyt se tehdään, ja hyvä näin, että lainsäädäntö elää ajan mukaan ja sitä tarvittaessa päivitetään ja muutetaan.

Nämä muutokset, kuten tuossa jo aiemmin totesin, ovat kokonaisuutena erittäin hyviä ja tarpeellisia. Pelkästään sähköpotkulautaannettomuuksissa loukkaantuu Suomessa vuosittain arviolta 1 600 ihmistä, ja tämä kuormittaa henkilöstöä esimerkiksi erikoissairaanhoidossa. On hyvä, että nyt saadaan tähän liikkumiseen lisää turvallisuutta. On jo moneen kertaan todettu, että nyt tämä juovuksissa ajaminen tulee rangaistavaksi ja kiellettyä olisi myös moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettaminen siten, että kuljettajan veressä on ajon aikana tai sen jälkeen käytetyn huumausaineen vaikuttavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta. Tämä on myös yhä isompi ongelma, että ei välttämättä olla alkoholin vaikutuksen alaisena vaan sitten huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajellaan, ja se tietysti aiheuttaa sitten vaaratilanteita ja erilaisia onnettomuuksia.

Tässä ministeri jo hyvin totesikin, että valiokunnissa varmasti katsotaan tarkkaan tämä esitys ja myöskin tehdään tarvittaessa sitten muutoksia siihen esitykseen, mutta uskon, että tämä kaikkiaan on hyvin kannatettava esitys. Liikenneturvallisuuden kohentaminen näin ylipäättäänkin on hallituksella vahvana linjana, niin kuin oli edelliselläkin hallituksella, ja on tärkeää, että me pyrimme kaikin tavoin minimoimaan kaikki vahingot liikenteessä ja takaamaan kaikkien kulkijoiden ja myöskin sivullisten turvallisuuden.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vornanen.

16.45 **Timo Vornanen tv:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme viime vuosina eläneet kaupunkiliikenteen murrosta, jossa kevyet sähköiset kulkuneuvot ovat nousseet yhä merkittävämpään rooliin. Vaikka sähköisiä liikkumisvälineitä on nykyään tarjolla laaja kirjo erilaisia, julkisessa keskustelussa jokaisen huulille nousee usein yksi tietty kulkuneuvo eli sähköpotkulauta. Niiden ketteryudessa ja hyvässä saatavuudessa on tietenkin paljon hyvää. Kuitenkin ne on jopa kielletty osassa Euroopan kaupunkeja johtuen niiden aiheuttamista ongelmista. Sääntelylle on Suomessakin tarvetta ollut jo vuosia, sillä potkulautojen nopeudet, niiden määrä ja kaoottinen pysäköinti sekä käyttäminen päihtyneenä ovat aiheuttaneet merkittäviä ongelmia.

Liikenne- ja viestintäministeriön selvityksen mukaan sähköpotkulautailijoiden tapaturmat ovat kuormittaneet erikoissairaanhoidon päivystystä vuosittain arviolta 1 600 tapauksen verran ja osastohoitoa on vaatinut noin 160 tapaturmaa. Huolestuttavaa on, että noin puolet näistä tapauksista on sattunut alkoholin vaikutuksen alaisena, mikä tarkoittaa vuosittain 640—800 alkoholitapaturmaa. Sähköpotkulautojen käyttäjäkunta koostuu tyypillisesti nuorista, ja valitettavasti myös suurin osa loukkaantuneistakin on nuoria.

Onkin erittäin arvokasta, että olemme saamassa tämän lakiesityksen voimaan jo tulevaksi kesäksi, ja siksi haluan kiittää kaikkia niitä tahoja, jotka ovat ponnistelleet tämän tärkeän lain eteen. Tämän lain myötä moni nuori todennäköisesti säästyy vakavilta, jopa elämän mittaisilta vammoilta tulevana kesänä.

On kuitenkin tärkeää muistaa, että lakiesitys antaa meille vasta eväät onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Lain tehokkuus käytännössä riippuu pitkälti kunnista, jotka päättävät

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

sähköpotkulautojen nopeusrajoituksista. Onhan selvää, että onnettomuuksia voidaan ehkäistä tehokkaimmin rajoittamalla potkulautojen maksiminopeutta suoraan niiden ohjelmistojen kautta. Toivonkin lämpimästi, että mahdollisimman monessa kunnassa päädytään asettamaan sähköpotkulaudoille yleinen 15 kilometrin nopeusrajoitus.

Lisäksi lain tehokkuus riippuu sen valvonnasta. Olenkin huolissani siitä, riittävätkö poliisin resurssit lain valvomiseen ja pahentaako se lisäksi oikeuslaitoksen ylikuormittumista. Vaikka poliisin ja oikeuslaitoksen resursseja parannetaan tällä hallituskaudella, ovat molemmat jatkossakin selvästi aliresursoituja.

Tämä laki on kuitenkin ehdottomasti askel oikeaan suuntaan. Kiitoksia siitä ministerille ja teidän ministeriölle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Furuholm.

16.48 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Tänään meillä on tosiaan lähetekeskustelussa aihe, joka jakaa mielipiteitä hyvin rankasti, eli nämä sähköpotkulaudat. Niiden rantautuminen Suomeen alkoi muutama vuosi sitten. Samalla niiden käyttö sekä määrä kiihtyivät sen verran kovaa, että yhteiskuntamme ei pysynyt perässä. Sähköskutit toivat mukanaan erilaisia häiriöitä liikennejärjestelmään ja katukuvaan, esteettömyyteen, ympäri Suomea, mutta myös ison nipun lääkärikäyntejä. Täysin vapaana rellestävän markkinatalouden keksinnön haitat jäivät pääosin yhteiskunnan, asukkaiden ja julkisten toimijoiden harteille, kun hyödyt ketterää liikkumista lukuun ottamatta valuivat firmoille. Buumin opetus oli se, että tarvitsemme sääntelyä, jolla taataan kaupunkien ja kuntien vahva rooli oman liikennejärjestelmän kehittämisessä ja tässä tapauksessa osin sen suojelemisessa.

Arvoisa rouva puhemies! Viime vuonna säädimme eduskunnassa vakuutuspakon näille operaattoreille, ja nyt on tervetullutta, että tämä hallituksen esitys 12/2025 tuo mukanaan niitä työkaluja, joilla edellä mainittuja ongelmia, liian vapaan markkinatalouden luomaa kaaosta, vihdoin suitsitaan. Ja jottei nyt tule väärää kuvaa hyvistä päättäjistä ja pahoista sähköpotkulaudoista, niin tämä kehitys on ollut toivottua myös näiden operaattorien suunnalta. Yhteiset pelisäännöt vähentävät painetta toimia vastuuttomasti. Tähän asti yhteiset säännöt ja rajoitukset ovat olleet operaattorien hyvän tahdon varassa, ja tähän tulee nyt sitten se muutos.

Lakiesityksen tärkein työkalu, jonka esitys mukanaan tuo, on tämä toimilupajärjestelmä, jonka avulla kaupunki kykenee rajaamaan lautojen ajonopeuksia, pysäköintiä, käyttöalueita, käyttöaikoja sekä ennen kaikkea lautojen lukumäärää, joka on ollut monien haasteiden alku ja juuri, koska lautoja on dumpattu tänne Suomeen sen jälkeen, kun muualla näiden lautojen käyttöä on säännelty. Operaattoreille myönnettävän mikroluokituksen jälkeen näemme toivottavasti vähemmän skuuttikekoja ja enemmän esteettömyyttä. Kilpailutusta tämä lakiesitys ei nyt tuonut mukanaan, mutta uskon, että tällä toimilupajärjestelmällä pystytään vastaamaan niihin haasteisiin, mitä on, ja tämän lakiesityksen tavoitteet toteutuvat.

Tämä lakiesitys asettaa myös promillerajan skuutin käyttäjälle. Tällä pyritään rajaamaan onnettomuuksien määrää, koska alkoholilla on usein osuutta asiaan, kun skuuteilla kaatuillaan. 0,5 promillen raja ylittää tästä eteenpäin sitten myös sähköpyöriin.

Arvoisa rouva puhemies! Liikennejärjestelmämme on jatkuvassa muutoksessa. Isoissa kaupungeissa tähän liittyy väestönkasvu, ja tietenkin sitä tukee sitten tämä teknologian

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

kehitys. Itse olen vahvasti sitä mieltä, että uudet tavat liikkua ovat aina mahdollisuus, johon on syytä suhtautua vakavan optimistisesti. Sähköpotkulautojen kanssa me kuitenkin epäonnistuttiin pahasti, koska sääntelyn puute toi mukanaan niin isoja haittoja, että esimerkiksi yleinen mielipide kääntyi niitä vastaan, eikä ihan syyttä. Autojen kohdalla kuitenkin tämmöinen kategorinen suhtautuminen ei kannata, koska kaupunkimme ovat palvelutasoltaan ja maantieteeltään hyvin erilaisia. Siinä, missä isoissa kaupungeissa toimii joukkoliikenne ja muut kestävät kulkumuodot ovat mahdollisia, pienemmillä paikkakunnilla asiat eivät ole samalla tapaa. Tämä sitten vaikuttaa autojen funktioon ja tarpeellisuuteen, ja siksi juuri on tärkeää, että kunnille annetaan mahdollisuus vaikuttaa autofirmojen toimintaan omalla alueellaan.

Autojen hyödyt niin ekologisesti kuin kansanterveyden näkökulmasta riippuvat paljolti siitä, korvataanko niillä autoilua, joukkoliikennettä vai kävelyä ja pyöräilyä. Aaltoyliopistohan on tätä tutkinut, ja heidän lopputuloksensa oli se, että sähköpotkulaudat korvaavat eniten bussi- ja raitiovaunuliikennettä, kävelyä ja muita liikkumispalveluita, kuten kaupunkipyöriä, mutta myös taksimatkustamista. Ehkä näin skuuttien yleisestä hyväksyttävyydestä katsoen ainakin omalta osaltani olisi tärkeää, että se vähentäisi nimenomaan yksityisautoilua tulevaisuudessa ja ei niinkään tämmöistä kansanterveydellistä aktiivista liikkumista.

Arvoisa rouva puhemies! Kannustan edelleen kaikkia tässä salissa ja salin ulkopuolella pysymään mahdollisimman paljon aktiivisten, lihasvoimilla liikkuvien kulkuneuvojen parissa, siitä hyötyvät niin maapallo kuin kansanterveys. Sillä aikaa me liikenne- ja viestintävaliokunnassa aiomme käydä tämän esityksen tarkkaan läpi ja pohtia, tarvitaanko tässä nyt sitten tähän esitykseen vielä jotain lisää esimerkiksi näitten operaattorien määrän hallitsemiseen, mikä tässä tuli jo esiin, ja ovatko nämä nyt tulevat työkalut ylipäättään riittäviä ja vaikeuttaako lainsäädäntö esimerkiksi kaupungin muiden palveluiden tarjoamista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

16.53 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä Furuholmin pyöräilykannustukseen, mutta sähköinen liikkuminen ja sähköinen mikroliikkuminen on tätä päivää, ja haluttiin tai ei, niin se tulee lisääntymään. Tärkeää on, että nyt tämä pitkään odotettu lainsäädäntö saadaan maaliin, ja niin kuin sisällöltään tässä salissa ollaan kuultu, aika tyytyväisiä ollaan niihin toimenpiteisiin. Valiokunta ehkä joutuu, niin kuin tuossa todettiin, menemään syvemmällekin joittenkin asioitten osalta.

Tämähän ei ole hyvin pitkäaikainen murhe. Vuonna 21 silloin viime hallituskaudellahan tämä räjähti käsistä ja lautatoimittajien ja -kaupunkien määrä lisääntyi hurjasti, ja silloinen liikenneministeri Harakka kutsui sitten kaupungit ja autofirmojen edustajat pelisääntökeskusteluun. Silloin sopimusmallilla yhdessä rakennettiin sitä mallia, missä nopeuksiin, pysäköintiin ja toimikauteen ynnä muihin asioihin puututtiin, mutta on tärkeää, että tämä nyt sitten saadaan lainsäädännön piiriin.

Silloin perustettiin myös Traficomien vetämä mikroliikkumisen verkosto, joka on varmaan ollut apuna myös tässä lainsäädäntövalmistelussa. Meillä on valtavasti tietoa tästä. Tässä on tärkeää, että tämä kuntien välinen yhteistyö nyt jatkuu sitten. Näitä kokemuksia on pakko käydä yhdessä läpi, ja parastahan tässä on, että nyt vahvistetaan kuntien roolia, koska heillä katualueen ylläpitäjänä on joka tapauksessa vastuu

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

katualueitten käytöstä kokonaisuutena. Toivotaan, että siellä sitten yhteisiäkin malleja löytyy ja tämä toimilupajärjestelmä myös sitten löytää oman polkunsa — miten pitkiä ne ovat ja halutaanko sitä rajata, niin sitä varmaan joudutaan sitten tuolla valiokunnassa pohtimaan.

Mutta edelleen olen huolestunut tämän aikataulun suhteen siitä, että tässä on aika monisäikeiset nämä vastuut, mitä kunnille tulee, ja sitten toimilupaneuvotteluista näitten toimittajien kanssa, kun tiedetään, että kunnallishallinto vähän seisoo vaalien jälkeen. Meillä eivät lautakunnat lähde heti pyörimään, eikä monta muuta asiaa, ja tietysti itsellänikin on toiveissa, että tämä jossain vaiheessa tänä kesänä saataisiin käyttöön ja olisi tavallaan tästä lainsäädännöstä niitä ensimmäisiä kokemuksia, joilla pystyttäisiin arvioimaan sitten hyvin nopealla aikataululla tämän toimivuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä on tasan asti varattu aikaa tälle keskustelulle, mutta koska nyt kauheasti ei näytä olevan ruuhkaa, niin otetaan vielä tähän edustaja Strandman, joka on poissa, edustaja Paasi, sen jälkeen ministerin tiivis puheenvuoro ja sitten mennään seuraavaan asiaan.

16.57 Martin Paasi kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen kaupunkikuva on viime vuosina muuttunut vauhdilla. Sähköpotkulaudat ja muut mikroliikenteen muodot ovat tulleet jäädäkseen. Ne tarjoavat joustavan, vähäpäästöisen ja modernin vaihtoehdon kaupunkiliikkumiseen. Ne tuovat kuitenkin mukanaan myös haasteita, joihin lainsäädännön on pystyttävä vastaamaan.

Tällä hetkellä kunnat eivät voi tehokkaasti puuttua sähköpotkulautojen määrään, käyttöaikoihin tai pysäköintiin, mikä on aiheuttanut merkittäviä turvallisuus- ja esteettömyysongelmia. Liikennesääntöjen epäselvyydet, päihtyneenä ajaminen ja väärin pysäköinti ovat lisänneet onnettomuuksia ja kuormittaneet terveydenhuoltoa sekä kaupunkien resursseja. Sähköpotkulautiluun liittyvät onnettomuudet aiheuttavat yhteiskunnalle vuosittain noin 130 miljoonan euron kustannukset. Tämä ei ole kestävä. Edustaja Castrén osoitti tutkimusryhmänsä kanssa, että onnettomuudet voidaan kuitenkin puolittaa yhteistyössä palveluntuottajien kanssa, kun nopeutta laskettiin ja viikonlopun yöajat lopetettiin.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tuo nyt eduskuntaan lakiesityksen, joka antaa kunnille kaivatut työkalut sähköpotkulautojen ja muun mikroliikenteen hallintaan. Mikroliikennelupa mahdollistaa sen, että kunnat voivat säädellä sähköpotkulautojen määrää, pysäköintiä ja käyttöaikoja paikallisiin olosuhteisiin sopivalla tavalla. Näin varmistamme, että mikroliikenteeseen saadaan sen parhaat puolet käyttöön ilman hallitsemattomia lieveilmiöitä.

Uudistuksen myötä käyttöön otetaan myös selkeämmät pelisäännöt. Sähköpotkulautilua ohjataan uusilla liikennemerkkeillä, ja merkittyjä pysäköintialueita lisätään. Tämä parantaa esteettömyyttä ja turvallisuutta kaikille kaupunkilaisille, erityisesti heille, joille väärin pysäköidyt potkulaudat ovat olleet todellinen liikkumiseste. Lisäksi otamme käyttöön 0,5 promillen rajan, joka koskee sähköpotkulaudan kuljettajaa. Päihtyneenä ajamisesta voi jatkossa seurata seuraamuksia, ja poliisi saa paremmat valtuudet puuttua vaarallisiin tilanteisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä laki ei ole mikroliikenteen rajoittamista itseisarvona vaan sen hallinnan parantamista. Kaupunkien ei ole pakko rajoittaa sähköpotkulautojen

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

käyttöä, mutta niille annetaan siihen mahdollisuus. Tavoitteena ei ole estää kaupunkilaisten sujuvaa ja ympäristöystävällistä liikkumista vaan tehdä siitä turvallisempaa ja paremmin hallittua.

Samalla kun säätelemme paremmin sähköpotkulautojen käyttöä, meidän on muistettava laajempi tavoite: Suomen liikenteen kehittäminen kohti turvallisempaa ja sujuvampaa tulevaisuutta. Hallitus on sitoutunut liikenneturvallisuuden parantamiseen ja siihen, että vuonna 2050 Suomessa ei tapahtuisi yhtään liikennekuolemaa. Tämä laki on yksi askel kohti tätä tavoitetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten ministeri, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

17.01 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todella hyviä puheenvuoroja. Tämä kertoo siitä, että me kaikki tässä salissa haluamme vilpittömästi parantaa liikenneturvallisuutta. Tämä yhdistää. Keino siihen, että tämä laki olisi hyvä ja sillä pystyttäisiin saamaan sähköpotkulautojen turvallisuutta huomattavasti paremmaksi, on oikeastaan meidän pitkä valmisteluajamme, joka meillä on ollut. Emme halunneet, että tänne tulee keskeneräinen esitys, vaan nimenomaan sellainen, joka ehkä kaipaa sitten pientä kauneusvirheiden korjausta, mutta ei muuta.

Meillä on hallituksen aivan kärkitavoitteena liikenneturvallisuuden parantaminen, ja nimenomaan lasten ja nuorten liikenneturvallisuus on tässä ensi sijalla. Nuoret miehet, pojat, ovat se riskiryhmä, johon myöskin kohdistamme paljon toimenpiteitä. Sen lisäksi, että me sääntelemme ja meille tulee uusia työkaluja sille, että päihtyneenä ja pilvessä ajelu saadaan kuriin, meidän on myöskin vahvistettava edelleen valistusta, liikennekasvatusta, sitä elinikäistä liikennekasvatusta. Koulupoliiseilla on tässä myöskin suuri merkitys, ja hehän kiertävät juuri tällä hetkellä Suomen kouluja.

Minä kiitän näistä puheenvuoroista, ja olen varma siitä, että me saadaan erittäin hyvä lopputulos. Ja muistetaan kaikki olla myöskin itse esimerkillisiä tuolla liikenteessä: ollaan kunnossa siellä ratissa, kunnolla. Muistutan myös teitä kaikkia siitä, että jutelkaa siellä kotona, keskustelkaa läheistenne kanssa, muistuttakaa siitä, että liikenne ei ole mikään peli, sitä ei voi resetoida. Siellä ei voi aloittaa uudestaan, jos törmää seinään.

Kiitoksia kaikille arvokkaasta keskustelusta. Tästä on erittäin hyvä jatkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Keskustelu keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.03.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.39.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 3. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Nieminen.

17.39 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi, joka on merkittävä askel kohti

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

turvallisempaa kaupunkiympäristöä ja liikennejärjestelmää. Yleinen turvallisuus on keskiössä tässä esityksessä, sillä mikroliikkumisvälineiden, kuten sähköpotkulautojen ja muiden kevyiden liikkumisvälineiden, yleistyminen on tuonut uusia haasteita liikennekulttuuriimme.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia muun muassa liikenteen palveluista annettuun lakiin, tieliikennelakiin ja ajoneuvolakiin. Keskeisenä uudistuksena esitetään mikroliikenneluvan käyttöönottoa, joka antaisi kunnille tehokkaammat työkalut mikroliikennepalveluiden hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Tämä antaa paikalliselle viranomaiselle paremmat työkalut esimerkiksi nopeusrajoitusten, pysäköintikäytäntöjen ja reittisuunnittelujen osalta. Tavoitteena on taata sekä jalankulkijoiden että muiden tienkäyttäjien turvallisuus ja sujuva liikkuminen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan promillerajan asettamista sähköpotkulautilijoille, mikä on tärkeä askel kohti turvallisempaa liikenneympäristöä. Tämä toimenpide tukee Suomen tavoitteita saavuttaa nollavisiotavoite siitä, ettei liikennekuolemia tai vakavia loukkaantumisia tapahtuisi vuonna 2050.

Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuuden alan ihmisenä — turvallisuuden takaaminen ei ole pelkästään lainsäädännöllinen kysymys vaan se vaatii myös riittäviä resursseja valvontaan ja tutkintaan. Mikroliikkumisen sääntely ei ole tehokasta, ellei sen noudattamista pystytä valvomaan ja rikkomuksia tutkimaan asianmukaisesti. Tällä hetkellä poliisin ja muiden viranomaisten resurssit ovat jo valmiiksi tiukilla. Sähköpotkulautojen ja muiden mikroliikkumisvälineiden valvonta on vaatinut lisääntyviä toimenpiteitä erityisesti kaupunkialueilla, joissa ne ovat aiheuttaneet ongelmia jalankulkijoille ja muulle liikenteelle.

Hallituksen esityksessä on huomioitu, että ilman riittäviä valvontaresursseja esimerkiksi promillerajan käyttöönotto tai nopeusrajoitusten valvonta jäävät helposti tehottomiksi. Toivonkin, että turvallisuus ei ole pelkästään sääntöjen ja rajoitusten asettamista vaan myös asennekysymys liikkumisvälineiden kuljettajille ja niitä käyttäville ihmisille. Siksi lainsäädännön rinnalla on tärkeää panostaa liikennekasvatukseen ja valistukseen. Kansalaisten on ymmärrettävä, että sähköpotkulauta tai muu mikroliikkumisväline ei ole lelu vaan ajoneuvo, jonka käyttöön liittyy kuljettajan vastuu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

17.41 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Nykypäivän liikkumismuodot ovat muuttuneet siitä, mitä ne ovat joskus olleet. Siinä, missä aiemmin liikuimme autoilun ja julkisen liikenteen lisäksi kävellen ja pyöräillen, on mikroliikkuminen — eli sähköpotkulaudat ja muut sähköllä toimivat kevyet ajoneuvot — tullut jäädäkseen. Lainsäädäntö onkin laahannut jäljessä, ja hallituksen esitys laiksi mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi onkin erittäin tervetullut ja tarpeellinen.

Yhteiskäyttöiset sähköpotkulaudat saapuivat Suomeen vuonna 2019, ja kehitys on ollut sillä saralla nopeaa. Vuonna 2020 sähköpotkulaudoilla ajettiin noin 6 miljoonaa kilometriä, kun vuonna 2023 ajettujen kilometrien määrä oli jo yli 30 miljoonaa. Tämä kertoo sähköpotkulautojen suosioista mutta myös siitä, että nyt viimeistään lainsäädäntö on laitettava kuntoon. Parhaimmillaan ja turvallisesti käytettyinä sähköpotkulaudat ovat helppo ja nopea tapa liikkua kaupungissa, mutta olemme joutuneet lukemaan myös niistä tilanteista, kun ihmisiä on loukkaantunut, vammautunut tai pahimmillaan jopa menehtynyt

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

sähköpotkulaudalla ajaessa. Jokainen loukkaantuminen on liikaa, eikä meillä ole varaa siihen, että päivystykset täyttyvät kesäisin potilaista sähköpotkulautoonnettomuuksien vuoksi, jotka olisi voitu välttää turvallisilla ajotavoilla.

Arvoisa puhemies! Näiden vuosien aikana olemme tunnistaneeet mikroliikkumiseen liittyviä haasteita, joita pyrimme ratkaisemaan lainsäädännöllä. Turvallisuushuolet, onnettomuudet, autojen pysäköinnistä piittaamattomuus ja liikennesääntöjen rikkominen ovat yleisiä ongelmia. Vaikka jokainen yksilö ja autojen käyttäjä on itse vastuussa omasta turvallisesta ajotavastaan, uusi lainsäädäntö luo yhteiset pelisäännöt ja parantaa kaikkien tienkäyttäjien turvallisuutta. Esimerkiksi 0,5:n promillerajan asettaminen on yksi tärkeä parannus, etteivät ihmiset lähtisi laudan selkään humalassa. Toinen olennainen muutos on se, ettei ajoneuvolla saisi kuljettaa matkustajia, ellei siinä ole erillistä istuinta sitä varten. Olemme varmasti moni nähneet niitä tilanteita, kun sähköpotkulaudalla matkustaa monta nuorta samaan aikaan. Silloin tuhot ovat moninkertaiset, kun lauta osuu vahingossa kuoppaan tai kääntyy auton eteen.

Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan toukokuussa 25, ja tavoitteena on se, että liikenne on kaikille turvallinen, niin sähköpotkulaudan käyttäjille kuin muillekin tienkäyttäjille, joten kiitän ministeri Lulu Rannetta tästä hyvästä lainvalmistelusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo, poissa. — Edustaja Lyly.

17.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä edellisessä puheenvuorossa näytettiin, niin yhteiskäyttöisillä sähköpotkulaudoilla kuljetaan nytten noin 30 miljoonaa kilometriä, kun se aiemmin, vuonna 20, oli noin 6 miljoonaa. Mielenkiintoinen havainto on ollut, että kaupunkipyörät ovat pysyneet samalla tasolla, noin 9–10 miljoonassa kilometrissä vuositasolla. Siirtymä on selvästi näihin sähköpotkulautoihin, ja niissä kaupungeissa, joissa kaupunkipyöriä on, ne ovat nyt sitten pysyneet aika lailla samalla tasolla.

Se, minkä takia pyysin vielä puheenvuoron, liittyy tähän sähköpotkulautojen ympärillä olevaan muuhun tilanteeseen, joka tässä on. Jos ajatellaan sitä, että kun tämä liikenne tapahtuu tuolla pyöriteillä, niin siellä tulee isoon rooliin pyöriteitten infra ja sitten pyöriteitten ja jalankulkuväylien jakaminen ja sen lisäksi vielä se, miten tämä pysäköinti-infra rakennetaan, eli kunnille tulee aika paljon tästä uusia kuluja. Toisaalta tämä parantaa sitä pyöräilytieinfraa ja sillä tavalla auttaa myöskin muulla tavalla sitä liikkumismuotoa. Mutta tämä näyttää myös sitten samalla, miten kaupungit ovat itse pyöräilyreittejään tehneet.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä kuitenkin on isoista kaupungeista kysymys, ja MAL-sopimuksessa Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Kuopion, Jyväskylän ja Lahden seudulla sopimukseen liittyvät esimerkiksi nämä pyöriteihin ja muihin liittyvät panostukset, ja siinä valtio on ollut omalta osaltaan tukemassa näitä hankkeita. Nyt MAL-painotukset eivät ole olleet valtion taholta enää tässä suunnassa, vaan ne ovat jääneet sitten tämän infran osalta pelkästään kuntien vastuulle. Jos haluamme edistää tällaista liikkumista, joka vähentää autoilua, ja ehkä sitten tämmöistä mikroliikkumista, joka on vähän joustavampaa kuin julkinen liikenne, niin siinä mielessä täytyy tämäkin ulottuvuus myöskin huomioida.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Sitten näistä onnettomuuksista täytyy sanoa, että kun me ollaan puhuttu täällä, että noin puolet onnettomuuksista tapahtuu yöllä ja usein on päihtyneitä siinä, niin se, mikä on jäänyt sanomatta, on se, että kokemuksen puute on myöskin aika iso onnettomuuden tekijä. Että kun ensimmäistä kertaa käytetään sähköpotkulautaa, niin täällä Voin mukaan 16 prosenttia onnettomuuksista tapahtuu tällaisille henkilöille. Meillä on paljon näitä kysymyksiä, jotka on tässä ratkaistava, ja erityisesti tämä onnettomuuksien torjunta on nyt tosi tärkeätä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

17.47 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus luo ohjaavaa lainsäädäntöä mikroliikkumiselle ja antaa kaupungeille ja kunnille työkalut mikroliikkumisen hallintaan. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti asetetaan liikenneturvallisuuden parantamisen tavoitteeksi se, ettei Suomessa tapahdu liikennekuolemia vuonna 2050.

Liikenne- ja viestintäministeri Ranne pitikin täällä jo aiemmin tänään iltapäivällä erittäin hyvän esittelyn liikenneturvallisuudesta. Liikenneturvallisuusstrategian visiona on, että kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Strategian toimenpideohjelmaan on kirjattu yhteensä 103 toimenpidettä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Tieliikennelakiin lisättäisiin hallinnollisella seuraamusmaksulla sanktioitu säännös liikennejuopumuksesta moottorilla varustetulla polkupyörällä tai kevyellä sähköajoneuvolla sekä sen noudattamisen valvontaa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi vuokrattavia sähköpotkulautoja. Sähköpotkulautojen ja alkoholin yhdistelmä on huomioitu terveydenhuollossa, ja niiden aiheuttamat vahingot ovat lisääntyneet roimasti. Tällä lakimuutoksella tehdään vaikutus nimenomaisesti tähän.

Lakiehdotus on oikein kannatettava.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.49 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Vielä viimeinen puheenvuoro tästä tuiki tärkeästä aiheesta.

On pakko todeta alkuun, että paljon on tultu eteenpäin siitä vuodesta 2019, kun nämä laudat saapuivat. Laudat itsessään olivat paljon kevyempiä, ja kun ne olivat kaikille uusia, niin myös tämmöinen liikennekulttuurinen puoli sakkasi. Tähän turvallisuuteen on nyt panostettu sen verran kuin näillä nykyisillä pelisäännöillä on pystytty.

Mutta yksi seikka, josta lautoja on syytä kiittää, on se, että ne myös paljastivat, kuten edustaja Lyly tässä edellä viittasi, niitä heikkouksia ja ongelmia, mitä meillä on kaupunkiemme pyöräilyinfroissa. Kysymys kuuluukin, onko tähän reagoitu, kun on selkeää esimerkiksi kotikaupungissani Turussa, että puuttuu tällainen selkeä verkosto [Mikko Lundén: Tule käymään Salossa!] — tule sinä käymään Turussa — ja selkeä looginen jatkumo pyöräteillä, ja se paljastui näiden skuuttien kohdalla erityisen heikoksi, kun näissä oli paljon pienemmät renkaat ja tapahtui näitä onnettomuuksia.

Kunnilla, myös Turulla, on todella paljon halua investoida, parantaa pyöräilyn ja kävelyn infraa, mutta samaan aikaan maamme hallitus tekee sen entistä haastavammaksi. Otan esimerkiksi tämän kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman, joka on ollut edellisen

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

hallituksen aikana parhaimmillaan 30 miljoonaa euroa. Se on tällä hetkellä kolme miljoonaa euroa. Tämä momentti on ollut suuri kannuste kaupungeille ja kunnille rakentaa erityisesti laadukasta pyöräilyinfraa, tasoeroteltua pyöräilyinfraa, jossa jokaiselle kulkumuodolle on selkeät omat reittinsä. Samaan aikaan hallitus myös leikkaa, kohdistuen etenkin isoihin kaupunkiin, joukkoliikennetukia. Tämä sitten pistää nämä kaupungit ja kunnat priorisoimaan eri hankkeiden kesken.

Eli vaikka kannatan tätä hallituksen esitystä ja siihen liittyviä toimia — toki siinä on muutama valuvika, mitkä pitää vielä valiokunnassa korjata — niin isompi tällainen liikennekulttuurinen keskustelu, kestävä liikenteen edistäminen, pitäisi myös käydä tästä, miten me veronmaksajien rahoja jatkossa käytämme, minkälaisia liikennemuotoja me tuemme. Tällainen kolme miljoonaa euroa liikenne- ja viestintäministeriön 3,6 miljardista on mielestäni hyvin paljon liian vähän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

17.52 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Monelle, varsinkin opiskelijakaupungeissa asuville, sähköpotkulautojen aiheuttamat ongelmat ovat arkipäiväinen asia. Kännykällä helposti vuokrattavissa olevat laudat ovat olleet kotikaupungissani Vaasassakin tuttu ilmiö, kun opiskelijat siirtyvät niillä koteihinsa päivin ja öin. Ymmärrän niiden suosion, koska niillä ajaminen sopii opiskelijankin kukkarolle verraten vaikkapa takseihin. Noita sähköpotkulautoja lojuu sitten milloin missäkin, yleensä kevyen liikenteen väylillä pitkin ja poikin. Ne aiheuttavatkin etenkin sesonkiaikaan puskaradioissa ja Tekstaten-palstoilla kovasti kirjoittelua.

Kätevän etenemismuodon ikävänä puolena on ollut se, että sillä ajetaan päihtyneenä, mikä on valtava turvallisuusriski, ei vain laudan käyttäjälle vaan myös muille tielläliikkujille. Kun on nautittu alkoholia, oman ajokuntansa arvioiminen on usein ylimitoitettua, vaikka kokemusta sähköpotkulaudalla ajamisesta ei juuri olisikaan. Lisäksi päihtymyksen mukanaan tuoma rohkeus yhdistettynä vauhdikkaaseen ajotapaan on hyvin onnettomuusaltista. Jos sellainen ihme kuin kypärä olisi tarttunut jossain mukaan, se auttaisi vähän ainakin päävammoihin. Asvaltti-ihottuma ja luunmurtumat ovat yleisimpiä vammoja näissä onnettomuuksissa.

Arvoisa puhemies! Mikroliikkumisen lainsäädäntö — tai oikeastaan lainsäädännön puutteet — on tehnyt lautailun ongelmiin puuttumisesta hankalaa. Nyt hallitus kuitenkin tarttuu tähän ongelmaan, ja tällä esityksellä tieliikennelakiin sisällytettäisiin hallinnollisella seuraamusmaksulla sanktioitu säännös liikennejuopumuksesta moottorilla varustetulla polkupyörällä tai kevyellä sähköajoneuvolla. Promilleraja menisi tutussa 0,5:ssä. Tämä on tärkeä uudistus tieliikenteen turvallisuuden näkökulmasta ja vastuuttaa lautailijaa kiinnittämään huomiota ajokuntoonsa. Pelkkä rajan asettaminen ei tee autuaaksi, vaan tietoisuuden lisääminen rangaistavuudesta sekä valvojien eli poliisin resurssien turvaaminen ovat iso osa liikenneturvallisuuden lisäämistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

17.54 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi eli niin kutsuttu laki sähköpotkulaudoista ja muista mikroliikkumisen ajoneuvoista. Hallitusohjelmassa on

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

hyviä kirjauksia siitä, että hallitus luo mikroliikkumiselle eli esimerkiksi sähköpotkulautailulle ohjaavaa lainsäädäntöä. Lisäksi kaupungeille ja kunnille annetaan työkalut siihen, että ne pystyvät jatkossa hallitsemaan paremmin mikroliikkumista. Tavoitteena on, että kaikkien tienkäyttäjien turvallisuus paranee, ja se on varsin kannatettava tavoite, mutta samalla kannan huolta.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan tähän kärkeen sanoa, että tämä on vain ja ainoastaan minun oma mielipiteeni, ja tahdon sanoa, että kannatan tätä hallituksen esitystä. Mutta kannatan myös näillä sähköpotkulaudoilla liikkumista paikasta A paikkaan B. Kaiken sen negatiivisen julkisuuden ja mielikuvan keskellä, mitä nämä sähköpotkulaudat ovat saaneet, tahdon sanoa myös sen kuuluisan kolikon kääntöpuolen. Olen aina ollut yrittäjyyden ja tunnuslukujen suuri ystävä. Tahdon mainita näistä tunnusluvuista muutamia, jotka ovat jääneet vähemmälle huomiolle syystä tai toisesta.

Kun yhteiskäyttöiset sähköpotkulaudat tulivat Suomeen vuonna 19, niillä ajettujen kilometrien määrät ovat kasvaneet kovaa vauhtia. Esimerkiksi vuonna 23 näillä yhteiskäyttöisillä sähköpotkulaudoilla ajettiin yli 30 miljoonaa kilometriä. Tämä oli yli 16 miljoonaa matkustuskertaa. Eli lautoja käytetään aktiivisesti, ja niistä on tullut osa monien ihmisten liikkumista erityisesti kaupungeissa. Tahdon puolustaa samalla näitä yrityksiä. Nämä sähköpotkulautafirmojen liikevaihdot olivat vajaa 31 miljoonaa euroa vuonna 23. Ne työllistävät useita ihmisiä sesongin aikana. Se ei ole mikään vähäpätöinen asia. Sähköpotkulaudat ovat käteviä ja nopeita, ja niillä pääsee helposti liikkumaan lyhyitä matkoja kaupungin sisällä. Siinä missä bussit tai autot jäävät ruuhkaan, laudalla olet jo perillä. Yhteiskäyttöisten lautojen lisäksi myös yksityisomisteiset laudat ovat lisääntyneet.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmin mainitsin, vuonna 23 yhteiskäyttöisillä sähköpotkulaudoilla tehtiin yli 16 miljoonaa matkaa. Tämän lisäksi päälle tulevat vielä ne matkat, joita tehtiin yksityisomisteisilla laudoilla. Sähköpotkulautojen tyypillisin käyttäjä onkin 20—39-vuotias mies.

Yksikin onnettomuus on todellakin liikaa. Tilastokeskuksen tieliikenneonnettomuustilaston mukaan tieliikenteessä kuoli kolme ja loukkaantui 95 kevyen sähköajoneuvon käyttäjää vuonna 24. Tämä tilasto perustuu poliisin tietoon tulleisiin onnettomuuksiin. Sairaaloissa tehtyjen tutkimusten perusteella on arvioitu, että satoja sähköpotkulautailijoita loukkaantuu Suomessa vuosittain. Onkin siis hyvä tuoda tässä ilmi, että kaikista miljoonista sähköpotkulaudoilla tehdyistä matkoista vain pieni osa on niitä, joissa tapahtuu onnettomuuksia, eli ylivoimaisesti suurin osa käyttäjistä ajaa laudalla turvallisesti liikenteen sääntöjä ja muita tienkäyttäjää huomioiden. Tämä seikka on jäänyt mielestäni aivan liian vähälle huomiolle.

Suomessa sähköpotkulaudoilla tapahtuneista onnettomuuksista korostuvat erityisesti päihtyneiden kuljettajien onnettomuudet. Päihtyneiden käyttö liittyy onnettomuuksiin kaikkina viikonpäivinä, ja vaikka päihdeonnettomuudet painottuvat iltakymmenen ja aamuyhdeksän väliselle ajanjaksolle, tapahtuu päihdeonnettomuuksia lähes ympäri vuorokauden. Haluan kuitenkin muistuttaa, ettei meillä ole minkäänlaisia keinoja vaikuttaa siihen, jos henkilö itse haluaa hypätä auton rattiin tai sähköpotkulaudan kyytiin päihtyneenä. Niin ei tulisi missään tilanteessa tehdä, mutta viime kädessä yksilö tekee itse valintansa.

Vaikka sääntelyä lisätään, on hyvä pohtia ääneen, missä menee yksilön vastuu omista valinnoistaan. Liikenneturvallisuutta pitää ehdottomasti kehittää, ja laki antaa siihen hyvät välineet kunnille. Olisikin tärkeää, että meillä on tarjolla laadukasta liikennekasvatusta,

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

jotta ihmiset ymmärtäisivät omien valintojensa seuraukset, myös sähköpotkulaudalla ajaessa. Yhteiskunta ei voi holhota loputtomiin ketään, ei edes lainsäädännöllä.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä laissa on kuitenkin hyvät perustelut, ja tärkeintä on, että parannamme sillä kaikkien turvallisuutta liikenteessä samalla, kun saamme tukea yrittäjyyttä ja luoda mahdollisuudet monipuolisille tavoille liikkua. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies. Päätän lähetyksen nyt tähän. [Naurua]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla tehdyn, Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi merensuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Tässäkin keskusteluun varataan enintään 30 minuuttia tässä vaiheessa, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Mikkonen, Krista.

Keskustelu

17.03 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Esittelyssä olevat lakimuutokset liittyvät YK:n sopimukseen, joka koskee kansainvälisten merialueiden biologista monimuotoisuutta. Puhutaan niin sanotusta BBNJ-sopimuksesta, joka tulee englannin kielen sanoista ”biodiversity beyond national jurisdiction”. Suomeksi tätä sopimusta on kutsuttu myös aavan meren sopimukseksi. Sopimus on erittäin merkittävä edistysaskel merien suojelussa, ja tätä sopimusta on valmisteltu hyvin pitkään.

Itsekin sain viime kaudella ympäristöministerinä olla tekemässä työtä tämän sopimuksen syntymiseksi, ja siksi onkin erityisen hienoa, että tämä sopimus vihdoinkin syntyi kesäkuussa 2023. Suomen ulkoministeri allekirjoitti sen varsin nopeasti, ja sitten on aloitettu tämän sopimuksen vaatimat lakimuutokset, jotka nyt ovat sitten tänne eduskuntaan saapuneet.

Tätä sopimusta sovelletaan kansainvälisellä merialueella, joka kattaa yli 60 prosenttia maailman meripinta-alasta ja melkein puolet maapallon pinnasta. Sopimus muun muassa mahdollistaa merensuojelualueiden perustamisen kansainväliselle merialueelle, josta vain noin yksi prosentti on tällä hetkellä suojeltua. Pienen kokonsa vuoksi Itämeri ei ole tämän sopimuksen soveltamisalaa, sillä Itämerellä ei ole tällaista kansainvälistä merialuetta, vaan

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Itämeren rantavaltioiden talousvyöhykkeet rajautuvat toisiinsa, eikä sinne jää näitä kansainvälisiä alueita, jotka kuuluvat tämän sopimuksen piiriin.

Mutta sen sijaan Suomen ja koko EU:n näkökulmasta on tärkeää, että sopimus mahdollistaa tehokkaasti hallinnoidun merensuojelualueiden verkoston perustamisen kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisille merialueille. Se myös edellyttää ympäristövaikutusten arviointia näillä merialueilla tapahtuvilta hankkeilta.

Kolmas sopimuksen kokonaisuus koskee meren geenivaroja. Sopimus edellyttää, että geenivarojen keräämisestä ja niiden käytöstä jaetaan tietoa. Lisäksi määrätään geenivaroista saatavien sekä ei-rahallisten että rahallisten hyötyjen jakamisesta.

Neljäntenä kokonaisuutena sopimuksessa on kehittyvien valtioiden merensuojeluvaihtoehtojen lisääminen. Kehittyviä valtioita tuetaan sopimuksen täytäntöönpanossa uuden rahoitusmekanismin avulla.

Sopimus siis antaa tarpeellisia työkaluja luontokadon torjuntaan, mutta ne pitää myös ottaa tehokkaasti käyttöön. Ensimmäiseksi tämä sopimus pitää saada kansainvälisesti voimaan, ja siihen tarvitaan 60 maan ratifiointi. Kunnianhimoisena tavoitteena on, että tämä tapahtuisi jo tänä vuonna niin, että sopimus voisi tulla voimaan kesällä Nizzassa järjestettävässä YK:n kolmannessa valtamerikonferenssissa.

Suomen osalta ratifiointia varten on valmisteltava myös sopimuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittava kansallinen lainsäädäntö, ja juuri sitä nyt tällä esillä olevalla esityksellä tehdään.

Tätä aavan meren sopimusta on kiitelty historialliseksi ja merkittävimmäksi ympäristösopimukseksi sitten Pariisin ilmasopimuksen. Sopimuksen valmistuminen osoittaa, että nykyisestä kansainvälispoliittisesta tilanteesta huolimatta YK kykenee toimintaan, kun kysymys on yhteisestä maapallostamme. Suojelusopimusta valmisteltiin yli 15 vuoden ajan vuodesta 2004 lähtien ja todellakin kesällä 23 se vihdoinkin saatiin sovittua.

Toinen myönteinen esimerkki maailman maiden kyvystä löytää yhteisymmärrys, kun puhutaan yhteisen maapallostamme suojelemisesta, saatiin toissa viikolla, kun maailman maat pääsivät sopuun YK:n biodiversiteettisopimuksesta. Sen yksi tavoite on suojella 30 prosenttia maailman merialueista, ja tämä aavan meren sopimus on välttämätön työkalu tähän tavoitteeseen pääsemiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.08 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Silloin kun puhutaan merten suojelemisesta, niin en voi olla kaappaamatta aihetta sen verran: Kun tiedämme esimerkiksi Itämeren ja Saaristomeren tilanteen, niin en voi olla viemättä tätä keskustelua näin varsinaissuomalaisen näkökulmasta tärkeään Saaristomereen. Se on edelleen valtava ongelma. Tällä hetkellä sieltä ei löydy erinomaisesti luokiteltuja alueita ja myös hyväksi luokitellut merialueet alkavat olla vähissä. On jotenkin tuskastuttavaa tavallaan seurata sitä, että joka hallituskausi — tämä ei nyt kosketa pelkästään tätä — tämä sama keskustelu käydään. Eli puhumme paljon resursseista, puhumme paljon resurssien kohdentamisesta tähän Saaristomeri-työhön, mutta tosiasia on se, että niitä ei ole riittävästi.

Mutta vielä isompi, poliittisesti vaikeampi, asia liittyy Saaristomereen ja sen pelastamiseen on tämä maatalouden aiheuttama ravinnekuormitus. Kun se keskustelu ei

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

lähde käyntiin ja siinä keskustelussa ei päästä eteenpäin, on selvää, että ne ongelmat siellä säilyvät, haasteet säilyvät. Kun me vielä tiedämme, miten hitaasti tällaisen vesistön tilan parantaminen käy, niin ikävä kyllä tavallaan se starttilaukaus puuttuu tältä pelastamiselta.

Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan poliitikkona toivon, ettei jatkossa enää Varsinais-Suomessa tarvitsisi niin kiivaasti kampanjoida tällä Saaristomerellä, eli että tähän nyt löydettäisiin joku ratkaisu. Valitettavasti kuitenkin tämän hallituskauden toimet eivät tätä kehitystä tue, ja siksi halusin tuoda myös tämän huolen tässä vielä esiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

17.10 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä puheenvuoro edustaja Furuholmilta, vaikka tietysti tähän aavan meren sopimukseen se ei suoraan liittynyt. Mutta totta kai merien monimuotoisuus, merien hyvä kunto, on se sitten Itämeri tai ovat ne sitten nämä aavan meren alueet, on äärimmäisen tärkeää, varsinkin kun tiedämme, että ilmaston kuumentuessa meret ovat olleet ne, jotka ovat pystyneet puskuroimaan merkittävästi hiilidioksidia. Se puskurointikyky jossain kohtaa menee yli, ja silloin tiedämme, että vaikutukset voivat olla ilmaston kuumentumisen suhteen paljon nopeampia kuin mitä nyt elikkä tahti voi entisestään kiihtyä.

Merten suojelemiseksi me tarvitsemme todellakin näitä laajoja uusia suojelualueita, ja tämä aavan meren sopimus antaa siihen nyt hyvän työkalun. Mutta totta kai yhtä oleellista on se, että me ennaltaehkäisemme niitä ympäristöhaittoja, mitä meriin joutuu, ja ennen kaikkea tietysti, jos puhumme näistä mantereen lähellä olevista merialueista tai vaikka juuri Itämerestä, Saaristomeren alueesta, ne ovat nämä ravinteet, jotka sinne huuhtoutuvat maataloudesta ja myös metsätaloudesta. Sen lisäksi tietysti mertensuojelun näkökulmasta tärkeää on se, että pystymme vähentämään erilaisia mereen joutuvia myrkyjä, erilaisia kemikaaleja. Ne säilyvät siellä varsin pitkään ravintoketjuissa, ja tiedämme Suomen Itämerenkin alueelta, että meillä esimerkiksi merikotkat aikoinaan kuolivat sen takia, että eivät kyenneet lisääntymään, kun näitä myrkyjä oli elimistössä sen verran paljon, mutta onneksi sen osalta on kehitystä Itämerellä tapahtunut parempaan suuntaan.

Mutta kyllä tämä rehevöitymiskysymys, nämä erilaiset kemikaalit ja saastumiset, on iso ongelma monissa maailman merissä, ja todellakin tämä rehevöityminen on nimenomaisesti meidän Saaristomeren suuri ongelma. Olen iloinen siitä, että hallitus on kuitenkin halunnut jatkaa sitä Saaristomeri-ohjelmaa, jonka viime kaudella aloitin, mutta tietysti siihen tarvitaan työkaluja. Tiedän, että siellä alueella tehdään vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, mutta sen lisäksi tarvitaan resursseja, jotta se työ on vaikuttavaa ja me pääsemme siitä eteenpäin ja pääsemme poistamaan Saaristomeren valuma-alueen HELCOMin niin sanotulta hotspot-listalta elikkä niistä kohdista, jotka ovat kaikkein saastuneimpia Itämeren ympärillä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.13 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Tärkeä aihe, merien suojeleminen. Hieno asia, että lakiesitys on tullut eduskuntaan. Tässä keskustelussa ollaan käyty keskustelua siitä, kuinka ravinnekuormituksia meriin syntyy muun muassa maatalouden ja metsätalouden sektorilla. Täytyy kyllä muistuttaa tässä vaiheessa, että

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

tämän asian eteen on tehty töitä vuosien ja vuosikymmenten aikana, että tätä ravinnekuormitusta vähenevässä määrin pääsee tuonne meriin.

Mutta onneksi töitä on tehty myös sen eteen, kun myös täältä Helsingin kaduilta on huuhtoutunut näitä ravinnekuormituksia, kemikaaleja, mikromuoveja tuonne meidän rakkaaseen Itämereen. Nimittäin täytyy, rouva puhemies, muistaa, että Helsingissä Hernesaari on Suomen ainoa paikka, jossa kaduilta aurattua lunta kipataan suoraan mereen, [Juho Eerola: Jään päälle!] ja tämän mahdollistavat Helsingin kaupungin päätöksentekijät. Esimerkiksi talvella 2023 Hernesaaresta kaadettiin mereen reilut 15 000 rekkakuormallista lunta. Tämän lumen mukana mereen päätyy merkittäviä määriä roskaa ja mikromuovia, mikä aiheuttaa ympäristöhaittoja. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan normaalilumisena talvena Hernesaaresta mereen kulkeutuu useita tuhansia kiloja roskaa ja yli 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia, joten toivoisin, että kun tätä keskustelua käydään merien suojelemisesta ja tuodaan ainoastaan maatalouden ja metsätalouden tuomat huuhtoutumat esille, että jatkossa myös näitten kaupunkien tuomat huuhtoutumat tuotaisiin näissä keskusteluissa esille.

Rouva puhemies! Sen vuoksi käytin tämän puheenvuoron, koska päätöksentekijöillä myös kaupungeissa on iso vastuu, että lunta ei tulevaisuudessa kaadeta Itämereen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

17.16 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan puheenjohtajana voin kertoa, että mehän olemme päättäneet laista, joka kieltää lumenkaadon mereen, niin että tämä ongelma on lainsäädännöllä nyt hoidettu. Kun kuulumme ympäristövaliokunnassa tästä asiasta, niin valitettavasti selvisi, että Helsingin kaupunki ei ole ainoa kaupunki, joka tällaista toimintaa on tehnyt, mutta tähän on nyt todellakin lakimuutos tullut, ja tämä toiminta loppuu. [Juho Eerola: Hyvä hallitus!]

Niin kuin edustaja Kettunen totesi, on todella tärkeätä, että jatketaan myös sitä työtä hajakuormituksen vähentämiseksi kaikkialla, on se sitten meren rannalla, Saaristomeren valuma-alueella tai muualla Suomessa. Onneksi tähän on keinoja, ja esimerkiksi tämmöinen niin sanottu hiiliviljely, jossa nimenomaisesti pellon kasvukuntoa pystytään myös edistämään ja vähemmän käyttämään keinolannoitteita, on hyvä, tehokas keino siihen. Olen todella iloinen, että esimerkiksi maataloudessa näitä uusia keinoja on otettu jo käyttöön, ja tietysti on tärkeätä, että niitä jatkossakin otetaan, koska tämä hiiliviljely monella tapaa on ratkaisu. Se on myös taloudellisesti viljelijöille kannattavaa. Se on sen maan kasvukunnon kannalta merkittävää, se on satovarmempaa, koska se paremmin pystyy sopeutumaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ääri-ilmiöihin, ja se myös edistää luonnon monimuotoisuutta. Näitä erilaisia keinoja vesistönsuojelussa tarvitsemme enemmän, puhutaan sitten sisävesistä tai meristä.

Valitettavaa tietysti on, että resursseja vesiensuojeluun leikattiin kaksi kolmasosaa viime hallituskauden tasosta, mutta nyt on tietysti oleellista, että silti tätä työtä jatketaan ja että muutosta saadaan aikaan. Luulen, että me kaikki olemme kokeneet monena kesänä sen, että sinilevät kukkivat niin järvissä kuin meressä, ja haluaisimme varmasti, että tämän ongelman pystyisimme yhdessä ratkaisemaan niin, että myös uimavedet olisivat meille kesäisin puhtaita ja pystyisimme niistä nauttimaan.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain 22 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 171/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 4/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Reijonen.

Keskustelu

17.18 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsitellään ajokorttitodistus-asiaa, ja nythän on tulossa sillä tavalla, että jatkossa perusterveydenhuollolla ei ole enää velvollisuutta huolehtia näistä ajokorttitodistuksista. Hallitus on tosiaan tässä kuunnellut hyvinvointialueita. Hyvinvointialueilla on ruuhkaa ja pulaa työntekijöistä ja kiirettä, ja kovasti sitä byrokratiaa sielläkin halutaan varmasti purkaa. On tärkeää, että tämä asia saadaan eteenpäin vietyä, ja ihan sen takia, että kuitenkin tämä on semmoinen asia, missä myös säästöjä haetaan. Talous on aika tiukoilla, ja talous on saatava Suomessa kuntoon. Näen kyllä ihan asiallisenä asiana sen, että tämä purkaa sote-alueilta tämmöistä byrokratiaa, kun tätä viedään eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

17.19 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueilla ei ole jatkossa velvollisuutta perusterveydenhuollossa enää huolehtia siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan ajokorttilaissa tarkoitetun todistuksen tai lausunnon. Vastaavasti valtion rahoitusta hyvinvointialueille vähennettäisiin poistuvan tehtävän myötä täysimääräisesti, eli kyse on jälleen yhdestä hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdistuvasta leikkauksesta.

Esitykselle asetetut tavoitteet ovat ristiriidassa esityksen sisällön ja todellisten vaikutusten kanssa. Väitetysti tavoitteena on edistää hoitopääsyä sekä parantaa hyvinvointialueiden edellytyksiä tuottaa lakisääteiset palvelut käytettävissä olevilla henkilöstöresursseilla. Esitys ei kuitenkaan millään tavalla edistä edellä kuvattua tavoitetta, sillä poistuvaan tehtävään laskennallisesti käytettävä rahoitus vähennetään alueilta täysimääräisesti. Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista, kuten esimerkiksi Lääkäriliitto, on myös arvioinut, että tehtävän poisto ei todellisuudessa tuo laskelmien mukaisia säästöjä alueille, jolloin alueiden rahoitusvaje kasvaa.

Esitys uhkaa myös heikentää liikenneturvallisuutta. Muun muassa potilastietojen hankalan saatavuuden vuoksi yksityisvastaanotoilla ei välttämättä kyetä perehtymään asiakkaan sairauksien merkitykseen ajokyvyn kannalta, jolloin todistuksien laatu kärsii. Ajokykyyn vaikuttavia sairauksia on paljon, ja niiden hoitovastuu tavallisesti on julkisessa terveydenhuollossa, jossa sairauksien vaikutus ajokykyyn pystytään arvioimaan osana potilaan hoitokokonaisuutta turvallisemmin kuin yksittäisillä yksityislääkäriivas-

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

taanotoilla. Lausunnoissa myös poliisi on pitänyt liikenneturvallisuudelle koituvia riskejä huolestuttavina.

On tärkeää, että kansalaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hankkia lain edellyttämä ajokorttilausunto taloudellisesta tilanteesta ja asuinpaikasta riippumatta. Esitys vaikuttaisi kielteisesti etenkin harvaan asutuilla alueilla asuvien pienituloisten, pitkäaikaissairaiden ja ikäihmisten asemaan. Harvaan asutuilla alueilla mahdollisuus auton käyttöön on usein tärkeää arjen toimivuuden, osallisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Myös pitkät etäisyydet yksityisiin terveystalouksiin voivat esityksen myötä muodostua ongelmaksi. Erityisesti esitys lisää taloudellista eriarvoisuutta, sillä pienituloisilla ei ole välttämättä taloudellisia mahdollisuuksia hankkia lausuntoa yksityiseltä palveluntuottajalta korkeiden kustannuksien vuoksi.

Näiden perusteluitten takia esitänkin, että lakiehdotus hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

17.22 **Laura Meriluoto vas:** Arvoisa puhemies! Tämä on huono esitys, joka heikentää liikenneturvallisuutta, eriarvoistaa ihmisiä ja kaiken lisäksi leikkaa jälleen hyvinvointialueiden rahoitusta vielä enemmän kuin mitä tällä mahdollisesti säästetään. Ajokykyyn vaikuttavia sairauksia on paljon, ja niiden hoitovastuu tavallisesti on julkisessa terveydenhuollossa, jossa sairauksien vaikutus ajokykyyn pystytään arvioimaan osana potilaan hoitokokonaisuutta. Yksityisvastaanotoilla ei välttämättä kyetä perehtymään asiakkaan sairauksien merkitykseen ajokyvyn kannalta, jolloin todistuksen laatu kärsii. Olisin kuvitellut, että näihin epäkohtiin olisi herätty, kun sekä poliisi että Lääkäriliitto ovat varoittaneet liikenneturvallisuuden heikentymisestä tämän esityksen myötä.

Ennen kaikkea tämä jälleen kerran eriarvoistaa kansalaisia räikeästi. Esitys vaikuttaa kielteisesti etenkin harvaan asutuilla alueilla asuvien, pienituloisten, pitkäaikaissairaiden ja ikäihmisten asemaan. Harvaan asutuilla alueilla mahdollisuus auton käyttöön on usein tärkeää arjen toimivuuden kannalta, kun taas etäisyydet yksityisiin terveystalouksiin ovat pitkiä. Ja kuka tietää, kuinka korkealle todistuksien hinnat ampaisevat, kun hallitus ruokkii yksityisiä terveysjärjestöjä jälleen yhdellä toimella.

No, oikeistohallituksilta on yleisesti totuttu näkemään politiikkaa, joka kohtelee kaltoin harvaan asuttua Suomea ja sen pienituloista väestöä. Sitä pidän vähän yllättävänä ja valitettavana, että myös keskusta on antamassa kannatuksensa tälle esitykselle. Toivoisin, että voisimme yhdessä pitää kiinni siitä, että kansalaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hankkia lain edellyttämä ajokorttilausunto taloudellisesta tilanteesta ja asuinpaikasta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Näin ollen kannatan edustaja Forsgrénin esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta ja eduskunnan päätökseksi eduskunnan kanslian ohjesäännön 12 §:n muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 4/2025 vp

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Osittain toinen, osittain ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Osittain toiseen, osittain ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä päätösehdotuksesta. — Keskustelu alkaa. Edustaja Meriluoto.

Keskustelu

17.24 **Laura Meriluoto vas:** Arvoisa puhemies! Niin Euroopan parlamentin ja neuvoston liikkeenluovutusdirektiivi kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi avoimista ja ennakoivista työehdoista Euroopan unionissa on perusteltua saattaa voimaan myös eduskunnan virkamiesten osalta esitetyssä muodossa.

Näiden lisäksi ollaan kuitenkin tekemässä eduskunnan työterveyden järjestämiseen muutos, jota eduskunnan henkilöstöjärjestöt vastustavat voimakkaasti. Kyse on ohjesäännön 12 §:n muuttamisesta. Organisaatioissa tulisi pyrkiä siihen, että henkilöstön keskuudessa laajaa vastustusta nauttivaa uudistuksia viedään eteenpäin vain, jos niillä on kiire ja niihin liittyy jokin sellainen organisaation tavoitteita tukeva hyöty potentiaali, joka riittää kompensoimaan vastustuksesta aiheutuvaa kitkaa. Esityksen mukaan tällaisesta tilanteesta ei nyt ole kyse.

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja että ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan kanslian ohjesäännön 12 §:n muuttamisesta hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.26 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn äskeiseen puhujaan sen verran vahvasti tässä, että kannatan tätä tehtyä ehdotusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 182/2024 vp Valiokunnan mietintö LiVM 2/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 182/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 202/2024 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 2/2025 vp

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Eerola.

Keskustelu

17.27 Juho Eerola ps (esitys- ja lakivaliokunnan puolesta): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kyse niin kutsutun pakoterikosdirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Tällä direktiivillä ei säädetä uusista pakotteista, vaan sen tarkoituksena on varmistaa lähinnä se, että näitten pakotteitten rikkominen on kaikissa jäsenvaltioissa rangaistavaa ja että nämä rangaistussäännökset täyttävät yhteisen vähimmäistason. Tämän hallituksen esityksen keskeinen ehdotus on lisätä rikoslain 46 lukuun uudet säännökset pakoterikoksesta, törkeästä pakoterikoksesta, tuottamuksellisesta pakoterikoksesta ja vielä pakoterikkomuksesta. Samalla tämän rikoslain 46 luvun säännöstelyrikkoksia koskevia säännöksiä muutetaan sillä viisillä, etteivät ne enää koske näitten pakotteiden rikkomista.

Pakotteet ovat olleet keskeinen väline Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi. EU:ssa on tällä hetkellä voimassa yli 40 erilaista pakotejärjestelmää. Nämä pakotejärjestelmät voivat sisältää muun muassa asevientikieltoja, matkustuskieltoja, varojen jäädyttämistä sekä muita viennin ja tuonnin erilaisia rajoituksia. Venäjän ja Ukrainan välisen sodan alkamisen jälkeen näitten pakotteitten rikkomista koskevien rikosasioiden määrä on kasvanut oikein merkittävästi.

Lakivaliokunta on antanut esityksestä yksimielisen mietinnön, jossa se pitää rikosoikeudellisia seuraamuksia unionin pakotteiden rikkomisesta lähtökohtaisesti perusteltuina. Vaikka näitten pakotteitten rikkominen on Suomessa jo nykyisinkin rangaistavaa tämän saman rikoslain 46 luvun sääntelyrikkoksia koskevien säännösten nojalla, niin nyt nämä uudet ehdotetut pakoterikossäännökset ovat sääntelyrikkossäännöksiä ikään kuin kattavampia ja menevät yksityiskohtaisemmiksi. Tämän arvioidaan tehostavan pakotteitten noudattamista sekä selkeyttävän tätä sääntelyä.

Tässä meidän mietinnössä lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina perusteluissa esiin tuoduin huomioin. Nämä keskeisimmät huomiot liittyvät pakoterikosten määrittelyyn laillisuusperiaatteen mukaisesti, sitten noihin rangaistusasteikkoihin sekä vielä oikeushenkilöiden rangaistusvastuuseen. Ihan lyhyesti mainitsen näistä asioista:

No, ensinnäkin näitä ehdotettuja pakoterikoksia koskevia säännöksiä voidaan luonnehtia ikään kuin sellaiseksi blankorangaistussääntelyksi, sillä ne saavat tämän aineellisen sisältönsä pitkälti EU:n olemassa olevista säädöksistä. Näitä blankorangaistussäännöksiä pidetään vähän ongelmallisina rikoslain laillisuusperiaatteen näkökulmasta, mutta lakivaliokunnan mielestä ehdotettu sääntely kuitenkin toteuttaa perustuslakivaliokunnan tällaiselle sääntelylle asettamat vaatimukset nykyisiä sääntelyrikkossäännöksiä paremmin. Tämä johtuu siitä, että tässä ehdotetussa sääntelyssä yksilöidään ne säädökset, joiden vastainen toiminta on rangaistavaa. Myöskin rangaistavaa menettelyä on luonnehdittu säännösrikossäännöksiä yksityiskohtaisemmin.

No, sitten nämä pakoterikosten rangaistukset puolestaan: Tässä meidän mietinnössä käsitellään myöskin tämän törkeän pakoterikoksen enimmäisrangaistukseksi ehdotettua

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

viittä vuotta vankeutta, sillä se merkitsee enimmäisrangaistuksen selkeää ankaroitumista, koska nykyisin näihin vastaaviin tekoihin sovelletaan törkeän säännöstelyrikoksen neljän vuoden enimmäisrangaistusta. Tämä viiden vuoden enimmäisrangaistus on Suomen rikoslain järjestelmässä aika poikkeuksellinen. Ehdotettu enimmäisrangaistus ei ole ihan täysin ongelmaton, mutta direktiivin velvoitteissa ei ole tältä osin kansallista liikkumavaraa meille annettu yhtään.

No, sitten oikeushenkilön rangaistusvastausta valiokunta toteaa, että direktiivin velvoitteitten mukaisesti oikeushenkilölle määrättävän yhteissakon ehdotetaan määräytyvän liikevaihdon perusteella. Tämän ehdotetun sääntelyn mukaan yhteissakon ylimmäinen rahamäärä on viisi prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta, mutta kuitenkin niin, että vähintään 850 000 ja enimmillään 40 miljoonaa euroa. Lakivaliokunta toteaa mietinnössään, että tällä ehdotetulla sääntelyllä on huomattavaa periaatteellista merkitystä, sillä se poikkeaa perustavanlaatuisesti nykyisistä oikeushenkilön rangaistusvastausta koskevista rikoslain 9 luvun 5 §:n yleisistä säännöksistä, joiden mukaan yhteissakko tuomitaan määräeuroin. Tämä ehdotettu sääntely johtaa huomattavaan yhteissakon enimmäismäärän korottamiseen. Kyse on kuitenkin pakoteriksdirektiivin sisältämän velvoitteen kansallisesta täytäntöönpanosta, eikä direktiivissä ole tässä suhteessa merkittävää liikkumavaraa. Vastaavia velvoitteita on viime vuosina sisällytetty muihinkin EU:n rikosoikeudellista yhteistyötä koskeviin instrumentteihin.

Tämä ehdotettu muutos koskee vain yhtä rikoslajia, eli tämän pakoterikoksen, törkeän pakoterikoksen ja tuottamuksellisen pakoterikoksen johdosta tuomittavaa yhteissakkoa. Valiokunta puoltaa tätä sääntelytapaa ottaen huomioon sen seikan, että oikeusministeriössä on käynnissä yhteissakon enimmäismäärää koskevan sääntelyn laajempikin tarkastelu. Valiokunta pitää tällaista laajempaa tarkastelua aiheellisena, sillä vastaavia yhteissakkovelvoitteita sisältyy muihinkin unionissa viime vuosina neuvoteltuihin instrumentteihin.

Arvoisa puhemies! Eiköhän tämä tästä asiasta riitä. Valiokunnan mietintö on yksimielinen. — Kiitokset.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 202/2024 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 206/2024 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 3/2025 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 206/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vasta- vuoroisesta suojaamisesta Brasilian kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voi- maansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 201/2024 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 5/2025 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Ensin päätetään hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 5/2025 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 201/2024 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 201/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytän- töönpanoa koskeväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 57/2024 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 1/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Furuholm.

Keskustelu

17.35 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin käyttää tästä vielä puheenvuoron. Tämä lakihan on jo aika paljon myöhässä siitä alkuperäisestä suunnitelmasta, ja kun vielä sitten eduskunnassa annoimme sille niin perusteellisen käsittelyn, että se kävi perustuslakivaliokunnassa, se sitten siitä vähän vielä viivästy. Kyseessä on yhteiskunnan resilienssin, turvallisuuden, kannalta todella tärkeä kyberturvallisuuteen liittyvä laki, jossa parannetaan, totta kai, kyberturvallisuutta. Tätä kyberturvallisuuteen liittyvien velvoitteiden soveltamisalaa laajennetaan niin, että sen pariin tulee yhä useampi toimija, mikä tietenkin sitten vahvistaa yhteiskunnan toimivuutta ja suojaa tällä osa-alueella. Samalla tämä laki vahvistaa EU-yhteistyötä, joka, kuten tiedämme, on näinä päivinä entistä tärkeämpää.

Se huoli, mikä tähän liittyy, vaikka kovin yksimielisesti kaikki tässä salissa tätä esitystä kannattavat, liittyy tähän resurssipuoleen. Kun tulee lisää vaateita, velvoitteita, esimerkiksi Traficomille ja samaan aikaan tehdään näitä valtavia leikkauksia valtionhallinnon

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

virastoista, niin se aito huoli on siitä, kuinka jatkossa nämä tärkeät virastot, esimerkiksi Traficommin alaisuudessa toimiva Kyberturvallisuuskeskus, pystyvät toimensa hoitamaan. Eli onko jatkossa sitten tilanne sellainen, että kun näitä monella tapaa tärkeitä asioita, joita pitää valvoa ja mahdollisesti sanktioida, on vain entistä enemmän, niin samaan aikaan, kun nämä leikkaukset tulevat voimaan ja vähentävät resurssia virastossa ja esimerkiksi viraston kehittämistyö vähenee, toiminnasta tulee proaktiivisen sijaan hyvin reaktiivista.

Tämä ei ole ainoa lakiesitys, arvoisa rouva puhemies, jossa jonkun valtion viraston vastuut ja velvollisuudet kasvavat, joten ehkä me tarvitsisimme hieman laajempaa keskustelua jatkossa siitä, miten nämä kaikki vastuut ja velvollisuudet pystytään hoitamaan. Priorisointi on aina tietenkin mahdollisuus, mutta se on jostain pois, ja se sitten näkyy pahimmassa tapauksessa kansalaisten arjessa ja jopa turvallisuudessa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 57/2024 vp sisältyvät 1.—17. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

12. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2024

Kertomus K 22/2024 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.3.2025 pidettävään täysistuntoon.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2024 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 1/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.3.2025 pidettävään täysistuntoon.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 5/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.3.2025 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 20/2025 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 214/2024 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 6/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.3.2025 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 12.3.2025 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Mikael Koillinen